

અમીરૂલ મોઅમેનીન લાયબ્રેરી - ભરૂચના અમારા ઇમાન અફરોઝ પ્રકાશનો
વસાવી તમારી ભાવિ પેઢીને ગુમરાહીથી બચાવો.

કિતાબનું નામ

હદિયો

૧. ચિનગારીનું શમન	૩૦.૦૦
૨. ઇસ્લામ અસત્યના ઘેરાવમાં, ભાગ-૧,૨,૩	૧૩૦.૦૦
૩. ઇસ્લામ સત્યોના પ્રકાશમાં સીરીઝ-૧ અલમુરતઝા	૪૦.૦૦
૪. કશકુલ અશરાર એટલે ભેદની વાતો	૧૫.૦૦
૫. ફિકહે જાફરી-વિભિન્ન ફિકહાની તુલનામાં	૧૫.૦૦
૬. કુબુરે ખોલફા	૧૦.૦૦
૭. ઇમામત	૩૫.૦૦
૮. ઇસ્લામ સત્યોના પ્રકાશમાં સીરીઝ-૨ સારી નમાઝ કઈ ?	૧૫.૦૦
૯. હ.અલી (અ.સ.) નું જીવન ચરિત્ર, ભાગ-૪	૭૦.૦૦
૧૦. પતિ પત્નીનું પારિવારીક જીવન અને કિતાબે તલાક	૪૦.૦૦
૧૧. હ.અલી (અ.સ.) નું જીવનચરિત્ર, ભાગ-૧,૨,૩ (સ્ટોકમાં નથી)	
૧૨. કુઆનની દુઆઓ	૨૦.૦૦
૧૩. નમાઝના ૧૧૪ સહચો	૪૦.૦૦
૧૪. અદલે ઇલાહી અને સામાજિક ઇન્સાફ	૪૦.૦૦
૧૫. સઉદી અરબ મારા અશમાની આરપાર (સ્ટોકમાં નથી)	
૧૬. ફાતેમાફા લાલ-૧૩ મજાલિસ (સ્ટોકમાં નથી)	
૧૭. મજાલિસે અતફાલ (અમલ)	
૧૮. હઝરત મોહમ્દ મુસ્તફા(સલ.)નું જીવન ચરિત્ર ભાગ-૧ (અમલ)	
૧૯. મજાલિસે તુરાબી ભાગ-૨ (અમલ)	
૨૦. જવાઝે લઅને યઝીદ (અમલ)	

એકથી વધુ કિતાબો રજીસ્ટર્ડ પોસ્ટથી મોકલવામાં આવશે.

અમારા ભાવિ પ્રકાશનો

૧. હ.અલી (અ.સ.) નું જીવન ચરિત્ર, ભાગ-૫,૬,૭
૨. હઝરત ફાતેમા (સલા.) નું જીવન ચરિત્ર
૩. કસસુલ કુરઆન સીરીઝ-૨
દસ્તાને હઝરત દાઉદ અને સુલયમાન(અલ.)
૪. પૈગમ્બરે ઇસ્લામ (સલ.) નું વિસ્તૃત જીવન ચરિત્ર ભાગ-૨
૫. ઇસ્લામ અસત્યના ઘેરાવમાં, ભાગ-૪

અમીરૂલ મોઅમેનીન લાયબ્રેરી, ભરૂચ

એ- ૭૦/૨, એહમદનગર, મનુષર રોડ, ભરૂચ-૩૯૨૦૦૧.

Email : amillibrary@yahoo.com

મજાલિસે તુરાબી

ઝાકિર : અલ્લામા રશીદ તુરાબી
લિપિયાંતર : ઇબ્રાહીમ બી. પટેલ

اللَّهُ مَلِكُ الْحَمْدِ بَكْرَبَلَا وَلَا دُومِ الْحَمْدِ بَكْرَبَلَا

અમીરૂલ મોઅમેનીન લાયબ્રેરી, ભરૂચ

એ- ૭૦/૨, એહમદનગર, મનુષર રોડ, ભરૂચ-૩૯૨૦૦૧.

Email : amillibrary@yahoo.com

મજલિસે તુરાબી

(ભાગ-૧)

: ઝાકિર :
અલ્લામા રશીદ તુરાબી

: લિપીયાંતર :
ઇબ્રાહીમ બી. પટેલ, ભરુચ
Ph : 00912642 - 240567
Mo. 92282 - 00505

: પોસ્ટલ એડ્રેસ :
અમીરૂલ મોઅમેનીન લાયબ્રેરી
પો. બો. નં. ૪, ભરુચ-૩૯૨૦૦૧, ફોન : ૨૪૦૫૬૭

: પ્રકાશક :
અમીરૂલ મોઅમેનીન લાયબ્રેરી, ભરુચ
એ-૧૭૦ એહમદનગર, એવન્યુ પાર્ક પાસે, મનુબર રોડ, ભરુચ-૩૯૨૦૦૧.

I

એક જરૂરી સુચના

ઇબ્રાહીમ બી. પટેલની મુલાકાતનો સમય

સાંજના

૪-૦૦ થી ૬-૦૦

વાગ્યાનો રહેશે.

દરેક વ્યક્તિએ આ સમયગાળામાં જ આવવું.

ક્રીતાબનું નામ	: મજલિસે તુરાબી (ભાગ-૧)
સંકલન	: ઇબ્રાહીમ બી. પટેલ, ભરુચ
પ્રકાશક	: અમીરૂલ મોઅમેનીન લાયબ્રેરી, ભરુચ
અરબીનું પ્રુફ રીડિંગ	: મૌલાના મો. દાઉદ અમ્લવી સાહબ
કંપોઝિંગ	: ઝરગામ હુસૈન અમ્લવી તાબિશ ગ્રાફિક્સ, મોમિનવાડ, જમાલપુર, અમદાવાદ. મો. : ૯૮૯૮૨૨૨૭૯૧
પ્રત	: ૨૦૦૦
કિંમત	: અમલ
પ્રથમ આવૃત્તિ	: જાન્યુઆરી ૨૦૦૭, ઝિલ્હિજજા હિ.સ. ૧૪૨૭

II

પ્રસ્તાવના

કોમની સમક્ષ મજલિસની ચોથી કિતાબ પેશ કરતાં અલ્લાહનો શુક્ર અદા કરું છું. મજલિસે તુરાબીનો આ ભાગ-૧ છે. જેથી ઈન્શાઅલ્લાહ ભાગ-૨ પણ આવશે. અલ્લામા રશીદ તુરાબી શીયા જગતના એક ઉમદા ઝાકિર છે. માણસના હૃદયમાં પરિવર્તન લાવી દે એવા ચોટદાર વાક્યો આપની તકરીરોમાં વાંચવા મળશે.

સવાદે આઝમમાં ઉર્દૂનું સાડું ચલણ દેખાય છે. બલકે છે જ. તેમના મક્તબોમાં પણ અરબી કુર્આન સાથે ઉર્દૂ શીખવવાનો રિવાજ છે. ઉર્દૂ સાથે ગુજરાતીની મિલાવટ દ્વારા હું આપણી યુવાન પેઢીને ઉર્દૂ ભાષા તરફ રગબત પેદા થાય. એવી કોશિશ કરી રહ્યો છું.

ગામડા વિભાગના વાચકો ગુજરાતી માંગે છે. શહેરી વિસ્તારોના લોકો ઉર્દૂને પસંદ કરે છે. પરંતુ આપણા ઝાકિરો તો ઉર્દૂ ભાષી જ છે. જેથી બેહતર આ છે કે આપણે આપણી નવી પેઢીને ઉર્દૂ તરફ લઈ જઈએ.

એક ઘણી જ નુકતાની વાત તરફ હું મારા વહાલા વાંચકોનું ધ્યાન દોરું છું. ઈલ્મ ઉર્દૂમાં જ છે. આ વાત કદી શક્ય જ નથી કે સંપુર્ણ ઉર્દૂ સાહિત્યને તમે ગુજરાતીમાં રૂપાંતર કરો. જો અન્ય હઝરાતમાં તબ્લીગ કરવાનું શીખવું હોય તો વધારે શ્રેષ્ઠ માધ્યમ હિંદુસ્તાનમાં ઉર્દૂ જ ગણાશે.

આપને સાંભળનાર, માંગે તે વિષય ઉપર ઉર્દૂમાં જોરદાર કિતાબો મળી આવશે.

બીજી વાત આપણું દરેક ઘર મદ્રસો હોય. જેમાં નવી પેઢીના

આપણા બાળકોને આપણી મા-બહેનો અને આપણે જાતે જ શીખવતા હોય. ઘરમાં જ. આપણે આ બાબતમાં કોઈના મોહતાજ ન બનીએ. તે માટે આ માડું પ્રથમ પગથિયું છે.

હું ઉર્દૂ ગુજરાતી બંને સાથે રાખીને એક સુંદર રિસાલો તૈયાર કરવાનો ઈરાદો ધરાવું છું. જે રિસાલો આપણી નવી પેઢીને ઉર્દૂ તરફ જલ્દી લઈ જશે. ઈન્શાઅલ્લાહ.

ગુજરાતમાં પરિસ્થિતિ આપણે જોઈ રહ્યા છીએ. તાગુત★ કેવી કેવી ચાલો ચાલી રહી છે. ક્યાં ક્યાં તરાપ મારવાની આ લોકોની કોશિશો છે. નવા નવા કાનૂનો અને કાયદાઓ દ્વારા આ લોકો ઈમાનના રસ્તાના પથ્થર બની રહ્યા છે.

આપણી નાની જમાતોમાં અથવા મોટા શહેરોમાં પરિસ્થિતિ અનુરૂપ ધંધા રોઝગાર અર્થે દૂર દૂર રહેતા છૂટા છવાયા મોમીનો કુર્આન શીખવવા પોતાના બાળકોને સવાદે આઝમના બાળકો સાથે એમના મદ્રસામાં મોકલે છે. કુર્આન શીખવા પુરતું તો સાડું છે. કંઈ ખોટું નથી પરંતુ તેમાં જો ઘરખાતે તમારો અકીદો મજબૂત નથી તો ભયસ્થાન છે. તો તાગુતનો ગુલમ અને આ ભયસ્થાન બંનેથી છુટકારો આ રીતે જ મળી શકે છે. કે આપણી નવી પેઢી અરબી-ઉર્દૂ જાણતી હોય.

આપણે દુઆ કરીએ કે અલ્લાહતઆલા આપણને આપણા નેક ઈરાદાઓમાં કામિયાબ ફરમાવે. બહકકે મોહંમદ વ આલે મોહંમદ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

મજલિસે તુરાબી (ભાગ-૧)

અનુક્રમણિકા

(૧)	પહલી મજલિસ રઝાએ રબ	૧
(૨)	દૂસરી મજલિસ દુઆ	૨૫
(૩)	ત્રીસરી મજલિસ સિજદહ	૫૯
(૪)	ચોથી મજલિસ રિઝક	૧૧૦
(૫)	પાંચવીં મજલિસ યકીન	૧૪૧

આ ખુલ્લો મોઢે કરી નાખો હંમેશ માટે દરેક
મજલિસની શરૂઆતમાં પઢવા માટે.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ
الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ- وَالَّذِي خَلَقَ
الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ
أَحْسَنُ عَمَلًا- وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ
عَلَى خَاتَمِ النَّبِيِّينَ
وَرَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ وَالْمُخَاطَبِ بِطَهْ
وَيَس- صَاحِبِ الدِّينِ وَالْإِسْلَامِ-

وَالْجِلِّ وَالْحَرَامِ- وَالرُّكْنِ وَالْمُقَامِ-
 وَالصَّلَاةِ وَالصِّيَامِ- وَالشَّرِيعَةِ
 وَالْأَحْكَامِ- سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا أَبِي
 الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ- وَالِإِلهِ الطَّيِّبِينَ
 الطَّاهِرِينَ الْمَعْصُومِينَ- لَا سِيَّامَا
 عَلَى الْإِمَامِ الْمُتَنْتَظِرِ- وَالْحُجَّةِ
 ثَانِي عَشَرَ- اللَّهُمَّ عَجِّلْ لَهُ الْفَرَجِ-
 وَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ مِنَ الْأَزْلِ
 إِلَى الْأَبَدِ- أَمَّا بَعْدُ فَقَدْ قَالَ اللَّهُ
 عَزَّ وَجَلَّ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ- بِسْمِ اللَّهِ
 الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ.....

બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ
 અલ્હમ્દો લિલ્લાહિલ લઝી ખલકસ્સમાવાતે
 વલ અર્ઝ વ જઅલઝ ઝોલોમાતે વત્રૂરે. વલ્લઝી
 ખલકલ મૌત વલ હયાત લેયબ્લોવકુમ અય્યોકુમ
 અહસનો અમલા. વસ્સલાતો વસ્સલામો અલા
 ખાતેમિન નબીય્થીન વ રહમતિલ લિલ આલમીન
 વલ મુખાતબે બેતાહા વ યાસીન. સાહેબુદ્દીને
 વલ ઈસ્લામ, વલ હિલ્લે વલ હરામ, વર્ફકને
 વલ મુકામ, વસ્સલાતે વસ્સેયામ, વશ્શરીઅતે
 વલ અહકામ. સય્યેદના વ મૌલાના અબિલ
 કાસેમે મોહમ્મદ વ આલેહિત તય્યેબીનત
 તાહેરીનલ મઅ્સૂમીન. લા સિય્યેમા અલલ
 ઈમામિલ મુન્તઝર, વલ હુજ્જતે સાની અશર,
 અલ્લાહુમ્મા અજિજલ લહુલ ફરજ, વ
 લઅનતુલ્લાહે અલા અઅદાએહિમ મેનલ અઝલે
 એલલ અબદ. અમ્મા બાઅદો ફકદ કાલલ્લાહો
 અઝઝ વ જલ્લ ફી કિતાબેહિલ કરીમ.
 બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ.....
 (પછી મજલિસની શરૂઆતની જે આયત હોય તે પઢો.)

પહલી મજલિસ
રઝાએ રબ
(પરવરદિગારની ખુશી)

આ મજલિસમાં આવેલી કુર્આનેપાકની આયાતો
તથા હદીસો, યાદ કરવા, મોઢે કરવા.

(૧)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَرْضِیْتُمْ بِالْحَیْوَةِ الدُّنْیَا مِنْ
الْاٰخِرَةِ ۗ فَمَا مَتَاعُ الْحَیْوَةِ الدُّنْیَا
فِی الْاٰخِرَةِ اِلَّا قَلِیْلٌ ۝

બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ
અરઝીતુમ બિલ હયાતિદુન્યા મિનલ
આખેરતે ફમા મતાઉલ હયાતિદુન્યા ફિલ
આખેરતે ઈલ્લા કલીલ.

(સૂ. તૌબા, આ.૩૮)

કયા તુમ રાઝી હો ગએ હયાતે દુનિયા પર આખેરત કે બદલે.
પસ, (યાદ રખો) આખેરતકે મુકાબલેમેં દુનિયાકી
ઝિન્દગાનીકા ફાયદા નહીં હે મગર થોડા.

(૨)

لَا یَرْضٰ لِعِبَادِهِ الْکُفْرَ ۗ

(૨) લા યરઝા લેએબાદેહિલ કુફ.

(સૂ. ઝુમર, આ.૭)

ઔર વો અપને બંદોકે લિયે કુફ પસંદ નહીં કરતા.

(૩)

اِنَّ الَّذِیْنَ لَا یَرْجُوْنَ لِقَاءَنَا
وَرَضُوا بِالْحَیْوَةِ الدُّنْیَا
وَاطْمَأْنَنُوا بِهَا

ઈન્નલ્લઝીન લાયરજૂન લેકાઅના, વરઝુ
બિલ હયાતિદુન્યા, વતમઅન્નુ બેહા.

(સૂ. યુનુસ, આ.૭)

યકીનન જો લોગ હમારી મુલાકાતકી ઉમ્મીદ નહીં રખતે,
 ઓર વો દુનિયાકી ઝિન્દગાની પર રાઝી હો ગયે, ઓર ઉસી પર
 મુતમઈન હોગએ.

(૪)

فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ

○ الْفَاسِقِينَ

ફઈન્નલ્લાહ લા યરઝા અનિલ કૌમિલ ફાસેકીન.

(સૂ. તૌબા, આ. ૯૬)

તો યકીનન અલ્લાહતઆલા ફાસિકોંકી કૌમસે રાઝી
 નહીં હે.

(૫)

○ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ

વલસવફ યોઅ્તીકઅ્ રબ્બોકઅ્ ફતરઝા.

(સૂ. વઝઝોહા, આ.૫)

ઓર અનકરીબ તુમહારા પરવરદિગાર તુમહેં અતા કરેગા.
 ફિર તુમ રાઝી હોજાઓગે.

(૬)

وَمَا تَشَاءُ وَاِنْ اَنْ يَّشَاءَ اللّٰهُ

વમા તશાઉનઅ્ ઈલ્લા અંયશાઅલ્લાહ.

(સૂ. દહર, આ.૩૦)

તુમ નહીં ચાહતે હો મગર વહી ચાહતે હો જો ખુદા ચાહતા હે.

(૭)

يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي

○ إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ۖ وَادْخُلِي

○ جَنَّتِي

याअय्यतोडत्रइसुल मुत्तमर्ततुरजेथ अेला
रुब्बेके राजियतम मरजिय्यड, इदभोली ई
अेबादी वद्भोली जतती.

(सू. इजर, आ.२७,२८,२९,३०)

(२७) अय ईत्मीनान पानेवाले नइस ;

(२८) तु अपने परवरदिगारकी तरइ पलट आ, तु ईससे
राजी और वो तुजसे राजी.

(२९) पस, तु मेरे बंदोमें दाबिल डो जा,

(३०) और मेरी जततमें आ जा.

कौले धमाम

(धमामना कथन)

(१) ईतल्लाडम् शाअ अंय्यराहुत्र सराया.
अल्लाडने याडा के ये (बडनें) दरबदर किरें.

(२) ईतल्लाडम् शाअ अंय्यरा कतीला.
बेशक अल्लाडनेये याडा हे के मुजे अपनी राडमें कतील
(कतल किया हुवा) देभे.

(३) ला मौजूदो सेवाडो.
ईसके सिवा कोई वाजिबुल वुजूद नहीं है.
या गयासल मुस्तगीसीनम्
अय बेपनाडों को पनाड देने वाले, अय इरियाद करनेवालोंकी
इरियाद सुनने वाले.

(४) रेऊन बेकजाअेडी वतस्लीमन लेअम्रेड.
मैं राजी हुं उसके कैसले पर, मैं तस्लीम करता हुं उसके
अम्र को.

પહેલી મજલિસ રઝાએ ઘલાહી

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَرْضِیْتُمْ بِاَلْحَیْوَةِ الدُّنْیَا مِنْ
الْاٰخِرَةِ ۗ فَمَا مَتَاعُ الْحَیْوَةِ الدُّنْیَا
فِی الْاٰخِرَةِ اِلَّا قَلِیْلٌ ۝

બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ

અરઝીતુમ બિલહયાતિદુન્યા મિનલ
આખેરતે ફમા મતાઉલ હયાતિદુન્યાફિલ આખેરતે
ઇલ્લા કલીલ.*

ક્યા તુમ રાઝી હો ગયે? હયાતે દુનિયા પર,
આખેરત કે બદલે, ક્યા તુમકો યે નહીં માલૂમ હૈ કે તુમ્હારી
યે સારી બિસાત, યે સારી કાએનાત, યે દુનિયાકી સારી
ઝિંદગી, યે સારા માલ વ મતાઅ, આખેરતમેં બહુત કલીલ
હૈ. ઉસકી કોઈ વકઅત નહીં હૈ. ઈસ દુનિયાસે તુમ રાઝી

શબ્દાર્થ : બિસાત = શક્તિ. કલીલ = થોડું, કિંમત વગરનું. વકઅત = કિંમત.

કાએનાત = વિશ્વ,

★ સૂ.તૌબા, આ.૩૮

હો ગયે? ઈસ દુનિયાકો તુમને અપનાનેકી કોશિશ કી
જિસકી કોઈ કદર આખેરતમેં નહીં હૈ.

તો યે વો મંઝિલે ફિક હૈ જહાંસે એક મુસ્તકબિલ
ઉનવાન પર ગુફતુગુ મક્સૂદ હૈ. વો યે કે ઈન્સાન રાઝી
હોતા હૈ હયાતે દુનિયા પર, ઓર ચાહતા હૈ કે યે હયાતે
દુનિયા ઉસકો મુયસ્સર આ જાએ. હાલાંકે યે આખેરતકે
એતેબારસે યે મતાએ દુન્યા બહુત હી કલીલ હૈ. (સલવાત)

આપને દેખા? કે બંદોં કી ખુશી યે હૈ, બંદોં કી રઝા
યે હૈ, બંદોં કી ખ્વાહિશ યે હૈ, કે દુનિયા મિલે, ઓર ઉધર
ઝાતે વાજિબ કી ખ્વાહિશ યે હૈ કે

لَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ

લા યરઝા લેએબાદેહિલ કુફ.*

“ખુદા રાઝી નહીં ઈસ બાત પર કે બંદા કાફિર
હોજાએ.” યે સૂરએ યુનુસ કી આયત હૈ જિસકો અબ
આપ સુનિયે. યે તો આપને સુન લિયા **વલા યરઝા**
લેએબાદેહિલ કુફ. “ખુદા રાઝી નહીં હૈ અપને બંદે
કે કુફ સે.” યે સૂરએ ઝુમર કી સાતવીં આયત હૈ. અબ
સૂરએ યુનુસ કી સાતવીં આયતમેં ઈરશાદ હુવા, કે તુમને

શબ્દાર્થ : મંઝિલે ફિક = સોચવાની જગ્યા. મુસ્તકબિલ = મજબૂત, Permanent
ઉનવાન = વિષય. ગુફતુગુ = વાતચીત. મક્સૂદ = ધ્યેય, ઈરાદો. મુયસ્સર =
ઉપલબ્ધ. ખ્વાહિશ = ઈચ્છા,તમના. ઝાતે વાજિબ = અલ્લાહ.

★ સૂ.ઝુમર, આ.૭

હયાતે દુનિયા કો અપનાનેકી કોશિશ કી, ઓર તુમ યે સમજે કે તુમ રાઝી હોગયે હયાતે દુનિયા પર. મગર કબ?

ઈન્દલાહીન લાયરજૂન લેકાઅના,*

“વો લોગ જો હમારી મુલાકાત નહીં યાહતે.” જો યે સમજતે હૈં કે ક્યામત નહીં હૈ દુરી નહીં હૈ.

ઉનકો હમારી બારગાહમૈં નહીં આના હૈ. “રઝુ બિલ હયાતિદુન્યા” યે વો લોગ હૈં જો હયાતે દુનિયા સે રાઝી હો ગયે હૈં. “વત્મઅન્નુ બેહા” ઓર ઈત્મીનાન સે બૈઠ ગયે કે આખેરત નહીં હૈ. તો ખુદા કી રઝા મૈં ઓર બંદે કી રઝા મૈં જો ફર્ક બતલાયા વો યે બતલાયા કે ખુદા રાઝી નહીં હૈ કે બંદે કાફિર હોં, ખુદા રાઝી નહીં હૈ કે બંદે ફાસિક હોં.

فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ

الْفٰسِقِينَ

ફઈન્દલાહઅ લા યરઝા અનિલ કૌમિલ ફાસેકીન.

મતલબ યે હૈ કે ખુદા રાઝી નહીં હૈ ફાસેકીન સે. ખુદા ફિસ્ક ઓર ફુસૂક પર રાઝી નહીં, ખુદા રાઝી નહીં

શબ્દાર્થ : દૂરી = દૂર, હયાતે દુનિયા = દુન્યવી જિંદગી. ફાસિક = ગુનેહગાર.

★ સૂ.યુનુસ, આ.૭ • સૂ.તૌબા, આ.૮૬

કે બંદે કુફ કરૈં. બંદે રાઝી હો રહે હૈં દુનિયા પર. તો ઈન દો કૈફિયત મૈં મરઝીયે રબ મૈં ઓર મરઝીયે અબ્દ મૈં તઝાદ હૈ.

એક મુખાલિફત પાઈ જાતી હૈ, ઈખ્તિલાફ પાયા જાતા હૈ ઓર યહી વો મંઝિલ જહાં આજકી તકરીર મૈં રઝાએ રબ કે ઉનવાન સે ગુફ્તગુ કરના યાહતા હું કે અલ્લાહ કી મરઝી ક્યા હૈ. ઓર ઉસકો કિસ તરહ સે હાસિલ કરના યાહિયે. આપકી મરઝી તો યે હૈ કે દુનિયા મિલે. મગર અલ્લાહ કી મરઝી યે હૈ કે કુફ ન હો, ફુજૂર ન હો, બંદે રાહે હિદાયત સે ન હટૈં.

યે આયતૈં બહુત હી ગૌર કે કાબિલ હૈ ઝરા સી આયતૈં કો યુન લિયા ઈસ લિયે કે નવજવાનોં કો યાદ રહૈં. જહાં જહાં આવાઝ પહુંચ રહી હૈ યે આયતૈં યાદ હૈં.

لَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ

લા યરઝા લેએબાદેહિલ કુફ.*

“ખુદા રાઝી નહીં હૈ કે ઉસકે બંદે કાફિર હોં.”

અબ એક બાત યાદ રખિયે કે રઝાએ પરવરદિગાર કો હાસિલ કરના યે બંદે કા કમાલ હૈ. યે બંદગી કા ઉરૂઝ હૈ, યે બંદગી કી રૂહ હૈ, યે બંદગી કી જાન હૈ. યે ઈન્સાનિયત કે ફૈઝે કમાલ પર વો જૌહર હૈ કે જહાં ઈન્સાન

શબ્દાર્થ : ફિસ્ક ઓર ફુસૂક કરના = ગુના અને નાફરમાની. કૈફિયત = પરિસ્થિતિ. અબ્દ = બંદો. તઝાદ = વિરોધાભાસ. મુખાલિફત = વિરોધાભાસ. ઉનવાન = વિષય. ગૌર = ચિંતન-મનન. કમાલ = આખરી હદ, પૂર્ણતા. જૌહર = દક્ષતા, કાબેલિયત. ઉરૂઝ = તરક્કી, ઉન્નતી ફૈઝે કમાલ = નફો પહોંચાડવાની પૂર્ણતા

★ સૂ.ઝુમર, આ.૭

ये महसूस करता है के मेंने मरजीअे रब को हासिल कर लिया है और जैसे जैसे ईन्सान कामिल होता जाओगा, मरजीअे रब को हासिल करने के लिये बेचैन होता जाओगा. वहां मरजीअे रब ईस तरह आगे बढ़कर ईस्तिकबाल करती है के तु मेरी रजा को ढूँढने यला था, अब मैं तेरी मरजी को ढूँढता हूँ. उदे ईन्सानियत के कमाल पर हमको जो ईन्सान नजर आया के जहां ये ईरशाद हुवा.

○ **وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ**

वलसवइअ् युअ्तीकअ् रब्बोकअ् इतरजा.*

“और अनकरीब तेरा परवरदिगार तुमको अय मोहंमद ईत्ना अता करेगा के तुम राजी हो जाओगे.”

यानी मरजीअे मअूबूद ढूँढती है, उस बंदे को के जिस बंदे को ખુदा राजी कर दे, ये बंदगी का कमाल है, और ये कमाल तब मुसय्यसर होता है जब बंदा रजाअे रब का मुतलाशी होकर अपनी ज्वाहिश को अपनी तमनाओं को, अपनी आरजुओं को जजबअे मरजीअे मवला कर दे, इना कर दे मरजीअे मवला में, तो फिर ईरशाद होता है के “अब हम राजी हुअे.” और ईसतरह से राजी हुअे के अब हमें ये देખना पड़ेगा के तुम किस

शब्दार्थ : कामिल = पूर्ण, दक्ष, माहिर. ईस्तिकबाल = स्वागत. मुयस्सर = उपलब्ध. कमाल = पूर्णता, विशेषता. मुतलाशी = तलाश करने वाला. आरजुओंको = ईच्छाओने. ★ सू.वज्जोहा, आ.५

चीज से राजी हुअे? क्यों के ईत्मीनान है जाते वाजिब को के ये बंदा वो नहीं याहेगा जो हम नहीं याहेगे. ये बंदा वही याहेगा, जो हम याहेगे ईस लिये कहा,

وَمَا تَشَاءُ وَاِنْ اِلَّا اَنْ يَّشَاءَ اللّٰهُ ۗ

वमा तशाउनअ् ईल्ला अय्यशाअल्लाह.*

“तुम नहीं याहते हो मगर वही याहते हो जो ખुदा याहता है.”

रजाअे रब के उनवान पर हमारी गुइतगु यल रही है. मालिक की मरजी बंदे के लिये सबसे अहम है. कहीं रहो, किसी मकाम पर रहो, किसी हाल में रहो. मरजीअे मवला पर नजर रहे. मगर मुझे समझनेकी कोशिश करो. वोह ये के मरजीअे मवला ये नहीं है जो दुनिया समझती है, के किसी कातिलने किसीको कत्ल कर दिया. और कत्ल करके अगर समझे मरजीअे मवला यही थी. और अपने बयाव की कोशिश की. किसीने योरी की, और कहा मरजीअे मवला यही थी. अगर मरजी न होती तो योरी क्यों करता. किसी जालिमने जुल्म किया, और जुल्म करने के बाद उसने कहा मरजीअे मवला यही थी. अगर वो नहीं याहता तो मैं जुल्म क्यों करता.

तो मैं सिई ईतना समझाना याहता हूँ के ये सही

शब्दार्थ : जाते वाजिब को = अल्लाह तआलाने. गुइतगु = वात-चीत. अहम = महत्वनी. ★ सू.दहर, आ.३०

હૈ કે ઉસને તુમ્હેં પૈદા ક્રિયા. યે સહી હૈ કે ઉસને તુમ્હેં હાથ દિયે, યે સહી હૈ કે ઉસને તુમ્હેં લોહે કો તેઝ કરને વાલી અક્લ ભી દી. યે સહી હૈ કે તુમકો યે ઇખ્તિયાર દિયા કે તુમ લોહે સે ખંજર બનાવ. યે સહી હૈ કે તુમકો ખંજર પકડને કી તાક્ત ભી દી. ઇતના સબ અતા કરકે ફૌરન અપની હુજજતોં કો ભી ભેજા. અંબિયા કો ભેજા. રસૂલોં કો ભેજા, કે ઉસસે કહા કે ઇન્સાન કે નફસ કા એહતેરામ કરો, યે કિસી કો કત્લ ન કરે. હમ રાઝી નહીં હૈ.

તો ઇસ હદ કો પહચાનો કે અતા કરકે રોકતા કહાં હૈ, અતા કરકે કહાં નહીં રોકતા, કુવ્વત દી, તાક્ત દી, વો ઇસ લિયે નહીં કે કોઈ જુર્મ કરે, ઔર કોઈ અપને આપકો બચાને કી કોશિશ ન કરે. ઉસકી મરઝી નહીં હૈ કે કિસી બંદે પર ઝુલ્મ હો, યે અપને ઇખ્તિયાર કો ગલત ઇસ્તેમાલ કર રહા હૈ. યે અપની આઝાદી કા ગલત ઇસ્તેમાલ કર રહા હૈ. યે થોડી સી ફુરસત સે દુન્યા, થોડી સી મોહલતે ઝિંદગી મિલી હૈ, ઉસકા ઇસ્તેમાલ ગલત હો રહા હૈ. વરના ઉસને કુવ્વત ઇસ લિયે નહીં દી કે કોઈ જાબિર કિસી કમઝોર પર જબ્ર કરે. અબ ઐસી હાલતમેં ઝાલિમ યે નહીં કહ સકતા કે મૈને કત્લ ક્રિયા વો અલ્લાહ કી મરઝી થી. જો હોના

શબ્દાર્થ : હુજજતોં કો = હાદીઓને. અતા કરકે = નેઅમત આપીને. જુર્મ = ગુનાહ. ઇખ્તિયાર કો = આઝાદીનો. ઇસ્તેમાલ = ઉપયોગ કરવો. મોહલત = અવકાશ. જાબિર = ઝુલમી. જબ્ર = ઝુલ્મ.

થા વો હો ગયા. ઔર યે નહીં કહ સકતા કે મૈને ચોરી કી યે અલ્લાહ કી મરઝી થી. મગર યે ઝરૂર હૈ કે જિસકા માલ ચોરી હો ગયા વો યે કહ કર સબ્ર કરે યે અલ્લાહ કી મરઝી થી. **સલવાત.....**

જિસ પર ઝુલ્મ હુવા વો યે કહકર સબ્ર કરે કે હાં યે અલ્લાહકી મરઝી થી ઔર જિસકો કત્લ ક્રિયા ગયા વો કત્લ હોને સે પહલે કહ સકતા હૈ કે માલિક તેરી મરઝી કે આગે સર ઝુકા રહા હું. કાતિલ કો હક નહીં કહનેકા કે યે મરઝી તેરી થી. મકતૂલ કો યે હક હૈ કહનેકા કે યે તેરી મરઝી થી.

અબ આપ સમઝ ગએ. યે હૈ વો મંઝિલ.

لَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ

લા યરઝા લે એબાદેહિલ કુફ્ર.*

“ખુદા રાઝી નહીં હૈ કે ઉસકે બંદે કાફિર હોં.” ખુદા રાઝી નહીં હૈ

○ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ

અનિલ કૌમિલ ફાસેકીન.*

ઉન ફાસિક બંદોં સે જો ફિસ્ક વ ફુજૂર કરે. મતલબ યે હૈ કે ઇસકે માની યે લિયે જાએં કે ફિસ્ક વ ફુજૂર કરનેવાલા

શબ્દાર્થ : મકતૂલ = જેની કત્લ થઈ છે તે. મંઝિલ = નિર્દિષ્ટ સ્થળ. ફિસ્ક વ ફુજૂર = ગુનાહ, ગલત કાર્યો.

★ સૂ.ઝુમર, આ.૭ • સૂ.તૌબા, આ.૮૬

या कुफ़ करनेवाला अपने दिलको ये कहकर तसल्ली दे के जो होना था वो तो वहीं लिपि दिया गया था. अगर तेरा हुक्म न होता तो क्यों कत्ल करता. इस अकीदेसे तसल्ली दे, तो ये अकीदह इस लिये गलत है के यहां कातिल को हक नहीं पहुंचता.के वो अपने जुल्म का जवाज ढूंढे. हां जैसा मैंने कहा ये मजलूम के लिये जाईज है. वो बे इत्तियार कहे के यही मरजीअे भवला है.

अब मैं समझता हूं के मेरे सुनने वाले समझ गये के कोई वाक्यअे करबला को इस तरह समझने की कोशिश करे के ये अल्लाह की मरजी थी. हां इस मरजी के दो रूप होंगे. कातिल ये नहीं कह सकता के मैंने कत्ल इस लिये किया के हुसैन के मुकदरमें कत्ल था. मगर हुसैन(अल.) ये कह सकते हैं अपने नाना के रौजे पर के,

ईप्ती असीरो बेसीरते जदी व अभी.

मैं अब अपने नाना और अपने बाबा की सीरत पर चल रहा हूं.

रेजल्लाहो बेरेजाना अहलेभयत

अब जो अल्लाहकी मरजी है वो हम अहलेभयत की मरजी है.

ये वो घराना है जो अपनीजान देकर और अपनी

शब्दार्थ : जवाज = जाईज ठेरववुं. मजलूम के = जेना उपर जुल्म थयो छे ते.

जान बेय कर मरजीअे हक का सौदा करता है.

**وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشُرِّي نَفْسَهُ
ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ
بِالْعِبَادِ**

**वमेनशासे मंय्यशरी नफ़सहुप्तेगाअ
मरजातिल्लाह, वल्लाहो रउकुम बिल अेबाह.***

“इन्सानोंमें वो कौन है, जो अपने नफ़सको बेय कर अल्लाह की रजा खरीद ले.”

यही वो हैं जो शबे हिजरत बिस्तरे रसूल(सल.) पर सो कर अपने नफ़स को बेयते हैं. रजाअे हक खरीदते हैं. तो ये वो घराना है के बिस्तरे रसूल(सल.) पर रजाअे हक को खरीदे या भाके नैनवा पर. मगर खरीद ली रजाअे हक, उन बंदोंने रजाअे हक को ले लिया. और उसकी मरजी के मुताबिक अपने आपको बंदगीके उस कमाल पर पहुंचा दिया जहां ये कह सकते हैं के हां अब उसकी मरजी.

जरा सी बात है मैंने तीन आयतों से इस्तिहलाल किया है के,

शब्दार्थ : इस्तिहलाल = साबित करवुं, प्रमाणित करवुं. ★ सू.अकरह, आ.२०७

ખુદા રાઝી નહીં હૈ કે બંદે કાફિર હોં.
 ખુદા રાઝી નહીં હૈ કે બંદે ફાસિક હોં.
 ખુદા રાઝી નહીં હૈ ઇસ બાત પર કે તુમ દુનિયા
 કે પીછે પડ જાઓ.

أَرْضِيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنْ
 الْآخِرَةِ ۗ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ۝

અરઝીતુમ બિલહયાતિદુન્યા મિનલ
 આખેરતે ફમા મતાઉલ હયાદિતદુન્યા ફિલ
 આખેરતે ઇલ્લા કલીલ.*

“હયાતે દુનિયા કી બિસાત ક્યા હૈ? હયાતે દુનિયા
 કી મતા ક્યા હૈ? જિસકે પીછે દૌડ રહે હો? તો યે વઝાહત
 કર દી. ફિર ઇસકે બાદ ક્યા કહા. કુછ બંદે એસે હૈ જો
 મેરી મરઝી પે ચલતે હૈ. જો મુઝસે રાઝી હોં. મૈં ઉનસે
 રાઝી હું.

يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي
 إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ۝

વઝાહત = સ્પષ્ટતા, સમજૂતિ. ફાસિક = ખુલ્લો ગુનેહગાર ★ સૂ.તૌબા, આ.૩૮

યા અય્યતોહનફસુલ મુતમઈનતુરજેઈ
 એલા રબ્બેકે રાઝિયતમ મરઝીય્હ.*

“અય સાહબે નફસે મુતમઈનહ લૌટ જા અપને રબ
 કી તરફ ઓર તુને અપને રબ કી રઝા કો ખરીદ લિયા.”

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ۝ وَادْخُلِي
 جَنَّتِي ۝

ફદખોલી ફી એબાદી, વદખોલી જન્તી.*

“મેરે બંદોંમેં દાખિલ હો જા મેરી જન્તમેં આજા.”
 આપને દેખા કે વો બંદે ભી હૈ જો યે કહ રહે હૈ કે યે
 અલ્લાહકી મરઝી હૈ.

ઇબ્ને અબ્બાસ ને કહા, જાતે હુએ કે “અકેલે
 જાઈએ” યે બહનોં કો ક્યોં લે જા રહે હૈ? તો અબ જો
 જવાબ મિલા ઉસે સમઝના ચાહિયે, આપને જવાબ દિયા.
 ઇબ્ને અબ્બાસ! ઇન્લ્લાહ શાઅ અંયરાહુન
 સરાયા!

અલ્લાહને ચાહા કે યે (બહનેં) દરબદર ફિરેં, કદમોં
 પર ગિર ગએ. ઇબ્ને અબ્બાસ !

અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને જાફરે તૈયાર ને રોકા, મવલા ન

શબ્દાર્થ : મુતમઈનહ = આરામથી રહેવાવાળી રૂહ, સંતોષિત રૂહ. ફદખોલી
 = દાખિલ થઈ જા. એબાદી = બંદાઓમાં

★ સૂ.ફજર, આ.૨૭,૨૮ • સૂ.ફજર, આ.૨૯,૩૦

જાએ તો ફૌરન ફરમાયા:

ઈન્નલ્લાહ શાઅ અંયરાની કતીલા.

“બેશક અલ્લાહને યે યાહા કે મુઝે અપની રાહમેં કતીલ દેખે.”

ઈસ ગુફ્તગુ સે આપહી કે લિયેહુજજત નહીં હૈ. મેરી ગુફ્તગુ કો સમઝને કી કોશિશ કીજિયે. ઈસ ગુફ્તગુ સે કાતિલ કે લિયે હુજજત નહીં હૈ બલકે જબ ખુદાને યાહા તો હમને કત્લ કર દિયા. અગર યે નિઝામ હો તો સારી કાએનાતમેં નિઝામે અદ્લ કો દરહમ-બરહમ પાએંગે કે ખુદાને યે યાહા હૈ. હર શખ્સ કોઈ કામ કરકે યહી કહેગા કે ખુદાને યે યાહા. મગર આપ અપને લિયે પસંદ નહીં કરતે, વો આપ અપને ખાલિક કે લિયે પસંદ કરતે હૈં?★ યે વો મંઝિલ હૈ કે જહાં બાર બાર આપ અઈમ્માએ અહલેબયત કે લિયે પાએંગે કે અલ્લાહ કી મરઝી હૈ. ઔર યહી હોના ચાહિયે.

ગુફ્તગુ ખત્મ હુઈ. મૈને ઈસ આયત સે શુરૂ કિયા. થા. **“અરઝીતુમ બિલ હયાતિદુન્યા મિનલ આખેરહ”** ક્યા તુમ હયાતે દુનિયા પર રાઝી હો ગયે! આખેરત બદલ.”

શબ્દાર્થ : કતીલ = કત્લ કિયા હુવા. ગુફ્તગુ = વાત-ચીત. નિઝામ = વ્યવસ્થા. નિઝામે અદ્લ કો દરહમ-બરહમ = વિશ્વમાં ન્યાય વ્યવસ્થાને અસ્ત વ્યસ્ત. ★આપણે કોઈનું નાહક ખૂન કરવું પસંદ નથી કરતા, કોઈને સતાવવું, કોઈને મારવું, કોઈ ઉપર ઝુલ્મ કરવો પસંદ નથી કરતા. મતલબ આવા બુરાં કાર્યો આપણે આપણા માટે પસંદ નથી કરતાં તો પરવરદિગાર માટે કેવી રીતે પસંદ કરીએ.

ઔર મેરી આખરી મંઝિલ યે હૈ કે હુસૈન ઈબ્ને અલીને સજદએ આખિરમેં ઈસ દુઆકો શુરૂ કિયા જો રઝાએ રબ કી દુઆ થી કે, **રેઝન બેકઝાએહી વતસ્લીમન લે અમેહી** “મૈ રાઝી હું ઉસકે ફૈસલે પર.”

હુસૈન રાઝી હૈ લા મૌજૂદઅ સેવાહો - ઉસકે સિવા કોઈ વાજિબુલ વુજૂદ નહીં હૈ. **યા ગેયાપલ મુસ્તગીધીનઅ** “અય બેપનાહોં કો પનાહ દેનેવાલે, અય ફરિયાદ કરનેવાલોંકી ફરિયાદ સુનનેવાલે. તેરે સિવા કોઈ મઅબુદ નહીં હૈ મેરા.

રેઝન બેકઝાએહી વ તસ્લીમન લે અમરેહી.

“મૈ રાઝી હું ઉસકે ફૈસલે પર, મૈ તસ્લીમ કરતા હું ઉસકે અમ્ર કો. મગર દુઆ કો જિસ મકામ પર ખત્મ કિયા વો જુમલા યે થા, “પરવરદિગાર! મૈને અપને વાદેકો પુરા કિયા. અબ તુ અપના વાદા પૂરા કર.”

શામે ગરીબાં કી મજલિસ હૈ. હુસૈન ઈબ્ને અલીકા વાદા પુરા હુવા, ઔર મૈને સજદએ આખિરસે ગુફ્તગુ શુરૂ કી થી. ઔર યે ચાહતા હું કે યે બતલાઉં કે યે થા વક્તે અસરકા. ઔર ઈસકે બાદ કરબલામેં શામ હુઈ. ઝાહિર હૈ કે ઈસ બારગાહમેં બડી રૌનક થી. આજ યહાં સબ મિટ્ટી પર બૈઠે હૈં. મૈ દેખ રહા હું મગર યે વાઝેઅ

શબ્દાર્થ : હયાતે દુનિયા = દુનિયાની જિંદગી. તસ્લીમ = માની લેવું, સ્વીકારી લેવું. અમ્ર કો = હુકમને કે તે એવો હુકમ આપે. જુમલા = વાક્ય.

करना याहता हुं. के कल की रातमें और आजकी रातमें कुछ इर्क है. मुमकिन है के आपको नजर न आये इर्क.

कोई जयनभ के दिल से पूछे, कोई उम्मे लयला के दिल से पूछे. कोई उम्मे रबाब के दिल से पूछे. कोई कोई उम्मे इरवा से पूछे के उन दो रातों में इर्क क्या है. कलकी रात कैसी गुजरी. शबे आशुर कैसी गुजरी. अब्बास जैमे के गिर्द थे. अली अकबर बार बार उठकर देख रहे थे के कौन नासिरे हुसैन कहां है. कासिम एब्ने हसन जैमों के अतराफ थे. बय्ये तलवारें लिये अपनी माओं के करीब थे. माओं को तसल्ली थी. हमारे लाल हैं. बीबीओं को तसल्ली थी. हमारे वारिष हैं. और फिर हुसैन एब्ने अली मौजूद हैं.

एक दिनमें कोई घर इस तरह नहीं उजडा. एक दिनमें कोई घर इस तरह तबाह नहीं हुवा. जो कल की रात गुजरी इरजंदे रसूल एक एक जैमे में जाते, हुआ करते और देखते. कोई बंदगीमें मशगुल है, कोई दादे शुजाअत दे रहा है, और कल रहा है, कल हमारी शुजाअत देखना. आपसमें अनसारे हुसैन बातें कर रहे हैं, तो यही के कल बातलाअेंगे के कैसी जंग होगी? हुसैन एब्ने अली(अल.) सबके लिये हुआअें कर रहे हैं. हां शहजादियां

शब्दार्थ : जुमला = वाक्य. वाजेअ = स्पष्ट करवुं, समजाववुं. मुमकिन = शक्य. गिर्द = आसपास. नासिरे हुसैन = हुसैननो मददगार. अतराफ = आसपास. तसल्ली = संतोष. शुजाअत = वीरता, बहादुरी. अनसारे हुसैन = हुसैनना मददगारो. दाद = प्रशंसा

मुतमईन हैं के अली अकबर हैं औन व मोहंमद हैं.

मैं आपसे पुछुं के आज ग्यारवीं की रात कौन है? बरा घर ખाली हो गया. अब्बास नहि, अली अकबर नहि, औन वो मोहंमद नहीं. कासिम एब्ने हसन भी नहीं और घरका वाली भी नहि. घर का वारिस भी नहि. और जैसे में ग्यारवीं की रात आई. जैमों में यिराग नहीं थे. मगर रोशनी जरूर थी. वो रोशनी थी जैमों के जलने की.

यिराग शामे गरीबां में किस तरह जलते

किसी के घरको जलाया है रोशनी युं है

रोशनी जैमों के जलने की थी, और कोई न था. हरेक यास के आलममें, नाउम्मीदी के आलममें अपने अपने वारिस को याद करते हुअे. जलते जैमों के करीब था. सिवा एक बीबी जो न बय्यों को याद कर रही थी. न भाई को याद कर रही थी. एक एक जैमे में जाती और जैसे जैसे वो जैमा जला बीबियों को बाहर लाती. बय्यों को बाहर लाती. आबिदे बीमार को किसी सुरत से बाहर लाई और कहा. आव सब नजदीक आव.

ये कुंभे के वारिस है. जयनभ ये कुंभे के मुहाकिज है जयनभ. अब अब्बास जयनभ, अली अकबर जयनभ, कासिम जयनभ, हुसैन जयनभ, आज सबकी नियाबत

शब्दार्थ : मुतमईन = संतुष्ट. वाली = मुख्य व्यक्ति एभाम हुसैन. यिराग = दीवो. रोशनी = अजवाबुं, प्रकाश. यास = निराशा. कुंभा = कुटुंब. नियाबत = प्रतिनिधित्व, नुमाईन्दगी.

ઝયનબ કરેગી. એક એક બચ્ચોંકો સંભાલા, ઔર કહા ઈધર આવ, મેરે નઝદીક આવ, ઘબરાવ નહીં, ડરો નહીં, કિસીકી મજાલ નહીં હૈ કે ખૈમોંકી તરફ આયે. અબ અસદુલ્લાહ કી બેટી મૌજૂદ હૈ.

અલ્લાહ, અલ્લાહ, કિસીકો ઈસતરહ કી પરેશાની ન હો, જહાં જહાં મેરી આવાઝ પહુંચ રહી હૈ, મુમકિન હૈ વહાં હયરાની હો, મુમકિન હૈ વહાં પરેશાની હો, મુમકિન હૈ વહાં અસીરી હો, મુમકિન હૈ વો લોગ ભી કયદબંદી કી ઝેહમતેં ઝેલ રહે હોં. મગર તુમ યાદ કરો. આજકી રાતો કો, ઝાહિર હૈ કે તુમ્હારે લિયે અય અસીરો! “અય કૈદ હોને વાલો” હમારે દિલ દુખતે હૈં. મગર તુમકો યાદ રખના યાહિયે કરબલા વાલોંકો, કરબલા વાલે યાદ આયે, અજબ આલમમેં યાદ આયે, કરબલા વાલે.

મૈને તકરીર ખાતેમે પર પહુંચાઈ. યે કયામતકી રાત હૈ આવો, આવો, હમ તુમ મિલકર આખરી મરતબા રઝાએ હક કો પાનેવાલોં કો સલામ કરેં. ઔર જહાં જહાં મેરી આવાઝ જા રહી હૈ વો ભી સલામ કરેં.

સલામ હો અલી અકબર પર

સલામ હો હમારા અબ્બાસ પર

શબ્દાર્થ : કુંબા = કુટુંબ. નિયાબત = પ્રતિનિધિત્વ, નુમાઈન્દગી. અસદુલ્લાહ = અલ્લાહનો સિંહ, હઝરત અલી(અલ.)નો લકબ. મુમકિન = શક્ય. અસીરી = કયદીપણું. ઝેહમત = તકલીફ. રઝાએ હક = અલ્લાહની રઝામંદી, ખુશી.

સલામ હો હમારા કાસિમ પર
સલામ હો હમારા ઔન વ મોહંમદ પર
ઔર કુછ આગે સલામ હો હમારા ફાતેમા
સલામુલ્લાહ અલયહા કે લાલ પર જિસકી લાશ પામાલ
કર દી ગઈ.

દૂસરી મજલિસ

દુઆ

આ મજલિસમાં આવેલી કુર્આનેપાકની આયાતો તથા
હદીસો, યાદ કરવા, મોઢે કરવા.

(૧)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي
قَرِیْبٌ ۖ أَجِیْبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا
دَعَانِ ۗ فَلِیَسْتَجِیْبُوْا لِيْ وَلِیُؤْمِنُوْا
بِیْ لَعَلَّهُمْ یَرْشُدُوْنَ ۝

બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ

વર્ધઝા સઅલકઅ એબાદી અત્રી ફઈત્રી
કરીબુન,ઓજીબો દઅવતદાએ એઝા દઆને
ફલયસ્તજીબુલી વલયુઅમેનુબી લઅલ્લહુમ
યરશોદુન. (સૂ.બકરહ, આ.૧૮૬)

ઔર જબ મેરે બંદે તુજસે મેરી નિસ્બત સવાલ કરે (તો
ઉનસે કેહદો કે) યકીનન મેં (ઉનકે) નઝદીક હી હું. મુજસે જબ
કોઈ દુઆ માંગતા હે કબુલ કર લેતા હું. પસ ઉનકો ચાહિયે કે
વો મેરા હી કહના માને ઔર મુજ પર ઈમાન લાએ તાકે વો સીધી
રાહ પા જાએ.

(૨)

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ
فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا
لَهُ جَهَنَّمَ ۖ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا
مَّدْحُورًا ۝

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا
سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ
سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ۝

મનકાનઅ યોરીદુલ આજેલઅતઅ
અજજલના લહુ ફીહા મા નશાઓ લેમન નોરીદો

શબ્દાર્થ : મેરી નિસ્બત = મારી બાબતમાં, મારા વિશે

धुम्म जअलना लहु जउत्तमम्, यसलाडा
मज्झिमम् मद्दुरा.

वमन अरादल आप्पेरतम् वसआलडा
सअयडा वडोवम् मोअमेनून इउलाअेक कानम्
सअयोहुम मशकूरा.

(सू.अनी एसराएल, आ.१८,१९)

जो कोठ जल्द मिलनेवाला दुन्यवी शयदा याडे उम
उसमेंसे उसके लिये जिसके लिये उम याडते हैं, जितना उम
याडते हैं जल्दी मोडया कर देते हैं. फिर उसके लिये उम जउत्तम
करार देते हैं. जिसमें वो बुरे डालमें रांडा हुआ डोकर दाभिल
डोगा.

और जो कोठ आप्पेरत को याडे और उसके लिये कोशिश
त्मी करे, जो उसकी कोशिशका डक डे, और वो मोमिन त्मी डो,
पस वोडी, पस वोडी लोग हैं के उनकी कोशिश मकबुल डोगी.

(३)

ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ط

उदुनी अस्तजिब लकुम

(सू.मोमिन, आ.६०)

मुजसे हुआ मांगो, मैं तुम्हारी हुआ कबुल करूंगा.

शब्दार्थ : मोडया करना = आपवुं, आपी देवुं

(४)

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ۝ فَانْقَلِبُوا

بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ

उस्बोनल्लाडो वनेअमल वकील, इनकलबु
बेनेअमतिम मेनल्लाडे व इजलिन.

(सू.आले एमरान, आ.१७३,१७४)

उमें अल्लाडतआला डी काडी डै, और वो बडुत अस्था
डिमायती डै.

पस वो अल्लाडतआलाकी नेअमत और इजलके साथ
लौटकर आअे हैं.

(५)

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ ۝ إِنِّي كُنْتُ

مِنَ الظَّالِمِينَ ۝

लाअेलाड एल्ला अन्तअ सुब्डानकअ एत्ती
कुन्तो मिनज्जालेमीन.

(सू.अंबिया, आ.८७)

तेरे सिवा कोई मअबुद नहिं. तु पाक हे, यकीनन में नुकसान
उठानेवालों मेंसे था.

(६)

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ ۖ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ ۗ
وَكَذَلِكَ نُجِّي الْمُؤْمِنِينَ ۝

इस्तजबना लहु वनज्जयनाहो मिनल
गम्मे वकजालेकम् नुज्जल मोअमेनीन.

(सू.अंबिया, आ.८८)

पस हमने उसकी इरियाह सुनली और उसे गमसे नजात
देदी. और हम मोअमिनोंको इस तरह नजात दिया करते हैं.

(७)

مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ۗ

माशाअल्लाहो लाकुव्वतम् इल्ला बिल्लाह.

(सू.कहफ, आ.३८)

माशाअल्लाह(जो कुछ अल्लाह याहे) अल्लाहतआलाकी
कुव्वतके सिवा कोई कुव्वत नहिं.

(८)

أَفَوْضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ

بَصِيرٌ ۝ بِالْعِبَادِ ۝

ओइव्वेओ अमरी अलल्लाह, इन्नल्लाहम्
बसीरुम बिलअेबाह.

(सू.मोमीन, आ.४४)

में अपना मुआमला (काम) अल्लाहके हवाले करता हुं.
यकीनन अल्लाहतआला बंटोंके डालको भूष देभ रहा है.

(९)

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا

وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً ۗ إِنَّكَ

أَنْتَ الْوَهَّابُ ۝

रब्बना लातुजिग कोलूबना बम्द
इज्जहदयतना वडबलना मिल्लहुन्क रहमतन,
इन्नकम् अन्तल वड्हाभ.

(सू.आले इमरान, आ.८)

अय हमारे परवरदिगार! बाद ईसके हम तुजसे छिदायताइता
हो युके हें तु हमारे दिलोंको टेण्डा न होनेदे और हमें अपनी
भारगाहसे रहमत अता इरमा, बेशक तु भडा अता इरमानेवाला
हे.

(११)

وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ
جَاءُوا فَاسْتَغْفَرُوا وَاللَّهُ وَاسْتَغْفَرَ
لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا
رَّحِيمًا

वलव अत्रहम ईज़लमु अनफ़ोसहम
जाउकअ इसतगइरुल्लाहअ वसतगइरअ
लहोमुर रसूलो लवजहुल्लाहअ तव्वाबरहीमा.
(सू.निसा, आ.६४)

वो लोग जिन्होंने अपने नफ़सों पर जुल्म किया है, और
वो जब तेरे पास आएं (अय हबीब) और पुढासे बफ़िश मांगे
और अय रसूल तुम उनके दरम्यान वास्ता बन जाओ यकीनन
अल्लाहको वो लोग बफ़शनेवाला और रहम करनेवाला पायेंगे.

(१२)

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى
يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا
يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا
قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

इला व रब्बेकअ ला युअ्मेनूनअ उता
योहककेमूकअ इमा शजर बयनहुम सुम्म
लायजेहु इ अनफ़ोसेहिम हरजम मिम्मा
कजयतअ वयोसल्लेमू तसलीमा.

(सू.निसा, आ.६५)

अय रसूल तुम्हारे परवरदिगार की कसम! ये मोमिन कभी
नहीं हो सकते. जबतक के अपने मुआमेलातमें तुमको वास्ता न
बनायें. और जो कैसला तुम करो उससे अपने दिलोंमें भी तंगी
महसूस न करें. बलके उसको फुशीसे मान लें.

(૧૩)

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى
النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ○

ઈન્નલ્લાહઅ વ મલાએકતહુ યોસલ્લૂનઅ
અલનબી યાઅય્યોહલ્લઝીનઅ આમનૂ સલ્લુ
અલયહે વ સલ્લેમુ તસલીમા.

(સૂ.અહઝાબ, આ.૫૬)

યકીનન અલ્લાહતઆલા ઓર ઉસકે ફરિશ્તે દુરૂદ ભેજતે હેં
નબી ઓર ઉસકી આલ પર. અય લોગો! જો ઈમાન લા ચુકે હો
તુમભી ઉસપર ઓર ઉસકી આલ પર દુરૂદ ભેજો ઓર તસ્લીમ
કરો જૈસા કે તસ્લીમ કરનેકા હક હૈ.

દૂસરી મજલિસ

દુઆ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي
قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا
دَعَانِ ۗ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا
بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ○

વઈઝા સઅલકઅ એબાદી અત્રી ફઈત્રી
કરીબુન, ઓજીબો દઅવતદાએ એઝા દઆને
ફલયસ્તજીબુલી વલયુઅમેનુબી લઅલ્લહુમ
યરશોદૂન.*

ઝિંદગી બજુઝ બંદગી ઓર કુછ નહીં હૈ, ઓર રૂહે
બંદગી, ઈઝૂતે બંદગી, સરમાયએ બંદગી, ફખરે બંદગી
દુઆ હૈ. ઈસલિયે મુનાસિબ યહી થા કે બઉનવાને “દુઆ”

શબ્દાર્થ : બજુઝ = સિવાય, રૂહેબંદગી=બંદગીની રૂહ, સરમાયા=પૂંજ, માલમતા.
ફખરે બંદગી = બંદગીમાટે ગર્વરૂપ. મુનાસિબ = યોગ્ય ★ સૂ.બકરહ, આ.૧૮૬

ક્લામે ઈલાહી સે ઈસ્તિફાદહ ક્રિયા જાએ. ચંદ અહમ ઉમૂર ઈસ આયતમેં જો હૈ આપકી સમાઅત કે લિયે હદિયા બને.

अगर और जब तुजसे सवाल करें मेरे बंदे मेरे मुतअख्लिक, तो कह देना मैं नजदीक हूं.

أَجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ

ओज्जबो दअवतदाओ ઈઝા દઆને.*

જબ દુઆ કરનેવાલા દુઆ કરતા હૈ. મુઝે પુકારતા હૈ, મૈં જવાબ દેતા હું. “ફલયસતજબુલી” પસ મુઝે પુકારો, મુઝે આવાઝ દો “વલયુઅમેનુબી” મૈરી બાતોં પર યકીન રખો, ઈમાન લાઓ. “લઅલ્લહુમ યરશોદૂન.” તાકે તુમ્હેં રાહે રૂશદ મિલે, તાકે તુમ નેકીકી રાહ પર બઢો. ઈસ આયત પર પહલે ગૌર કરેં. ઈસ આયતમેં સાત મતાલિબ પર ગુફતગુ હુઈ હૈ. પહલે ઈન સાત મતાલિબ કો આપ સમઝ લેં.

પહલે સવાલ : કે તરીકએ સવાલ કયા હો. ઈઝા

સઅલકઅ : જબ તુઝે પુઈ, તલબ કરેં, મેરે મુતઅલ્લિક મઅલૂમ કરેં,

દુસરી બાત : ફઈત્રી કરીબુન - પસ મૈં કરીબ હી હું.

शब्दार्थ : ઈસ્તિફાદહ = લાભ ઉઠાવવો. ચંદ અહમ ઉમૂર = કેટલાક મહત્વના હુકમો. સમાઅત = સાંભળવું. હદિયા = તોહફો, ભેટ. ઉનવાન = વિષય. રાહે રૂશદ = હિદાયતવાળો રસ્તો. મતાલિબ = મતલબનું બહુવચન, અર્થો, મક્સદો, આશયો. ગુફતગુ = વાતચીત. મુતઅલ્લિક = ના વિષયમાં, ના માટે.

★ સૂ.બકરહ, આ.૧૮૬

તીસરી મંઝિલ : ઓજ્જબો - ઈજાબતે દુઆ

ચૌથી મંઝિલ : ઈઝા દઆને - જબ કોઈ મુઝે પુકારે, જબ મુઝે કોઈ દુઆ મેં આવાઝ દે.

પાંચવીં મંઝિલ : યાની શરતે દુઆ - ફલયસતજબુલી- પસ અચ્છા હૈ મુઝે પુકારે, મુઝસે માંગે.

છઠી મંઝિલ : વલયુઅમેનુબી - ઓર મુઝ પર યકીન રખેં, ઈમાન લાએં, નતીજા આખિરમેં

સાતવીં મંઝિલ : સાતવાં મતલબ હૈ “રશાદ” - નેકી હિદાયત, રહે રૂશદ, યે લાઝમી હૈ.

उसके लिये जो मुझे आवाज दे, जिसकी आवाजको मैं सुनता हूं और उसको मैं जवाब देता हूं. उसकी पुकार पर लब्बैक कहेता हूं. “मेरे बंदे मैं હાઝિર હું.”

अब यहां चंद अहम उनवान हैं यानी “कुरबते ઈલાહી” એક મુસ્તકિલ ઉનવાન હૈ. “તલબ વ સવાલ” એક મુસ્તકિલ ઉનવાન હૈ. “ઈજાબતે દુઆ” એક મુસ્તકિલ ઉનવાન હૈ. એક મુખ્તસરસી આયત. ઈતને માઅને પર મુહિત હૈ. ઓર ઈસકે બાદ એક અજ્જબ બાત યે હૈ કે કુર્આનેમજીદમેં સિર્ફ એક હી આયત જિસમેં સાત

शब्दार्थ : ઈજાબતે દુઆ = દુઆની સ્વીકૃત મંજૂરી. રહે રૂશદ = હિદાયતવાળો રસ્તો. લાઝમ = ફરજિયાત, જરૂરી. લબ્બૈક = મૈં હાઝિર હું. અહમ ઉનવાન = મહત્વના વિષય. મુસ્તકિલ = દટ, સ્થાયી. મુહિત = વ્યાપ્ત, ફેલાયેલી. સિર્ફ = ફક્ત. (૧) કુરબતે ઈલાહી = ખુદાની નજદીકી. (૨) તલબ વ સવાલ = ખ્વાહિશ અને માંગવું. (૩) ઈજાબતે દુઆ = દુઆની સ્વીકૃતિ, મંજૂરી. મુખ્તસરસી = નાની

મરતબા ઝમીર મુતકલ્લિમ કો ઈસ્તેમાલ ક્રિયા ગયા હૈ. મૈં, મૈં, મૈં “**ઈઝા સઅલકઅ્ એબાદી**” “જબ મેરે બંદે, “**ફઈત્રી**” મેરે મુતઅલ્લિક, “**ઓજબો**” મૈં જવાબ દુંગા. “**દઅવતદાએ એઝાદઆને**” જબ મુઝે આવાઝ દે. “**ફલયસતજબુલી**” પસ યે લોગ મુઝે પુકારે. “**વલયુઅમેનુબી**” પસ મુજ પર યકીન કરે. તાકે વો રૂશ્દ પર આએ.

અબ ઈસ મંઝિલ પર હમ ઈસ અમ્ર કો વાઝેઅ કર દેના ચાહતે હૈં કે

તજદીદે હસ્તીએ મોમિન હૈ દુઆ, જાને હયાત હૈ દુઆ, રાઝે બંદગી હૈ દુઆ, શરાફતે ઈન્સાન હૈ દુઆ, બશર્ત કે કોઈ આવાઝ દે.

વરના કાએનાત કા ઝર્રા ઝર્રા તો અપની એહતેયાજ કી વજહ સે ખુદ બારગાહે સમદીય્યત મૈં બદસ્તે દુઆ હૈ. મગર ચૂંકે અક્લ નહીં હૈ ઈસ લિયે ઈસકો દુઆ નહીં કહતે. વરના કાએનાત કા ઝર્રા ઝર્રા ઉસકી બારગાહમૈં બજુઝ તલબ કે ઓર કુછ નહીં હૈ. અપની હયાત કી ભીક માંગ

શબ્દાર્થ : ઝમીરે મુતકલ્લિમ = વકતાનું સર્વનામ, બોલનારનું અથવા કહેનારનું પોતાને ઉદ્બોધન. ઈસ્તેમાલ = ઉપયોગ. મેરે મુતઅલ્લિક = મારા વિષયમાં. ઈસ મંઝિલ પર = આ જગ્યાએ. ઈસ અમ્રકો વાઝેઅ કરના = આ હુકમને સ્પષ્ટ કરવો. તજદીદેહસ્તીએ મોમિન = નવેસરથી મોમિનના અસ્તિત્વની જાહેરાત. જાને હયાત = જિંદગીનું અસ્તિત્વ, રૂહ. રાઝે બંદગી = બંદગીનો ભેદ. શરાફતે ઈન્સાન = ઈનસાનની શ્રેષ્ઠતા, કુલીનતા. કાએનાત = વિશ્વ. ઝર્રા ઝર્રા = અણુ અણુ, કણ કણ. બજુઝ તલબ કે = ફક્ત માંગી રહ્યા છે. હયાત કી = જીવતા રહેવાની. બદસ્તે દુઆ = દુઆ માટે હાથ ઉઠાવવા. એહતિયાજ = જરૂરિયાત, આવશ્યકતા. બારગાહે સમદીય્યત = કોઈનો મોહતાજ નથી એવા બેનિયાઝ અલ્લાહની પાસે. તલબ = માંગણી.

રહા હૈ. એક એક ઝર્રા, ઈસી મંઝિલ પર યે ભી ઈરશાદ હુવા કે એસા નહીં કે કાફિર હૈ, ઓર ન માંગે. મુશ્રિક હૈ ઓર ન માંગે, નહીં વો ભી માંગ રહે હૈં. ફક્ત યહી કે ઝબાન સે મેરે વુજુદ કા ઈનકાર કર રહે હૈં. મગર ઉનકી રગે હયાત માંગ રહી હૈ. ઉનકે નુફુસ માંગ રહે હૈં. ઉનકે આલાતે તનફુસ માંગ રહે હૈં ઓર મૈં દે રહા હું.

ઈરશાદ હુવા :

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ
فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا
لَهُ جَهَنَّمَ ۖ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا
مَّدْحُورًا ۝ وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ
وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ۝

શબ્દાર્થ : વુજૂદકા ઈન્કાર = અસ્તિત્વનો ઈન્કાર. રગે હયાત માંગ રહી હૈ = ધોળી નસ માંગી રહી છે. નુફુસ = આત્માઓ. આલાતે તનફુસ = શ્વાસોચ્છવાસના એક એક અવયવો માંગી રહ્યા છે.(દુઆ)

كُلَّا نَمِدُّهُمُوهُوْلَاءِ وَهُوْلَاءِ مِنْ عَطَاءِ

رَبِّكَ ۝ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ

مَحْظُوْرًا ۝

મનકાનઅ યોરીદુલ આજેલતઅ
અજજલના લહુ ફીહા માનશાઓ લેમન નોરીદો
સુમ્મ જઅલના લહુ જહત્રમઅ, યસલાહા
મઝમુમમ મદહુરા. વમન અરાદલ આખેરતઅ
વસઆ લહા, સઅયહા વહોવઅ મોઅમેનુન
ફઉલાએકઅ કાનઅ સઅયોહુમ મશ્કૂરા. કુલ્લન
નોમિદો હાઉલાએ વ હાઉલાએ મિન અતાએ
રબ્બેકઅ વમા કાનઅ અતાઓ રબ્બેકઅ
મહઝુરા.*

“જો તેજ મિલનેવાલી દૌલત કો માંગે, હમ ભી જલ્દી સે કુછ દે દેતે હૈં. મગર આકેબતમૈં ઉસકા અંજામ અચ્છા નહીં હૈ. ઈસ લિયે કે નફઅ હાઝિરકો માંગા હૈ. ઔર જો આખેરત કા ઈરાદા કરે, ઔર ઈસકે લિયે જૈસી કોશિશ કરની ચાહિયે કરે ઔર વો મોમિન ભી હો. યહી

શબ્દાર્થ : ★ સૂ.બની ઈસરાઈલ આ. ૧૭,૧૮,૧૯

વો મંઝિલ હૈ જિનકી સઈ કો હમ કદ્ર કી નિગાહ સે દેખતે હૈં. હમ ઉનકી ભી મદદ કરતે હૈં. તેરે રબ કી અતા મૈં કમી નહીં હૈ કયદ નહીં હૈ.”

ફિરઔન ભી માંગે તો દેંગે, મુસા(અલ.) માંગે તો દેંગે, નમરૂદ માંગે તો દેંગે, ઈબ્રાહીમ માંગે તો દેંગે. ફર્ક ઈત્ના હૈ કે ફિરઔન લિસાને ઈસ્તેદાદ સે માંગ રહા હૈ, મુસા ઝબાને બંદગી સે માંગ રહે હૈં, નમરૂદ લિસાને ઈસ્તેદાદ સે માંગ રહા હૈ. અપની સલાહિયતોં સે માંગ રહા હૈ, ઉસકા જિસ્મ માંગ રહા હૈ, ઉસકે લહુકે ઝર્વે માંગ રહે હૈં, ઉસકી હડ્ડિયોં કે ટુકડે માંગ રહે હૈં, ઉસકી ઝિંદગી જો હમને ઉસકો અતા કી હૈ હમારી રહમાનિયત કા તકાઝા હૈ કે જબ વો માંગે તો દેંગે. ઝબાન સે ઈનકાર કર રહા હૈ, મહઝૂમ નહીં કરેંગે.

વઈઝા સઅલકઅ એબાદી ઔર જબ મેરી અબદીયતમૈં કોઈ આ જાએ. જબ મેરા બંદા બન કર કોઈ આએ. તુઝસે મેરા પતા પૂછે, તુઝસે મેરે મુતઅલ્લિક પુછે તો પહેલી મંઝિલ “ઈન્ની કરીબુન” તો કહ દેના મૈં કરીબ હું, દૂર નહીં હું, અબ આહિસ્તા કહો, દિલમૈં કહો, છુપા કર કહો, માંગો, મગર શરમાવ નહિં. “ઓજબો” હંમેશા કબુલ કરુંગા. “ઓજબો દઅવતદાએ ઈઝા દઆને”

શબ્દાર્થ : ફર્ક ઈતના હૈ = તફાવત આટલો છે. લિસાને ઈસ્તેદાદ = પાત્રતાની જાબદી, મતલબ પોતાને એ વસ્તુ મળે તે માટે પોતે તેને પાત્ર છે યોગ્ય છે એમ સમજને માંગવું. કાફિરો મુશરિકો એવી રીતે જ માંગે છે. ટેલિવિઝનમાં પણ આ વાતનો ખ્યાલ આવે છે. સલાહિયત = આવડત. મહઝૂમ = વંચિત

પુકારને વાલે કી આવાઝ કો, દુઆ કરને વાલે કી દુઆ કો મેં કબુલ કરંગા,પસ આવાઝ દો મુઝે.

સુરએ મોમિન ચાલીસવાં સુરા હૈ ફુઆન કા. ઇસમેં ઇરશાદ હૈ,

ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ط

ઉદઉની અસ્તજિબ લકુમ.*

માંગો, તુમ દુઆ કરો, મેં દુઆ કબુલ કરંગા. ઇસ લિયે કે અંબિયા કા તરીકા યહી થા કે વો દુઆ કી મંઝિલ પર થે, તો ઝાહિર હૈ દુઆ શરાફતે ઇન્સાન હૈ.

અગર યે મેરી આવાઝ એક પૈગામ કી સુરત ઇપ્તિયાર કર રહી હૈ, તો અલફાઝે માસુમ યે હૈં. ફુઆનમેં ચાર મકામ એસે હૈં કે જહાં દુઆ કરનેકી તરબિયત ઇસી તરહ સે કી કે તુમ ઇસ તરહસે માંગો, ઇસ તરહ કહો, ઓર જૈસેહી વો દુઆ ખત્મ હોગી હમ કબુલ કરેંગે.

પહલે ઇરશાદ ફરમાયા કે જૈસે હી બંદા કહે,

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ○

“હસ્બોનલ્લાહો વ નેઅ્મલ વકીલ” •

શબ્દાર્થ : શરાફતે ઇન્સાન = ઇન્સાનની શ્રેષ્ઠતા.અંબિયાનો તરીકો દુઆ છે અને અંબિયા શ્રેષ્ઠ ઇન્સાનો હતા. પૈગામ = સંદેશો, ખબર આપવી. અલફાઝે માસુમ = માસુમીનના શબ્દો. તરબિયત કરના = પ્રશિક્ષણ આપવું, ટ્રેનિંગ આપવું.

★ સૂ.મોમિન, આ.૬૦ • સૂ.આલેઈમરાન, આ. ૧૭૩

“હમારે લિયે અલ્લાહ કાફી હૈ.”

વોહી હમારે લિયે કાફી હૈ.

ફૌરન હી ઇસકે બાદ બેલા તરદુદ કહા

فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضِيلٍ

ફન્કલઅબૂ બેનેઅ્મતીમ મિનલ્લાહે

વફઝલિન.*

“અલ્લાહ કી નેઅ્મત વ ફઝલ ને ઉસે ઘેર લિયા.”

આયત કે બાદ હી ફૌરન વાદા હૈ.

દૂસરી આયતમેં ઇરશાદે ઇલાહી હૈ,

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ ۗ إِنِّي كُنْتُ

مِنَ الظَّالِمِينَ ۝

લાએલાહઅ્ ઇલ્લા અન્ત સુબ્હાનકઅ્ ઇત્તી ફુન્તો મિનઝાલેમીન.*

આયત ખત્મ નહીં હુઈ. વાઅ્દહ હૈ

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ لَا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ ط

وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ ○

શબ્દાર્થ : બેલા તરદુદ = અંદેશા વગર, શક વગર.

★ સૂ.આલે ઇમરાન, આ.૧૭૪ • સૂ.અંબિયા, આ. ૧૮૭

इसतजबना लहु वनज्जयनाडो मिनल
गम्मे, वकजालेकम् नुनजिल मोअमेनीन.*

हमने उसकी दुआको कबुल कर लिया, हमने गमसे
नजात दी, ओर इसी तरह हम साहिबाने ईमानकी
दुआओंको कबुल करते रहते हैं.

ईसके बाद अक अज्जब आयत जहां ईरशाद हुवा,

مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

“माशाअल्लाहो लाकुव्वतम् ईल्ला
बिल्लाह” •

“जिसकी ज्बानसे ये जुमला निकलता है हम उसकी
लज्जतोंको बढा देते हैं.” नेअमलाअे दुनियामें ईजाफ़ा कर
देते हैं. दो हिस्से ईसको अता करते हैं. उन आयात को
कोई न भूले और आबिरमें अक आयत है और अज्जब
आयत है. डिजकील[▲]ने ये आयत तिलावत की थी. वो
आयत ये है.

أَفَوْضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ○

शब्दार्थ : गमसे नजात = चिंता डिकरथी छुटकारो. साहिबाने ईमान =
ईमानवाणा मोमिनो. ▲ डिजकील = मोमिने आले डिकरओन. ईजाफ़ा = वधारो.

★ सू.आले ईमरान, आ.८७,८८ • सू.कहफ़, आ. ३८

उइव्वेजो अमरी अेलल्लाह, ईनल्लाहम्
बसीरुम बिल अेबाद.*

मैं अपना काम अल्लाह के हवाले कर रहा हूं. बेशक
अल्लाह बेहतर जानता है, के बंदे क्या चाहते हैं.

ईरशाद हुवा जैसे ही ये जुमला उनकी ज्बान से
निकला हमने उनकी दुआओं को कबुल किया.

ईमाम ज़अफ़रे सादिक(अल.) इरमाते हैं, “हमारे
दोस्तों में से और उम्मत मोहम्मदियामेंसे जो कोई उन
चार आयतों का विर्द रभे तो कभी उसकी दुआ रद नहीं होगी.”

ये कुर्आने मज्जद की आयतें हैं, उनको दुआओं
बनाकर आगे बढाना है.

अल्लाह के अजीज बंदे, अल्लाह के बापबर बंदे
मिजाजे ईलाही को जाननेवाले बंदे, मशीय्यते ईलाही से
आगाह बंदे चाहते हैं के दुआमें वो कैफ़ पैदा हो के जहां
दुआ ज्बान से निकले, तो सुनने वाले तो पैर मगर
मालिक ये कहे.

سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ○
إِلَّا ○
عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ○

शब्दार्थ : अजीज = प्यारा. बापबर = जगृत. मिजाजे ईलाही = अल्लाहको
स्वभाव, तेनी मंशा, गुण, भासियत. मशीय्यते ईलाही = प्युदानी ईच्छा, तेनी
मरज्ज. आगाह बंदे = वाकेफ़ बंदा, परिचित बंदा. कैफ़ = जोश, स्पिरिट, पावर.

★ सू.मोमिन, आ.४४

સુબ્હાનલ્લાહે અમ્મા યસેફુન, ઈલ્લા
એબાદલ્લાહિલ મુખલસીન.*

“ઉનકી (હમારી) હર તારીફ સે અલ્લાહ બુલંદ હૈ, મગર જબ મુખ્લિસ બંદે મેરી તારીફ કરતે હૈ તો મુઝે પસંદ આતી હૈ.

આઈયે એક મુખ્લિસ બંદેને દુઆ કી થી “દુઆએ સબાહ” ઈસકે સિફ્ ત્રીન ટુકડે પઠ રહા હું.

“ઈલાહી કયફુ તતરોદો મિસકીનન નિલતજએ એલયકુ મિનઝ ઝોનૂબે હારેબન અમ કયફુ તોખયેબો મુસ્તરશેદન કસદ એલા જનાબેક સાએયન અમ કયફુ તરૂદો ઝમઆન વરદઅ એલા હેયાઝેકઅ શારેબન કલ્લા વ હેયાઝોકઅ મુતરઅતુન ફી ઝનકીલ મોહુલે વ બાબોકઅ મફતૂહુન લિતલબેઅ વલવોગુલે.”

પરવરદિગારા! તુ ઈસ મિસકીન કો કેસે વાપસ કર દેગા, જો અપને ગુનાહોં સે ભાગ કર તેરે દરવાઝે પર આયા હૈ. પરવરદિગારા! તુ રાહે હિદાયત કે તલાશ કરનેવાલે કો કેસે મહરૂમ કર દેગા. જો તેરી બારગાહ મેં કોશિશ કરતા હુવા આયા હો. ઈસ તમન્ના પર કે અબ મુઝે રાહ મિલ જાએગી. પરવરદિગારા! ઈસ પ્યાસે કો કેસે મહરૂમ કર દેગા, તુ તેરી મઅરેફત કો હાસિલ કરને

શબ્દાર્થ : મિસકીન = ફકીર, ભિખારી. મહરૂમ = વંચિત. મઅરેફત = પેહચાન, ઓળખ. ★ સૂ.સાફફાત, આ.૧૫૮,૧૬૦

ખરા હુવા હો. તેરી ચૌખટ પર. ક્યા તુ ઉસકો વાપસ કર દેગા? હાલાંકે તેરા દરવાઝા હરેક તાલિબ વ સાએલ કે લિયે ખુલા હુવા હૈ.

યે “દુઆએ સબાહ”હૈ. શાને દુઆ! આપને દેખી? અલ્લાહ કે મુખ્લિસ બંદે ચાહતે હૈ કે દુઆ વો દુઆ હો કે જિસમેં લઝઝતે મુનાજાત ભી હો, ઈઝહારે બંદગી ભી હો. શાને બંદગી ભી હો, ઓર અપના મતલબ ભી અદા હો જાએ.

કુર્આન કા તો વાકેઆ યે હૈ કે દુઆ કા તરીકા સિખાયા. કે પહલે મઅબુદ કી તારીફ હો, તમરીદ હો, તમજીદ હો, ફિર ઈસકે બાદ દુઆ હો.

એક ઓર મંઝિલે દુઆ કે જહાં નવ ઝિલ્દિજજા કો હુસૈન ઈબ્ને અલી(અલ.) દુઆ કર રહે હૈ.

“ઈલાહી તરદુદી ફિલઆસારે યુજેબો બુઅ્દલ મઝારે ફજમઅની અલયક બેખિદમતિન તુસેલોની એલયક કયફુ યુસતદલ્લો અલયક બેમા હોવ ફી વોજૂદેહી મુફતકેરૂન એલયકઅ અયકુનો લેગયરેક મિનઝઝોહુરે મા લયસઅ લકઅ હતા યફૂનઅ હોવલ મુઝહેરઅ લકઅ મતા ગિબ્ત હતા તહતાજઅ એલા દલીલિન યદુલ્લો અલયકઅ વ મતાબઉદતઅ હતા તકુનલ આસારો હેયલ્લતી તુસેલો એલયકઅ”

શબ્દાર્થ : ચૌખટ = આંગણામાં, દરવાજા ઉપર. તાલિબ = ઈચ્છા ધરાવનાર. સાએલ = માંગનાર, હાથ ફેલાવનાર. શાને દુઆ = દુઆની ભવ્યતા. મુખ્લિસ = નેક. લઝઝતે મુનાજાત = અલ્લાહનીતારીફનો આનંદ, સ્વાદ. ઈઝહારે બંદગી = દુઆમાં નમ્રતા, આજીજી. શાને બંદગી = દુઆની ભવ્યતા.

માલિક મેરે! મੈં તેરી નિશાનીયોં કો ક્યા ઢૂંઢતા જાઉં કહીં એસા ન હો કે ઝિયારતગાહ દૂર હો જાએ. મੈં આસારમેં કહાં તક ફિક કરું. એસા ન હો કે મવસ્સર નિગાહોં સે હટ જાએ. પરવરદિગારા! ક્યા તેરે ગયર કે લિયે ભી કોઈ ઝુહુર હૈ જો તુઝે મવસ્સર ન હો. પરવરદિગારા! તુ ગાયબ કહાં હૈ? કે મੈં કિસીકો દલીલ બના કર તેરી બારગાહમેં લાઉં? તુ દુર કહાં હૈ?કે મੈં તુઝે ઢૂંઢતા ફિરું? (ઈસકે બાદ દુઆકી શાન દેખિયે)

પરવરદિગારા! ઉસને ક્યા ખોયા? જિસને તુજકો પાયા. ઓર ઉસને ક્યા પાયા? જિસને તુજકો ખોયા. યે શાને દુઆ હૈ.

દુઆ કી સારી મસલેહત યહી હૈ કે દિલ હરઆન હાઝિર વ નાઝિર રહે. દિલ હમેંશા ,વિબ વ સાએલ રહે. દિલ હમેંશા ઈસ બાત કો મહસુસ કરતા રહેકે કોઈ કરીબ હૈ. ઓર સિ એતેબાર સે દુઆ કી જાતી હૈ. ઓર બાર બાર કુર્આન યે કહતા હૈ. દેખો યે કહતે રહના.....

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا

وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً ۗ إِنَّكَ

أَنْتَ الْوَهَّابُ ○

શબ્દાર્થ : નિગાહોંસે = દષ્ટિ સામેથી. આસાર = અલામતો, નિશાનીઓ. મવસ્સર = નિશાનીઓ, અલામતોનો માલિક.

રબ્બના લાતોઝિગ કોલૂબના બઅદ ઈઝ હદયતના વહબ લના મિલ્લદુન્ક રહમતન, ઈન્નકઅ અન્તલ વહહાબ.*

“અય હમારે પરવરદિગાર! તુ હમારે કોલુબ મેં અપની હિદાયત કે બાદ કજી પૈદા ન કર, ઓર હમેં અપની બારગાહસે રહમત અતા ફરમા, બેશક તુ બડા અતા ફરમાને વાલા હૈ.”

(યાની)પરવરદિગારા! કહીં મેરે કલ્બ મેં કોઈ એસી બાત ન હો કે કજી આ જાએ. હિદાયત કે બાદ ફિર કજી ન હો. મુઝે સાબિત કદમ રખ. તેરી બારગાહ મેં ચલતે હુએ, તેરી બારગાહ મેં હાઝરી દેતે હુવે, મੈં સાબિત કદમ રહું.

ઈસી તરહ સરકારે રિસાલત(સલ.)ને એક દુઆ કી થી. સુબહ રોઝે બદર, બદર કી લડાઈ છિડી, દૂસરી હિજરી, ઓર અજીબ દુઆ હૈ. યાદ રખને કે કાબિલ હૈ. યે દુઆ સિર્ફ દો ઝબાનોં પર આઈ થી.અલ્લાહ કે દો બંદોંને ઈસ દુઆ કો દોહરાયા. ઓર વો તારીખમેં ઉન્હીં કે લિયે મહદૂદ વ મખસુસ હોકર રહ ગઈ. સુબહ બદર રસુલુલ્લાહને ઈસ દુઆ કો પઢા. સુબહે આશુરા ઈમામ હુસૈનને હુસૈનને ઈસ દુઆકો પઢા અબ ઈસ દુઆ કો મુજસે ભી સુન લીજિયે.

શબ્દાર્થ : સાબિતકદમ = અડગ, ડુલમુલ યકીન નહિ. તારીખમેં = ઈતિહાસમાં.

મહદૂદવ મખસુસ = સિમિત અને ખાસ. કજી = ટેકાપણું, અવળચંડાઈ.

★ સૂ.આલે ઈમરાન, આ.૮

એક હી દુઆ થી. નાના ઓર નવાસોં કી. સુબહબદર,
સુબહ આશુરા.

અલ્લાહુમ્મ અન્ત સેકતી ફી કુલ્લે કરબિન
વ અન્ત રજાઈ. ફી કુલ્લે શિદ્તિન વ અન્ત લી
ફી કુલ્લે અમરીન નઝલ બી સેકતુન વ ઉદ્દતુન
કમ્ મિન હમ્મિન યઝઓફો ફીહિલ ફોઆદો વ
તકિલ્લો ફીહિલ હીલતો વતખઝોલો ફીહિસ
સેદીકુન વયશમોતો ફીહિલ અદુવ્વો અનઝલતોહુ
બેક વશકવતોહુ એલયક રગબતો મિત્રી એલયક
અમ્મન સેવાક ફફરજતહુ અત્રી વકશફતહુ વ
અન્ત વલીય્યો કુલ્લે નેઅમતિન વસાહેબો કુલ્લે
હસનતિન વ મુન્તહા કુલ્લે રગબતિન.

પરવરદિગારા! તુ મેરા વાહિદ સહારા હૈ.
પરવરદિગારા! તેરે સિવા મેરા કોઈ સહારા નહિ હૈ.
પરવરદિગારા! તુજહી પર ભરોસા કિયા હૈ. પરવરદિગારા!
કિતની તકલીફેં કભી કભી ઐસી પડતી હેં, કે જિનસે કભી
કભી દિલ કમઝોર હો જાતા હૈ, ઓર દુશ્મન ઉસ વક્ત
રૂસવા કરના ચાહતા હૈ, ઓર દોસ્ત ઉસ વક્ત હંસી ઉડાતા
હૈ. કભી કભી ઐસી ઘડિયાં આતી હેં. ઓર જબ ઐસી
ઘડી આઈ તો મૈને બેલાતાખીર તેરી બારગાહમેં તવજજોહ
કી હૈ. મૈને પુકારા હૈ. મૈને તેરી તરફ તવજજોહ કી હૈ

શબ્દાર્થ : વાહિદ = એકજ, એકલો.

તુને ઈસ તરહ સે હર બલા કો મુજસે ટાલ દિયા.
પરવરદિગારા! આજબી મેરે લિયે સહારા બન જા.

યે સુબહે બદર કી દુઆ હૈઐઐર ઈસકી તિલાવત સુબહે
આશુરા ઈમામ હુસૈન(અલ.)ને કી.

રોઝે આશુરા ઈમામ હુસૈન(અલ.) ને દો દુઆએં
કી હૈ. એક દુઆ સુબહે આશુરા ઓર એક દુઆ સારે
અઝીઝોં કે કત્લ હોને કે બાદ, ઓર યે દુઆ અજબ હૈ.
ઈસ દુઆ કે લિયે આલિમોં ને લિખા હૈ કે ઈસકો તીસરી
રાત શબે મૌલૂદ પઢા જાએ.

અલ્લાહુમ્મ અન્ત મુતઆલિલ મકાને
અઝીમિલ જબરૂતે, શદીદુલ મેહાબે યનીયુન
અનિલ ખલાએકે અરીઝુલ કિબ્રીયાએ, કાફેરૂન
અલા મા તશાઓ, કરીબુરહમતે વ શકુરૂન ઈઝા
શુકરતઅ્ વ ઝકુરૂન ઈઝા ઝુકરતઅ્ અહકોમો
બયનના વ બયનઅ્ કૌમેના વ નહનો ઈતરતે
નબીયકઅ્ વવલઅ્દો હબીબેકઅ્ મોહમ્મદ
ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહિલ્લઝિસ તફયતહુ બિર્રેસાલતઅ્
વઅતમનતહુ અલા વહયેકઅ્.

પરવરદિગારા! તેરા મકામ બુલન્દ હૈ, તેરી જબરૂત
મેં અઝમત હૈ. પરવરદિગારા! તુ હરેક સે કરીબ હૈ. અય
માલિક મેરે તુ હર આફતમેં, હર મુશ્કિલમેં વાહિદ સહારા

है. अर्ज करते हैं. बारगाहे रब्बुल र्छलतमें. परवरद्विगारा! तेरी जाते गिरामी वो है के जब तेरा कोई जिक्र करता है तो उसके बदलेमें तु भुद उसका जाकिर हो जाता है. और जब कोई तेरा शुक्र अदा करता है. तु उसकी कद्र करने लगता है. परवरद्विगारा! आज हममें और उस कौममें कैसेला इरमा. हम तेरे नबी की र्छतरत हैं. हम उसकी अवलाद हैं के जिसको तुने अमीन बनाया था. अपनी वही और रिसालत पर.

आपने देखा? शाने हुआ? हुआ वो हो के जहां रात की तारीकीमें दिल मसइर रहे. मगर सिर्फ अक बात जब हम हुआ करें तो यकीनन उस हुआ के साथ कोई और ऐसा वास्ता भी रहे के हुआ इर रद न हो सके.

युनान्ये बार बार अर्ज किया गया, उज से वापस होते उज्जज जब मदीना मुनव्वरा पहुंचते हैं और कबरे रसुल आते हैं तो सुरअे निसा की र्छस आयत की तिलावत करते हैं.

وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ

جَاءُواكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ

“वलव अतहुम र्छलतमु अनइोसअहुम
जाउकअ इस्तगइरुद्लाह” *

★ सू.निसा, आ.६४

वो लोग जिन्हों ने अपने नइसों पर जुल्म किया है और वो जब तेरे पास आएं. (अय उबीब!) और भुदा से बइशिश मांगे “वस्तगइरअ लहोमुरसुलो लवजअदुद्लाहअ तव्वाबरहीमा.”

और अगर (अय रसुल!) तुम उनके दरम्यान वास्ता बन जाओ, यकीनन अद्लाह को वो लोग बइशनेवाला रहम करनेवाला पाएंगे.

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ

يُحَكِّمُواكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا

يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا

قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ○

इला व रब्बेकअ लायुअमेनुनअ उता
योउककेमोकअ इीमा शजरअ बयनहुम सुम्म
लायजेदु इी अनइोसेहिम उरजम मिम्मा
कउयतअ वयोसद्लेमु तसलीमा.*

अय मोहंमद! तुम्हारे रब की कसम! ये मोमिन कभी नहीं हो सकते जब तक के वो अपने मुआमलातमें तुमको वास्ता न बनाएं, और जो कैसेला तुम कर दो.

★ सू.निसाअ, आ.६५

उससे अपने दिलमें भी तंगी महसूस न करें, बलके उसको
 ખુશી से मान लें सरबसर तसलीम करें.

और सुरअे अहज्जाम में एरशाद हुवा.

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى

النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ○

एनल्लाहअ् व मलाअेकतहु योसल्लुनअ्
 अलनबीय्ये या अय्योहल्लजीनअ् आमनु सल्लु
 अलयहे व सल्लेमु तसलीमा.*

ये आयअे दुइद है जो सुरअे अहज्जाम में मौजूद
 है, तो दुइद और हुआ को वास्ता बनाअे रडो. ताके हुआ
 रद न डो सके.

यडी वो मंजिल है के अबदीयत पडेयानी जाती
 है, और एसी मंजिल पर पहुंच कर इरजंदे रसुल ने तवील
 हुआअें डी हैं. रोजे आशुरा.

मिरजा दबीर साहब•ने वो हुआअें नज्म भी डी
 हैं. अेक मकाम पर मुप्तसर अेक हुआ ये है,

शब्दार्थ : अबदीयत = बंदापणुं, इरमांवरदारीपणुं. मुप्तसर = टूंडी. तवील
 = लांभी. • ये बंद मिरजा दबीर साहबके मरसियेका है जिसका मतला है “जब
 असगरे बेशीर गअे नहरे लवन को” ★ सू.अहज्जाम, आ.पद

गम का मुजे गम है न ખુशी मज को ખुशी डी
 तु सर पे है, परवा नहीं बंदे को किसी डी
 डं अेक ये डजत है हुसैन एब्ने अली डी
 सर नंगे न देणुं में नवासी को नभी डी

बे परदा वो जब डो के में पैवन्दे जर्मी हुं

और ये तेरी मरजी है तो बाहिर भी नहीं हुं

ये शाने हुआ है, याने नइसे मुतमएनल आगे बढ
 रडा है, जहिर है के आप शामे गरीबां का अेहतेमाम
 कर रहे हैं, और मुजसे भी यडी तवक्कोअ कर रहे हैं
 के में शामे गरीबां पर गुइतगु कइं. लेकिन शाम डोने
 के पडले डी इदाद ये है. एमाम हुसैन(अल.) अजीजों
 को ખुदा डाइज कड कर अनसार के लाशे उठा कर जब
 जैमें में आये तो अेक मरतबा घर डी डालत देभी अल्लाह
 किसी घरवालेको एस तरड घर का उजडना न दिभाये.
 सबके सब परेशान हैं, सब के सब डैरान हैं. एमाम
 आबिदे बीमार के सिरडाने पहुंचये सुरअे इमद डी तिलावत
 डी. बाजु को थामा. आबिदे बीमार ने आंभें ખोली और
 मुजतरेबाना पुछा.

बाबा! आप जम्मी हैं क्या यया जान मारे गअे?
 कडा डं! बेटा! सब घरवाले कतल डो गअे.बस एत्ना
 कडनेके लिये आया हुं अब ये घर तुम्हारे डवाले है. ये

शब्दार्थ : शाने हुआ = हुआनी लव्याता, उय्यता. इदाद = कार्यवाडी, कारगुजारी.
 अनसार = मददगारो. मतलाअ = गजलनी प्रथम पंक्ति. मुजतरेबाना =
 व्याकुणताथी, बेताबीथी, बेयेनीथी.

કુંબા તુમ્હારે હવાલે હૈ, આબિદે બીમાર ઇસ ઘર કા ઝરા ખયાલ રખના. ખુદા હાફિઝ કહ કર ચલે થે કે આબિદે બીમાને ચાહા કે ખડે હો જાએ.

ઈમામને ફરમાયા મેરે હક કી કસમ! લેટ જાઓ. તુમકો ઈજાઝત નહીં હૈ.

બાહર આએ ઔર આવાઝ દી ઝયનબ ઔર કુલસુમ, રૂકયા ઔર સકીના તુમ સબકો હુસૈન કા આખરી સલામ.

ઈસકે બાદ ખૈમેંકા પરદા ઉઠાયા ઔર જનાબે ઝયનબ સે ભી રૂખ્સત હુએ. અચાનક એક બચ્ચી ને દામન થામ લિયા, એસે મૌકે પર બચ્ચી ને કહા,

બાબા! જાતે હો, જાઓ, બાબા! જાઓ

મીર અનીસ કહતે હૈં બચ્ચી ને કહા,

નીંદ આએગી જબ આપકી બૂ પાઉંગી બાબા

મૈં રાત કો મકતલ મૈં ચલી આઉંગી બાબા

ફરમાયા નિકલતી નહીં સૈદાનિયાં બાહર

છાતી પે સુલાએંગી તુમ્હેં રાત કો માદર

વો કહતી થી સોએંગે કહાં ફિર અલી અસગર

ફરમાતે થે બસ ઝિદ ન કરો સદકે મૈં તુમ પર

શબહોગી ઔર દશત મૈં હમ હોએંગે બીબી

અસગર મેરે સાથ આજ વહીં સોએંગે બીબી

શબ્દાર્થ : કુંબા = કુટુંબ, પરિવાર. બૂ = ખુશ્બૂ. દશત = (બડી શીન થી)અણણ્ય, જંગલ. મકતલ = કતલની જગ્યા. ઈમામ અલી ઝયનુલ આબેદીન આપના(હ.ઈ.હુસૈન(અલ.)ના) બેટા જેઓ બીમાર હતા. જેથી તંબુમાં આરામ ફરમાવી રહ્યા હતા. બસ આ એકજ પુરૂષ બચી ગયા. તે પણ બીમાર હોવાથી.

વો કહતી થી બસ દેખ લિયા આપ કા ભી પ્યાર મૈં આપ સે બોલુંગી ન અબ યા શહે અબરાર અચ્છા, ન અગર કીજિયે જલ્દ આને કા ઈકરાર મર જાએગી ઈસ શબ કો તડપ કર યે દિલઅફગાર

કૈસી હૈં યે બાતે મેરા દિલ રોતા હૈ બાબા

ઘર છોડ કે જંગલ મૈં કોઈ રોતા હૈ બાબા

અસગર કભી સાથ આપકે અબ તક નહીં સોએ,

બહલા લિયા અમ્મા ને અગર ચૌંક કે રોએ

શફકત થી મુજહી પર કે યે બેચૈન ન હોએ

યે પ્યાર હો જિસ પર ઉસે યું હાથ સે ખોએ

જીતે રહેં ફરઝંદ કે સબ લખ્તે જિગર હૈં

મૈં આપકી બેટી વો અમ્મા કે પિસર હૈં

અબ કયા જનાબ દેતે ઈમામ હુસૈન (અલ.) એક

મરતબા ગુફ્તગુ કે સિલસિલે કો બદલ કર કહા.

લો રોઓ ન અબ સબ્ર કરો બાપ કો જાની

કુછ દેતી હો અબ્બાસ કો પૈગામ ઝબાની

ઉદે હૈં લબે લઅલ યે હૈ તશના દહાની

મિલના હૈ તો બીબી કે લિયે લાતે હૈં પાની

મહબૂબે ઈલાહી કે નવાસે હૈં સકીના

હમ ભી તો કઈ રોઝ કે પ્યાસે હૈં સકીના

શબ્દાર્થ : ઈકરાર કરવો = કબૂલ કરવું, વાયદો આપવો. દીલઅફગાર = ઘાયલ દીલ. જાની = મારી જાન, પ્યારી બેટી. અબરાર = ઓલીયા. પૈગામ = સંદેશો. ઉદે = કાળા. લબ = હોઠ. લઅલ = માણેક જેવા લાલ. તશના = પ્યાસ. દહાની = મોં પર સખત પ્યાસના કારણે માણેક મોતી જેવા લાલ હોઠો પણ કાળા પડી ગયા છે.

અબ બચ્ચી ચુપ હો ગઈ, જબ બાપ ને અપની પ્યાસ
કા તઝકેરા ક્રિયા, બચ્ચી ચુપ હો ગઈ.

હદીસ કે અલફાઝ ભી યહી હૈં,
કે સકીના! અબ મુઝે જાને દો, શાયદ મૈં તુમ્હારે
લિયે પાની લા સકું. સકીના યહીં ઠહરો.

હુસૈન(અલ.) ગએ, અસર કા વક્ત આ ગયા.
કરબલા કે મૈદાન મેં શામ હો ગઈ. હુસૈન ગએ ઔર
આફતાબ ડૂબા. હુસૈન ગએ ઔર બચ્ચી ને તમાંચે ખાએ★
હુસૈન ગએ ઔર બચ્ચી કે ગોશવારે ઈન લિયે ગએ. બચ્ચી
ઈન્તિઝાર મેં રહી ખૈમે જલ ગએ. બીબીયોં કી ચાદરેં ઈન
લી ગઈ. બચ્ચી સકીના યહી કહતી રહી. “બાબા! નહીં
આએ! બાબા કહ કે ગએ હૈં, બાબા નહીં આએ.

જનાબે ઝયનબ જલ્તે હુએ ખૈમોં સે બચ્ચોં કો નિકાલ
કર લાઈ. ઔર એક મરતબા સબ કો દેખના શુરૂ ક્રિયા.
ઘબરા કર કહા,

ઉમ્મે કુલસુમ! સકીના બીબી નહીં હૈં, ઉમ્મે કુલસુમ
સકીના બીબી નહીં હૈં, ઉમ્મે કુલસુમ તુમ યહાં બૈઠો. મૈં
ઝરા જાકર દેખ આઉં. શાયદ નહર પર ચયા કે પાસ ગઈ
હો નહર કે કરીબ ગઈ. આવાઝ દી અબ્બાસ! વહાં સકીના
તો નહીં હૈ? વહાં સકીના તો નહીં આઈ?

શબ્દાર્થ : ગોશવારે = બુઢીઓ કાનની. ઈન્તિઝાર = રાહ જોવી.

★ ઈમામ હુસૈન(અલ.)ને શહીદ કર્યા પછી ઝાલિમો તંબુઓમાં ઘુસી ગયા. તંબુઓ
લુંટી લીધા. બચ્ચીના કાનમાંથી બુઢીઓ ખેંચી લીધી. બચ્ચીને તમાચા માર્યા. તંબુઓ
સળગાવી દીધા.

કોઈ જવાબ નહીં આયા. વહાં સે સીધી મક્તલ પર
આઈ લાશએ હુસૈન કે કરીબ આઈ, ભાઈ વહાં સકીના
હૈ? એક મરતબા એક આવાઝ પૈદા હુઈ. ઝયનબ
આહિસ્તા બોલો. મેરે સીને પર સો રહી હૈ, મેરે સીને
પર સો રહી હૈ.જનાબે ઝયનબ નઝદીક પહુંચીં. બીબી કા
બાઝુ થામ કર હિલાયા. સકીના બીબી જંગલ મેં નહીં
સોતે. એક મરતબા આંખે ખોલ કર કહા. ફૂફી અમ્મા!
મેરે બાબા અકેલે હૈં, મૈં નહીં આઉંગી. ઝયનબ ને કહા
ચલો બીબી સકીના ઘર ચલો સકીના.....

શબ્દાર્થ : મક્તલ = કતલની જગ્યા.

तीसरी मजलिस सिजदह

आ मजलिसमां आवेली कुर्आनेपाकनी आयातो तथा
उद्दीसो, याद करवा, मोढे करवा.

(१)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ
النَّبِيِّينَ مِن ذُرِّيَةِ آدَمَ ۖ وَمِمَّنْ
حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ ۖ وَمِن ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْرَائِيلَ ۖ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا
وَاجْتَبَيْنَا ۖ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ
الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ۝

बिस्मिल्लाहिर रहमानिर रहीम
उलाओ कल्लजीनअ अनअमल्लाहो
अलयहिम मिनन नबीयीनअ मिन जुरीय्यते
आदमअ व मिम्मन उमलना मअनुहिं व
मिनजुरीय्यते एब्राहीमअ व इसराएलअ व
मिम्मन उदयना वजतभयना अजा तुतला
अलयहिम आयातुररहमाने पर्इ सुज्जदं व
बोकीया.

(सू. मरियम, आ. ५८)

यही वो लोग हैं जिन पर अल्लाहतआलाने इनआम
इरमाया. कुछ तो आदम की औलाद से नबीयों में से हैं. और
कुछ उनकी औलाद में से, और कुछ उन में से जिन्हें हमने
हिदायत की और मुन्तभभ किया(युना). जब उन परभुदाअे
रहमान की आयतें पढ़ी जाती हैं, तो वो रोते हुअे सिजदे में
गिर पडते हैं.

(२)

وَاللَّهُ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَالُهُمْ
بِالْغُدُوِّ وَالْأَصَالِ ۝

वलिल्वाडे यसजेदो मन इस्समावाते
वलअर्जे तौअंव वकरडंव वजेलालोहुम
बिलगोदुव्वे वलआसाल.

(सू.रअद, आ.१५)

और जो कुछआसमानो और जमीन में है वो रगभत या
कराडत से अल्लाहतआला ही को सिजदा करते हैं. और सुभड
व शाम उसके साथे भी. (सिजदा करते हैं)

(३)

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا
فِي الْاَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ
وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ۝

वलिल्वाडे यसजेदो मा इस्समावाते वमा
इलअर्जे मिनदाब्बतिंव वलमलायेकतो वहुम
लायसतकभेउन.

(सू.नडल, आ.४८)

और जो कुछ यलने वाले आसमानों में हैं और जो जमीन
में हैं (सब) अल्लाहतआला ही को सिजदा करते हैं और सब
इरिश्ते भी और वो तकब्बुर नहीं करते.

शब्दार्थ : रगभत = शोभ. कराडत = नाराजगी

(४)

وَ اِنْ مِّنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
وَلٰكِنْ لَا تَفْقَهُوْنَ تَسْبِيْحَهُمْ اِنَّهٗ

كَانَ حَلِيْمًا غَفُوْرًا ۝

वईम्मीन शयईन ईल्ला योसब्बेडो
बेहम्देही वला किंल्ला तइकहुनअ तसबीहहुम,
ईत्रहु कानअ उलीमन गकूरा.

(सू.बनी इसराईल, आ.४४)

कोई चीज ऐसी नहीं, जो उम्ह के साथ उसकी तसबीह
न करती हो. लेकिन तुम उनकी तसबीह को समजते नहि हो.
बेशक वो बहुत बुईबार बडा बप्शने वाला है.

(५)

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى
الْاَرْضِ لَهٗ الْمُلْكُ وَلَهٗ الْحَمْدُ ۝

योसब्बेडो विल्वाडे माइस्समावाते वमा
इलअर्जे लहुल मुल्को व लहुल उम्ह.

(सू.तगाबुन, आ.१)

शब्दार्थ : बुईबार = सडिष्णु, महेरबान.

જો ચીઝ આસમાનોંમેં હે ઓર જો ચીઝ ઝમીનમેં હે સબ ખુદાકી તસ્બીહ કરતી હે. ઉસકી બાદશાહત ઓર તારીફ ઉસીકે લિયે સઝાવાર હે.

(૬)

لِكُلِّ وَجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيٰهَا

લે કુલ્લિંવ વિજહતુન હોવઅ મોવલ્લીહા

(સૂ.બકરહ, આ.૧૪૮)

હર એક કે લિયે એક રૂબે હયાત હે વોહી ઉસકી તરફ મુતવજજેહ હોતા હે.

(૭)

وَجْهَتْ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

વજહહતો વજહેયઅ લિલ્લાઝી

ફતરસ્સમાવાતે વલઅર્ઝ

(સૂ.અનઆમ, આ.૭૯)

મેંને અપના ચહેરા ઉસકી (ઈતાઅત કી) તરફ ક્રિયા હુવા હે જિસને આસમાનોં ઓર ઝમીન કો પેદા ક્રિયા.

(૮)

إِذَا تَلَّ عَلَيْهِمْ آيَةُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا

سُجَّدًا وَبُكْيًا

ઈઝા તુતલા અલયહિમ આયાતુર્હમાને ખર્ સુજજદંવ વ બોકીયા.

(સૂ.મરિયમ, આ.૫૮)

જબ ઉન પર ખુદાએ રહમાન કી આયતેં પઢી જાતી હેં તો વો રોતે હુએ સિજદે મેં ગિર પડતે હેં.

(૯)

وَ عِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ

عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا

વ એબાદુર્હમાનિલ્લાઝીનઅ યમશુનઅ અલલઅર્ઝે હવનન

(સૂ.કુરકાન, આ.૬૩)

ઓર ખુદાએ રહમાન કે બંદે વો હેં જો ઝમીન પર આહિસ્તા ચલતે હેં.

وَ إِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا

سَلَامًا

વએઝા ખાતબહોમુલ જાહેલુનઅ કાલુ સલામા

(સૂ.કુરકાન, આ.૬૩)

और जिस वक्त जाहिल उनसे मुजातिब हुअे तो उन्छोंने कडा सलाम है. (सलामत रडो, अखे रडो उनकी बातों में मिठास है.)

(१०)

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا

○ قِيَامًا

वल्ललीनअ् यबीतुनअ् लेरब्बेहिम
सुज्जदं व कियामा

(सू.कुरकान, आ.६४)

और जो अपने परवरदिगार के लिये सारी रात सिजदा और कियाम करते बसर कर देते हैं.

(११)

○ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ

वमा रब्बुल आलमीन

(सू.शोअरा, आ.२३)

रब्बुल आलमीन क्या थीज है ?

(१२)

رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا

○ بَيْنَهُمَا اِنَّ كُنْتُمْ مُّوَقِنِينَ

शब्दार्थ : मुजातिब होना = वात करवी, संबोधन करवुं.

रब्बुस्समावाते वलअर्जे वमा बयनहोमा
ईन कुन्तुम मूकेनीन. (सू.शोअरा, आ.२४)

(अल्लाह) आसमानों और जमीन का और जो कुछ उन दोनों के दरम्यान है उनका परवरदिगार है. आगर तुम यकीन करो.

(१३)

○ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ

रब्बोकुम व रब्बो आबाओकोमुल
अव्वलीन

(सू.शोअरा, आ.२६)

वो तुम्हारा परवरदिगार और तुम्हारे पहले बाप-दादाओं का परवरदिगार है.

(१४)

رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا

○ بَيْنَهُمَا اِنَّ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ

रब्बुल मशरके वल मगरिबे वमा बयनहोमा
ईन कुन्तुम तअ्केलून.

(सू.शोअरा, आ.२८)

वो मशरिक व मगरिब और जो कुछ उन दोनों के दरम्यान

शब्दार्थ : मशरिक व मगरिब = पूर्व अने पश्चिम. शिमाल = उत्तर दिशा. जुनूब = दक्षिण दिशा.

હે ઉનકા પરવરદિગાર હે.

(૧૫)

فَالْقَىٰ مُوسَىٰ عَصَاهُ

ફઅલકા મુસા અસાહો (સૂ.શોઅરા, આ.૪૫)

પસ મુસા ને અપને અસા કો ફેંક દિયા

(૧૬)

○ فَالْقَىٰ السَّحَرَةُ سِجِّدِينَ

ફઉલકેયસ સહરતો સાજેદીન

(સૂ.શોઅરા, આ.૪૬)

પસ જાદુગર સિજદે મેં ગિર પડે.

(૧૭)

○ أَمَّا رَبِّ الْعَالَمِينَ

આમત્રા બે રબ્બિલ આલમીન.

(સૂ.શોઅરા, આ.૪૭)

હમ આલમીન કે રબ પર ઈમાન લાએ.

(૧૮)

○ رَبِّ مُوسَىٰ وَ هَارُونَ

રબ્બે મુસા વ હારુન

(સૂ.શોઅરા, આ.૪૮)

હમ મુસા વ હારુન કે રબ પર ઈમાન લાએ.

(૧૯)

أَمْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أُنزَلَ لَكُمْ

આમનતુમ લહુ કબ્લ અન આઝનઅ લકુમ

(સૂ.શોઅરા, આ.૪૯)

તુમ મેરી ઈજાઝત કે બગેર ઈમાન લાએ હો ?

لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ

خَلَافٍ

લઓક્તેઅત્ર અયદેયકુમ વ અરજોલઅકુમ

મિન ખેલાફિવ

(સૂ.શોઅરા, આ.૪૯)

યકીનન મેં ઝરૂર તુમ્હારે હાથોં કો ઓર તુમ્હારે પાંવોં કો મુખાલિફ તરફ સે કાટ હૂંગા.

○ وَلَا صَالِبًا لَّكُمْ أَجْمَعِينَ

વલઉસલ્લે બત્રકુમ અજમઈન

(સૂ.શોઅરા, આ.૪૯)

और जरूर तुम सबको झंसी दे दूंगा.

(२०)

○ لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ

ला अयरअ ईशा अला रबेना
मुनकलेबुन

(सू.शोअरा, आ.५०)

कुछ जरूर नहीं हम अपने परवरदिगार की तरफ लौट कर
जाने वाले हैं.

(२१)

○ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ

○ الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ

○ وَتَقَلُّبِكَ فِي السُّجُودِ

वतवक्कल अलल अजीरिर्हीमील

लजी यराकअ हीनअ तकूम

वतकल्लोबकअ फ़िस्साजेदीन

(सू.शोअरा, आ.२१७,२१८,२१९)

तु भडे जबरदस्त बहुत रहम करनेवाले भुदा पर लरोसा कर.

शब्दार्थ : जरूर = नुक्शान.

वो तुझे देभता है जब के तु भडा होता है.

और तेरा सिजदा करने वालों की सुलभों में मुनतकिल होना.

(२२)

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِآنَ لَهُمُ الْجَنَّةُ

ईनल्लाहशतरा मिनल मोअमेनीनअ
अनफ़ोसहुम व अमवालहुम बेअन्न लहोमुल
जन्नत.

(सू.तौबा, आ.१११)

बेशक अल्लाहतआला ने मोमिनोंसे उनकी जानों और उनके
मालों को उस कीमत पर खरीद लिया है के उनके लिये जन्नत हो.

يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَ

يُقْتَلُونَ

योकातेलुनअ ई सबील्लिाडे इयकतोलुनअ
वयुकतलून

वो अल्लाहतआलाकी राहमें लरेंगे, पस वो क्तल करेंगे और
क्तल किये जाअेंगे.

وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ

وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ ۗ

वअदुन अलयहे उकुकन इतिवराते
वलधुल्ले वल कुर्आन.

उस पर सय्या वादा तौरात और धुल्ल और कुर्आन में
मौजूद हे.

وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ

वमन अवफ़ा बेअहदेही मिनल्लाह

और अल्लाहतआला से ज़ियादह अपने अहद को पुरा करने

वाला और कौन डोगा.

فَأَسْتَبْشِرُوا بَبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ

بِهِ ۗ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝

इसतबशेरु बेबयअकोमुल्लली बायाअतुम
बेही व जालेकअ डोवल डौलुल अलीम.

पस तुम धस सोदेसे जो तुमने उसके साथ किया हे पुरा
डो जाओ. ये सभसे बडी कामियाबी हे.

(सू.तौबा, आ.१११)

(२३)

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الْعِبَادُونَ الْحَمِيدُونَ

السَّائِحُونَ الرَّكْعُونَ السَّجِدُونَ

अताअेधुनल आभेदुनल डामेदुनस
साअेधुनर राकेउनस साजेदुनल

(वो मोमिन) तौबा करनेवाले अल्लाहकी, धभादत करनेवाले
उसकी, उम्द करनेवाले(अल्लाह की राह में) सफ़र करने वाले रुकुअ
करने वाले और सिजदा करने वाले.

الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ

عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَفِظُونَ لِحُدُودِ

اللَّهِ ۗ وَبَشِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ۝

आमेरुनअ बिलमअरुडे वशाधुनअ

अनिल मुनकरे वलडाईज़ूनम् लेहुदूदिल्लाडे व
बशशेरिल मोअमेनीन.

(सू.तौबा, आ.११२)

नोकियोंका हुकम देनेवाले, और बुराईयों से मना करने वाले
और अल्लाहतआला की (मुकरर की हुँ) उदों की डिफ़ाजत करने
वाले, और पुशभबरी दे धन मोमिनों को.

(२४)

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَأِ الْأَعْلَى

إِذْ يَخْتَصِمُونَ

माकानम् लियम् मिन इल्मिम बिल
मलईल आअ्ला ईज यप्तसेमून.

(सू.साद, आ.६८)

मुझे मलाअेका की कुछ भबर न थी, जबके वो आपस में
जगडते थे.

(२५)

إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِّنْ طِينٍ

ईत्री खालेकुम बशरम मिन तीन

(सू.साद, आ.७१)

यकीनन में मिट्टी से अेक बशर पैदा करने वाला हुं.

(२६)

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ

رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ

ईईआ सव्वयतोहु वनइभतो ईडे मिरूई
इकउ लहु साजेदीन

(सू.साद, आ.७२)

पस जब मैं उसे दुरस्त कर युकुं और इसमें मैं अपनी
रुह इंक हुं तो तुम उसके लिये इरन सिजदा करनेवाले हो कर
गिर पडना.

(२७)

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ

إِلَّا إِبْلِيسَ

इसजदल मलाअेकतो कुल्लोहुम अजमउन.
ईल्ला ईब्लिस.

(सू.साद, आ.७३,७४)

पस सबके सब इरिशतोंने सिजदा किया, सिवाय ईब्लिस के

(૨૮)

مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ

بِيَدَيَّ ط

મામનઅઅકઅ અન તસ્જોદઅ લેમા
ખલકતો બેયદય (સૂ.સાદ, આ.૭૫)

કિસ ચીઝ ને તુમ્હેં ઈસ (વુજૂદ) કો સિજદા કરને સે રોકા,
મૈને ઉસકો અપની કુદરતે કામેલા સે બનાયા હૈ.

(૨૯)

خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ

طِينٍ

ખલકતની મિત્તારિવ વ ખલકતહુ મિન તીન.

(સૂ.સાદ, આ.૭૬)

મૈં ઈસસે બેહતર હું તુને મુઝે આગ સે પૈદા કિયા ઔર ઉસકો
(આદમ કો) મિટ્ટી સે

(૩૦)

فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ

ફખરૂજ મિન્હા ફઈત્તકઅ રજીમ.

(સૂ.સાદ, આ.૭૭)

પસ તુ ફૈરન યહીં સે નિકલ જા યકીનન તુ મરદૂદ હૈ.

(૩૧)

إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

ઈકરા બિસ્મે રબ્બેકલ્લાલી ખલક

(સૂ.અલક, આ.૧)

અય રસૂલ પઢો અપને પરવરદિગાર કે નામ સે જિસને પૈદા કિયા
(સબકો)

(૩૨)

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ

اسْتَفْتِنِي

ઈન્સાન ઈન્સાનઅ લયતગા, અંરઆ

હુસ્તગના

(સૂ.અલક, આ.૬,૭)

યકીનન ઈન્સાન સરકશી કરતા હૈ, જબ વો અપને આપ
કો ગની દેખતા હૈ.

(૩૩)

كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا

بِالنَّاصِيَةِ

કલ્લા લઈલ્લામ યનતહે, લનસફઅમ

બિત્તાસેયહ

(સૂ.અલક, આ.૧૫)

अगर वो भाऊ न आया तो हम उसको पेशानी के बालों से पकड़ कर भीयेंगे.

(३४)

○ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ○

नासेयतीन काजेबतीन खातेअह

(सू.अलक, आ.१६)

वो पेशानी जो जुठी ખताकार है.

(३५)

○ فَالْيَدُ نَارِيَةٌ ○ سَنَدُ الزَّبَانِيَةِ ○

इलयदओ नादेयहु. सनदउल जभानेयह

(सू.अलक, आ.१७,१८)

इर याहिये के वो अपने मजलिस (वालोंको) को पुकारे हम भी अनकरीब जहन्नमके इरिशतों को बुलावेंगे.

(३६)

لَا تُطْعَمُهُ.....

लातोतीअहो.....सिजदानी आयत छे.

भबरदार उसकी ईताअत न करना सिजदा करके मुअसे तकरूब हासिल कर.

तीसरी मजलिस सिजदा

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَنِ

النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ ۚ وَ مِمَّنْ

حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ ۚ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ

وَإِسْرَآءِيلَ ۚ وَ مِمَّنْ هَدَيْنَا

وَاجْتَبَيْنَا ۖ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ

الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ○

बिस्मिल्लाहिर रहमानिर रहीम

उलाओकल्ललीनअ अनअमल्लाहो

अलयहिलम मिनन नबीयीनअ मिन मुरीय्यते

आदमम् व मिम्मन उमलना मअ नुडीव व
मिनजुरीय्यते ँब्राहीमम् व ँसराँलम् व
मिम्मन उदयना वजतलयना अेजा तुतला
अलयडिम आयातुरँलमाने ँर् सुज्जँव व
बोकीय्या.*

ये सुरअे मरियम की आयत है और जाहेरी
तरजुमा आयत का ये है,

यही वो हैं जिन पर अल्लाह ने ँन्आम इरमाया.
अंबियामेंसे, औलादे आदममेंसे और उनमेंसे जिन्हें हमने
नूह(अल.)के साथ (कशती पर) उठाया और
ँब्राहीम(अल.) और ँसराँल (याकुब) की औलादमेंसे
और जिनमेंसे हमने हिदायत याइता बनाअे, और
मुन्तअब किये. जब उनपर रहमानकी आयतोंकी तिलावत
की जाती है तो “**ँर् सुज्जँव व बोकीय्या**” तो रोते
रोते सिजदे में गिर पडते हैं.

अंबियाका शिआर सिजदा है, अंबिया का तरीका
सिजदा, अवलिया की जिंदगी सिजदा, मोहब्बत का राज
सिजदा, मअरेइत की तलाश सिजदा और इर ँस तजकेरे
के साथ के जिन पर हमने अपनी नेअमतों को नाजिल
किया. अंबियामेंसे उनका शिआर ही ये है के रहमान

शब्दार्थ : शिआर = तरीका, ओणअ, आदत. राज = बेद. मअरेइत =
अल्लाहनी ओणअ. ★ सू.मरियम, आ.पट

की आयतें उन पर पढी जाती हैं, तो वो रोते रोते सिजदे
में गिर पडते हैं.

तकाजअे रहमानियत सिजदा, जहां जो अमलवाले
हों के वो अपने प्वाने करम से इरओन को भी सरइराज
करे और मुसा को भी. ँब्राहीम को भी अता करे, नमइद
को भी, ँसी प्वाने करम पर दोस्त और दुश्मन परवरिश
पाअे. और ँसी रहमतों से मोवखिद और मुशरिक
ँस्तेइादह करें तो वो रहमान ँस बात का तकाजा करता
है “अय ँन्सान अब तो सिजदा कर दे” ये वो मंजिल
है जहां मैं मुप्तसर तवज्जोह का तालिअ हुं.

कुर्आने मज्द में लइजे सिजदा यौसठ मकामात पर
आया है. अगर आप कुर्आने मज्द की तिलावत के दौरान
मुसलसल देअते जाअें तो अेक मकाम पर आप को ये
ँरशाद भी मिलेगा. सूअे रअद में है,

وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا

فِي الْاَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَّ الْمَلٰٓئِكَةُ

وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ۝

शब्दार्थ : प्वाने करम = रहमतनो थाण, मतलअ रहमतनो जथो. तकाजअे
रहमानियत = रहमतनो तकादो (सिजदो). मोवखिद = तवहीद परस्त. मुशरिक
= काइर. ँस्तेइादह करवो = इयदो उठाववो. मुप्तसरसी तवज्जोह = थोडुं
ध्यान, खितन-मनन. मकामात = जग्याअे, स्थणे.

વલિલ્લાહે યસજોદો મન ફિસ્સમાવાતે
વલઅર્જે તૌઅંવ વકરહંવ વઝેલાલોહુમ
બિલગોદુવ્વે વલઆસાલ.*

ઉસી કો સિજદા કરતે હૈં ઝમીન વ આસમાન મેં
જો ભી હૈ “મન” ઝવીલ ઓકુલ કે લિયે હૈ.

વલિલ્લાહે યસજોદો મન ફિસ્સમાવાતે વલઅર્જે
ઔર ઉનકે અઝલાલ કે સાએ ફક્ત યહી નહીં કે જહાં
આફતાબ કિસી ચીઝ કો અપને સામને હાઈલ દેખ કર
સાયા ડાલ દે. ઉનકે અસરાત જહાં તક જાએ. ઉનકા નુફૂઝ
જહાં જહાં તક જાએ, ઉનકા ઝિલ બનને કી જો કોશિશ
કરે, વો સબ કે સબ સિજદા કરતે હૈં. ઉનકે અઝલાલ ભી
સિજદા કરતે હૈં, ઉનકે સાએ ભી સિજદા કરતે હૈં.

ઈસકે બાદ સૂરએ નહલ મેં ઈરશાદ હુવા.

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا

فِي الْاَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ

وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ ۝

શબ્દાર્થ : અઝલાલ = પ્રતિબિંબ. આફતાબ = સૂર્ય. હાઈલ = બાધક, રોકવાવાળો.

નુફૂઝ = સંચાર (ખુદાની કુદરતનો સંચાર) ઝવીલ ઉકૂલ = અક્કલવાળાઓ.

★ સૂરઅદ, આ.૧૫

વલિલ્લાહે યસજોદો મા ફિસ્સમાવાતે વમા
ફિલઅર્જે મિનદાબ્બતિંવ વલમલાએકતો વહુમ
લાયસતકબેરુન.*

યે “મા” વગૈરહ ઝવીલ ઉકુલ કે લિયે હૈ, હર વો
શય સિજદા કરતી હૈ જો ભી આસમાનોં મેં હૈ ઔર જો
ભી ઝમીન મેં હૈ, વો ઝવીલ ઉકુલ હો તો સિજદા કરે,
ગૈર ઝવીલ ઉકુલ હો તો સિજદા કરે. કાએનાત કી કોઈ
ઔસી ચીઝ નહીં હૈ જો સિજદે કા ઈનકાર કરે. એક એક
ઝર્રા મકામે તસ્જુદ પર હૈ.

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ ۚ إِنَّهُ

كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ۝

વઈમ્મીન શયઈન ઈલ્લા યોસબ્બેહો
બેહમ્દેહી વલા કિલ્લા તફકહુનઅ તસબીહહુમ,
ઈત્તહુ કાનઅ હલીમન ગફૂરા.▲

શબ્દાર્થ : શય = વસ્તુઓ. મકામે તસ્જુદ = સિજદાની જગ્યા પર(ખુદાની યાદમાં
છે.) ઝવીલ ઉકુલ = અક્કલ ધરાવનાર. ગૈર ઝવીલ ઉકુલ = અક્કલ ન ધરાવનાર.

કાએનાત = વિશ્વ. ઝર્રા = કણ, અણુ

★ સૂ.નહલ, આ.૪૯ ▲ સૂ.બની ઈસરાઈલ, આ.૪૪

કોઈ શય એસી નહીં જો અપને રબ કી તસ્બીહ ન કરતી હો મગર યહી કે તુમ ઉસકી તસ્બીહ કો નહીં સમજ સકતે.

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي

الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ

યોસબ્બેહો લિલ્લાહે માફિસ્સમાવાતે વમા ફિલઅરઝે લહુલ મુલ્કો વ લહુલ હમ્દ.*

જો ચીઝ આસમાનોંમેં હૈ ઓર જો ચીઝ ઝમીનમેં હૈ સબ ખુદાકી તસ્બીહ કરતી હૈ. ઉસકી બાદશાહત ઓર તારીફ ઉસીકે લિયે સઝાવાર હૈ.

સારી કાએનાત તસ્બીહ કા મનઝિલ પર હૈ. ઓર ફિર તસ્બીહ વ તકદીસ કા કમાલ ઇન્તેહાએ બંદગી કુછ મનાઝિલ કે બાદ પહલી મંઝિલ જહાં તવજજોહ એક તરફ હો રૂખે હયાત એક તરફ હો.

لِكُلِّ وَجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيٰهَا

લેકુલ્લિંવ વિજહતુન હોવઅ મોવલ્લીહા.*

“હર એક કે લિયે એક રૂખે હયાત હૈ, વોહી ઉસકી તરફ મુતવજજે હોતા હૈ.” આપ ખડે હો ગએ, યે ક્રિયામ હૈ.

શબ્દાર્થ : તસબીહ વ તકદીસ વ તહલીલ વ તમહીદ = અલ્લાહની યાદ અને પવિત્રતા અને લાઈલાહા ઇલ્લલ્લાહ કહેવું અને તારીફ હમ્દ. કમાલ = પુર્ણતા, ઇન્તેહા. ઇન્તેહાએ બંદગી = બંદગીની પાકાષ્ટા, છેડો. મલકુતી = ફરિશ્તા જેવી.

★ સૂ.તગાબુન, આ.૧ ▲ સૂ.બકરહ, આ.૧૪૮

وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

વજજહતો વજહેયઅ લિલ્લાહી

ફતરસ્સમાવાતે વલઅર્ઝ.*

તવજજોહાતકો અપને ખાલિક કી તરફ મઅતુફ કર રહા હું. આસમાનોં ઓર ઝમીનોં કે પૈદા કરને વાલે કી તરફ મબઝુલ કર રહા હું. ઓર યકીનન મેરા કયામ ઇસી લિયે હૈ. (મારું અહિં રોકાવું)

એક સૂરતે બંદગી હૈ ઓર ફિર રૂકુઅ કે જહાં યે ભી પસંદ ન હો કે મેં હાલતે ક્રિયામ મેં અપની અના કો મનવાઉં. યે ક્રિયામ ભી નહીં બલકે રૂકુઅ હૈ, ઓર ઇસકે બાદ તીસરી મંઝિલ હૈ ઇન્તેહાઈ મંઝિલે ઇબાદત હૈ. જહાં ન ક્રિયામ પસંદ હૈ, ન રૂકુઅ અબ સિજદા ચાહિયે, અબ ફનાએ ઝાત ચાહિયે, અબ હમેં અપની બકા નહીં કિસી ઓર કી બકા મંઝૂર હૈ.

શબ્દાર્થ : મઅતુફ = ફેરવવું. મબઝુલ કરવું = ધ્યાન લગાવવું. ક્રિયામ = ઉભા રહેવું. (નમાઝમાં) રૂકુ = વાંકા વળવું. અના = હુંપદ (બંદો ક્રિયામ અને રૂકુઅ પછી પોતાનું હુંપદ, સ્વમાન સદંતર જમીનદોસ્ત કરી સિજદામાં પડી જાય છે, સ્વમાનને હુંપદને, ખતમ કરવાની સિજદાથી આગળ તો કોઈ મંઝિલજ નથી. ઇન્તેહાઈ મંઝિલ = છેલ્લી હદ ઇબાદતની. બકા = અસ્તિત્વ. કિસી ઓરકી બકા = અલ્લાહનું જ અસ્તિત્વ પોતાનું તો સિજદામાં જઈને ખતમ કરી દીધું.

★ સૂ.અનઆમ, આ.૭૮

સિજદા શરાફતે ઈન્સાન હૈ, સિજદા કમાલે હયાતે ઈન્સાન, અબ દિલ તડપે તો સિજદા કર લે, નેઅમત મિલે તો સિજદા કર લે, ઝરા સી કોઈ અચ્છી બાત હો જાએ, તો સિજદા કરે. યે સિજદા કી હાલત ઈન્સાન કો કામરાન વ કામ્યાબ બનાએગી, ન ઘબરાઓ સિજદેસે, ન ભાગો સિજદેસે, મુંહ ન ફેરો સિજદેસે.

હરીમ તેરા ખુદી ગૈર કી મઆઝલ્લાહ★ દોબારહ ઝિન્દહ ન કર કારોબારે લાત વ મનાત વો એક સિજદહ જિસે તુ ગિરાં સમજતા હૈ હઝાર સિજદોં સે દેતા હૈ આદમી કો નજાત

ઈસ તરહ ઈન્સાન પૂરી ઝિંદગી ઈન લખ્હાત કી કદ્ર કરે કે જબ દિલ તડપે યે ચાહે કે ચલો સિજદા કરે, યાની ઝરૂરી નહીં કે વક્ત સિજદા આયે. યે ઝરૂરી નહીં કે વક્ત ઈબાદત રહે. ભઈ ઝરા સી નેઅમત મિલી. “સિજદા” ઝરા સી ખતા નઝર આઈ “સિજદા” ઝરા સી ખતા નઝર આઈ સિજદા. ઝરા સી ખુશી મઅલુમ હુઈ સિજદહ.

શબ્દાર્થ : લખ્હાત = ક્ષણો. ખતા = ભૂલ.

★ કાબા તારૂં ઘર-દુનિયા તારી-મારા શરીરનો એક એક અવયવ તેં આપેલો અને તારીફ બીજાની કરવાની? ગુરૂર ઘમંડ કરવાનો? સિજદો કરવાથી મોં ફેરવવાનું? મઆઝલ્લાહ અલ્લાહ માફ કરે, અય અલ્લાહ અમને આવા સિજદો ન કરનારા ઘમંડી ગુરૂર કરનારાઓમાંથી ન બનાવતો. કે ફરીથી લાત અને મનાત મક્કાના મુશરિકોના મોટા બુતોનું વેચાણનો કારોબાર જીવતો થઈ જાય. આ એક સિજદો (આખા દિવસની ફક્ત ૧૭ રકઅત નમાઝ) જે તને મુશ્કેલ લાગે છે? તે સિજદો (નમાઝ-ઈબાદત) તને હજારો ઈન્સાનોની સામે ઝુકવાથી, કાવાલાલા કરવાથી, આજીજી કરવાથી, છુટકારો આપે છે.

નહીં ઝરા સા ગમ આ ગયા સિજદહ, ઝરાસા અંદોહ પૈદા હો ગયા સિજદહ, વો ગમ વ હમ મેં ઔર ખુશી વ મુસરતમેં સિજદેકી આદત. યે અંબિયાકા શિઆર હૈ. મગર ઉસકે સાથ કુર્આનને કહા કે અંબિયા સિફ યુંહી સિજદા નહીં કરતે. રોતે રોતે સિજદેમેં ગિર પડતે હૈં. તો રોના ઔર સિજદેમેં ગિરના. યે અંબિયાકા શિઆર હૈ.

إِذَا تَطَلَّ عَلَيْهِمُ آيَةُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا
سُجَّدًا وَبُكْيًا

ઈઝા તુતલા અલયહિમ આયાતુર્હમાને ખરૂં
સુજ્જદંવ વ બોકીયા.*

ઔર જબ ઉનપર રહમાન કી આયતોંકી તિલાવત કી જાતી હૈ તો વો રોતે રોતે સિજદેમેં ગિર પડતે હૈં.

સૂરએ ફુરકાન કુર્આને મજ્હદ કા પચ્ચીસવાં સુરા હૈ ઈરશાદે બારીયે તઆલા હૈ.

وَ عِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ
عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا

શબ્દાર્થ : અંદોહ = પીડા, દુ:ખ. શિઆર = તરીકો, આદત, ટેવ.

★ સૂ. મરિયમ, આ. ૫૮

व अब्बादुर्रहमानिल्लहीनम् यमशुनम्
अललअर्जे उवनन.*

और रहमान के बंदे जमीन पर सर जुका कर चलते हैं, भिताब करता है तो कहते हैं के तुम सलामत रहो तुम अच्छे रहो. यानी उनकी बातोंमें मिठास है.

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَّ

○ قِيَامًا

वल्लहीनम् यबीतुनम् लेरब्बेहिम
सुज्जदं व कियामा.▲

और वो अपने रब के लिये सिजदे व कियाम में रातें बसर करते हैं.

रहमान का बंदा ही सिजदा करता है. वो सिजदा जहां एन्सान कभी कभी एन्तेछाए कुङ के भावजूद एन्तेछाए अदुवान के भावजूद अक मंजिल महसूस करता है के कोए है मेरा पैदा करनेवाला. कोए है जो मेरा भालिक और सिजदा, सिजदअे बेएप्तिरार, इरौन ने मूसा से बहस की.

शब्दार्थ : एन्तेछाए कुङ = छेला दरजानुं कुङ. एन्तेछाए अदुवान = छेला दरजानुं दुश्मनावट.

★ सू.कुरकान, आ.६३ ▲ सू.कुरकान, आ.६४

○ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ

वमा रब्बुल आलमीन.*

रब्बुल आलमीन क्या चीज है ?

मुसा(अल.)ने बतलाया

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا

○ بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ

रब्बुस्समावाते वलअर्जे वमा बयनहोमा
एन कुन्तुम मुकेनीन.▲

अगर तुम यकीन करो तो (सुनो!) वो रब है आसमानों और जमीन का और जो कुछ उन दोनोंके दरम्यान है.

इरौनने अपने दरबारवालोंसे कहा! सुन्ते हो ये क्या कह रहा है ?

बेएप्तिरार (इरौन) मुसा(अल.) ने कहा,

○ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ

रब्बोकुम व रब्बो आबाओकोमुल
अव्वलीन.■

★ सू.शोअरा, आ. २३ ▲ सू.शोअरा, आ.२४ ■ सू.शोअरा, आ.२६

જો તુમહારા રબ હૈ, ઓર તુમહારે પહલે બાપ-દાદા
કા રબ હૈ.

અહલે દરબાર ને કહા : કે યે તો મજનુન હો ગયા
હૈ મગર મુસા(અલ.) રૂકતે નહીં હૈં.

رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا
بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ○

રબ્બુલ મશરૂકે વલ મગરેબે વમા બયનહોમા
ઈન કુન્તુમ તઅકૂલૂન.*

વો મશરૂક કા ભી રબ હૈ ઓર મગરિબ કા ભી
રબ હૈ આગર તુમ યકીન કરો.

ઉસને કહા: હમ તુમકો સજા દેંગે, ઓર તજવીઝ
કરાર પાઈ કે જાદુગરોં કો બુલાયા જાએ તાકે વો અપને
સહર સે મુસા(અલ.) કો શિકસ્ત દેં. જાદુગર જમા હો
ગાએ.

فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ

ફઅલકા મુસા અસાહો.▲

શબ્દાર્થ : મજનૂન = ગાંડો. સહર સે = જાદુ વડે. શિકસ્ત દે = હરાવી દે.

★ સૂ.શોઅરા, આ.૨૮ ▲ સૂ.શોઅરા, આ.૪૫

પસ મુસા(અલ.)ને અપને અસા કો ફેંક દિયા.

ઓર જૈસે ઉન જાદુગરોં કી રસ્સિયાં સાંપ બનતી
જા રહી થીં મુસા કા અસા ઉન સબ કો નિગલતા જા
રહા થા.

ઈસ કૈફિયત કો દેખ કર

فَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَجْدَيْنِ ○

ફઉલકેયસ સહરતો સાજેદીન.*

પસ જાદુગર સિજદે મેં ગિર પડે ઓર બે ઇખ્તિયાર
કહા,

أَمَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ○

આમત્રા બે રબ્બિલ આલમીન.▲

હમ આલમીન કે રબ પર ઇમાન લાએ. કૌન
આલમીન કા રબ? નિસ્બત ભી યાહિયે થી કહા,

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ○

રબ્બે મુસા વ હારૂન.■

મુસા વ હારૂન કે રબ પર ઇમાન લાએ.

શબ્દાર્થ : કૈફિયત = હાલત. નિગલના = ગળી જવું. ખાઈ જવું.

★ સૂ.શોઅરા, આ.૪૬ ▲ સૂ.શોઅરા, આ.૪૭ ■ સૂ.શોઅરા, આ.૪૮)

ફિરઔન ને બિગડ કર કહા કે,

أَمْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَدْنَ لَكُمْ ؕ

આમનતુમ લહુ કબ્લ અન આઝનઅ લકુમ.*

તુમ મેરી ઈજાઝત કે બગૈર ઈમાન લાએ ?

لَا قَطْعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ

خِلَافٍ

લઓકત્તેઅત્ર અયદેયકુમ વ અરજોલઅકુમ

મિન ખેલાફિવ.▲

યકીનન અબ મૈં તુમ્હારે હાથ ઓર પાંવ મુખ્તલિફ સિમ્તોં કાટ દૂંગા. યાની સીધા હાથ બાયાં પાંવ ઓર બાયાં હાથ સીધા પાંવ.

وَلَا صَلْبِنَكُمْ أَجْمَعِينَ ○

વલઉસલ્લે બત્રકુમ અજમઈન.■

ઔર તુમ સબ કો સુલેબ(સૂલી) પર લટકા દૂંગા. ચૂંકે વો સિજદા કર ચુકે થે. ઔર સિજદાકી તાકત યે થી કે બેઈખ્તિયાર કહને લગે.

શબ્દાર્થ : મુખ્તલિફ = વિરોધ દિશા.

★ સૂ.શોઅરા, આ.૪૯ ▲ સૂ.શોઅરા, આ.૪૯ ■ સૂ.શોઅરા, આ.૪૯

لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ○

લા ઝયરઅ ઈશા એલા રબ્બેના

મુનકલેબુન

અબ હમકો ડર નહીં હમ અપને રબકી તરફ મુનકલિબ હોને વાલે હૈં.

યે સિજદે કી તાકત થી કે જો પેશાની સિજદેમૈં ઝુક પડતી હૈ વો ગયરે હકસે ઔર ગયરે મઅબૂદસે ફિર કિસી મંઝિલ પર અપની આજિઝી યા અપની તવાઝુઅ કા ઈઝહાર નહીં કરતી. બલ્કે ઈસમૈં એક એસી કુલ્વત આતી હૈ જો ફિરઔનકી સારી સઝાઓંકે એલાનકે બાદ ભી ઉસકે જાદુગર કહતે હૈં કે હમ તો મુનકલિબ હો ગએ. ખુદા કે પાસ જાએંગે. સિજદા બદલ દેતા હૈ, હસ્તીકો, સિજદા બદલ દેતા હૈ ફિતરતકો, સિજદા મુનકલિબ કર દેતા હૈ, સિજદા અંબિયાકે ગિરોહને ક્રિયા, સિજદા અવલીયાકે ગિરોહને ક્રિયા, સિજદા ઉન્હોંને ક્રિયા જિન્હોંને રહમાનકો રહમાન માના.

ફિર ઈસ મંઝિલ પર પયગમ્બરે ઈસ્લામકો સુરએ શોઅરામૈં હુકમ હૈ.

શબ્દાર્થ : મુનકલિબ હોના = પલટના, પાસ જાના. ગયરે હક = કોઈ બીજા જુઠાને. સિમ્તોંસે = દિશાઓ માંથી. ગયરે મઅબૂદ = ખુદા સિવાય કોઈને. તવાઝુઅ = નમ્રતા. ઈઝહાર કરનાર = કબુલ કરવું.

★ સૂ.શોઅરા, આ.૫૦

○ **وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ**

○ **الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ**

○ **وَتَقَلُّبِكَ فِي السُّجُودَيْنِ**

વતવક્કલ અલલ અઝીઝિરહીમીલ

લઝી યરાકઅ હીનઅ તકૂમ

વતક્લ્લોબકઅ ફિસ્સાજેદીન.*

તુ અપને રબ પર ભરોસા કર, કે જો તુજે કિયામ કી હાલતમેં દેખતા હૈ, જહાં ભી તુ ખડા હોતા હૈ જબ તુ બદલ બદલ કર સિજદા કરને લગતા હૈ.

ઈસકી તફ્સીર ઈમામ ફખરુદ્દીન રાઝી ને કી હૈ કે

○ **تَقَلُّبِكَ فِي السُّجُودَيْنِ**

તક્લ્લોબકઅ ફિસ્સાજેદીન.▲

કે તુ સાજેદીન મેં કરવટ્ટે લે રહા થા.

તો ઉન્હોં ને કહા કે આબા પૈગમ્બર હૈં, યે અજદાદ પૈગમ્બર હૈં જો સબકે સબ સિજદા કરનેવાલે થે. જો સબકે સબ રહમાન કો રહમાન માનનેવાલે થે. જો સબકે સબ

શબ્દાર્થ : આબા = બાપ. અજદાદ = દાદા-પરદાદા.

★ સૂ.શોઅરા, આ.૨૧૭,૨૧૮,૨૧૯ ▲ સૂ.શોઅરા, આ.૨૧૯

રબ્બુલ આલમીન કો રબ્બુલ આલમીન માનનેવાલે થે. પૈગમ્બર કે આબા વ અજદાદ સાજેદીન મેં સે થે.

ઔર વો જિનકો પૈગમ્બર ને અદબ સિખાયા. ઉનકા યે આલમ હૈ કે જબ કુર્આન ને ઉનકા કસીદહ શુરૂ કિયા તો આવાઝ દી.

○ **إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ**

○ **أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ**

ઈન્નલ્લાહશતરા મિનલ મોઅમેનીનઅ અનફોસહુમ વ અમવાલહુમ બેઅન્ન લહોમુલ જન્નહ.*

અલ્લાહને સાહિબાને ઈમાનસે ઉનકે નુફૂસ ઔર ઉનકે અમવાલ કો ખરીદ લિયા હૈ યે કહ કર કે અબદી નેઅમતેં (જન્નત) દેંગે.

○ **يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَ**

○ **يُقْتَلُونَ**

શબ્દાર્થ : અબદી = કાયમી, હંમેશની. નુફૂસ = આત્માઓ. અમવાલ = માલનું બહુવચન.★ સૂ.તૌબા, આ.૧૧૧

योकातेलुनम् झी सपील्लाडे इयक्तोलुनम्
वयुक्तलून.

अल्लाह की राह में कत्ल करते हैं, केताल करते हैं
और कत्ल हो जाते हैं.

وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ
وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ ۗ وَمَنْ أَوْفَى
بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ

वअह्न अलयडे उक्कन इत्तवराते
वलधन्नेले वल कुर्आन. वमन अवझा बेअहदेडी
मिनल्लाह.▲

ये वअहह उक है तौरातमें और धन्नेलमें और
कुर्आनमें

فَاسْتَبَشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ
بِهِ ۗ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْرُ الْعَظِيمُ ○

इसतभशेरु बेभयअेकोमुल्लजी बायाअतुम
बेडी व जालेकअ् डोवल झौजुल अजीम.*

और सुनो! ये तुम्हारे लिये झैजे अजीम है इस
सौदे पर नाज करो.

कौन हैं कत्ल हो जाने वाले. ये कत्ल करने वाले
नइसों को बेयनेवाले ये कौन हैं.

التَّائِبُونَ الْعِبَادُونَ الْحَمِيدُونَ

السَّائِحُونَ الرَّكْعُونَ السُّجِدُونَ

अताअेधुनल आभेहुनल डामेहुनस
साअेहुनर राकेउनस साजेहुन

ये तौबा करनेवाले, ये रोजे रभनेवाले, धबादत
गुजार, ये उम्ह करनेवाले ये सिजदा करनेवाले.

الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ

عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَفِظُونَ لِحُدُودِ

اللَّهِ ۗ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ○

शब्दार्थ : झैजे अजीम = श्रेष्ठ, उच्चोच्च काम्याबी. नाज करो = इभर करो, पुश
थर्ध जाओ. ★ सू.तौबा, आ.१११

**આમેરુનઅ બિલમઅરુફે વત્રાહુનઅ અનિલ
મુનકરે વલહાફેઝૂનઅ લેહુદૂ દિલ્લાહ. વ
બશ્શોરિલ મોઅમેનીન.***

યે હુકમ દેનેવાલે નોકિયોં કે, મુનકર (બુરાઈયોં)
સે રોકનેવાલે યે હુદૂદે ઈલાહીકી હિફાઝત કરનેવાલે, ઉન
સાહિબાને ઈમાનકો ખુશખબરી દેદો.

આપને દેખા? કે યહાં ભી સિજદા કી મંઝિલ
તાએબીન કે બાદ હૈ, આબેદીન કે બાદ હૈ, હામેદીન કે
બાદ હૈ, સાએદીન કે બાદ હૈ, રાકેઈન કે બાદ હૈ, આખરી
મંઝિલે અમલ સાજેદૂન હૈ.

સિજદા ઈન્તેહાએ બંદગી, સિજદા ખુલાસએ બંદગી
હૈ, સિજદા ઈન્તેહાએ ઝિંદગી ઓર સિજદા હૈ જહાં
ઈન્સાન અગર સહી મઅનીમેં યે તય કર લે કે હમ અપને
રહને કે મકામાત મેં એક એસી મખસૂસ જગહ બનાએંગે
જહાં હર લહઝે જબ દિલ યાહે એક સિજદા બેઈપ્તિયાર
(બેલા તઅમ્મુલ) હો જાએ. દુઆ કી ઓર કુછ પઢને કી
ઓર તસ્બીહ પઢને કી ઓર તસ્બીહ કો બતલાને કી ચંદા
ઝરૂરત નહીં હૈ. સિજદા હો, દિલ તડપ જાએ કે ખાલિક
તેરા શુક હૈ કે સિજદા કા મૌકા મિલા. સિજદે કી હકીકત

શબ્દાર્થ : હુદૂદ = કાનૂન. તાએબીન = તૌબા કરનેવાલે. આબેદીન = ઈબાદત
કરને વાલે. હામેદીન = હમ્દ(તારીફે ખુદા) કરને વાલા. ઈન્તેહાએ બંદગી =
બંદગીની છેલ્લી હદ, છેડો. બેલા તઅમ્મુલ = વિના સંકોચ, વિના વિલંબ

★ સૂ.તૌબા, આ.૧૧૨

કો જાનો. સિજદે કો સમઝો, તાકે દિલ બેચૈન હો, દિલ
મેં ઈઝતેરાર કી કૈફિયત હો ઓર ઈન્સાન યે યાહે કે યે
પેશાની ખાક પર રખ દી જાએ. મુમકિન હૈ દુનિયા ઉસકો
દીવાના હી સમઝે કે યે બાર બાર સિજદા કરતા હૈ. મગર
ઉસકો ક્યા મઅલૂમ કે સાજેદીન કા સરદાર કૌન હૈ? ક્યા
મઅલૂમ કે આબેદીનકા સરદાર કૌન હૈ? ઉનકો ક્યા
મઅલૂમ કે સિજદા કરના કિતની બડી નેઅમત હૈ.

મકામે રુકુઅ અઝમતે ઈલાહી કા તસવ્વુર હૈ, મકામે
સુજૂદ ઉલુવ્વે ઈલાહી કા તસવ્વુર હૈ. વહાં “સુબ્હાન
રબ્બેયલ અઝીમ” કહ કર આગે બઢ ગયે. યહાં
“સુબ્હાન રબ્બેયલ આઅ્લા” કેહ કર સર રખ દિયા.
ઉલઅ હૈ ઉલઅ હૈ. માલિક તેરે લિયે ઉલઅ હૈ, મેરી પસ્તી
કો તુ જાનતા હૈ ઓર ઈસી તરહ મકામે તઝરૂઅ મેં જબ
કિસી ને સિજદા કિયા. તો ફિર ઉસકી હકીકત ન પુછો.

આપકો મઅલૂમ હૈ કે પહલા ઝગડા તો ઈસ સિજદેકા
હુવા થા ન. ઓર ફિર રસૂલુલ્લાહ(સલ.)કો કહના પડા કે

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَأِ الْأَعْلَى

إِذْ يَخْتَصِمُونَ ○

શબ્દાર્થ : ઈઝતેરાર = વ્યાકુળતા, આતુરતા. અઝમતે ઈલાહી = અલ્લાહની
ઈઝઝત. તસવ્વુર = ખ્યાલ. ઉલુવ્વે ઈલાહી = અલ્લાહની બુલંદી, ઉચ્ચતા. ઉલૂવ
= ઉચ્ચતા, બુલંદી. પસ્તી = નીચાઈ, જવું. તઝરૂઅ = આજીજી, ગિડગિડાના, રડવું.

માકાનઝ્ લિયઝ્ મિન ઈલ્મિમ બિલ
મલઈલ આઝ્લા ઈઝ યપ્તસેમૂન.*

મैं नहीं जानता के मलाअे आअला में क्या हंगामा
था. मुझे वही आई के

○ اِنِّیْ خَالِقٌۢ بَشَرًا مِّنْ طِیْنٍ
فَاِذَا سَوَّیْتُهُ وَ نَفَخْتُ فِیْهِ مِنْ
رُّوْحِیْ فَقَعُوْا لَهٗ سٰجِدِیْنَ ○

ઈત્રી ખાલેકુમ બશરમ મિન તીન
ફઈઝા સવ્વયતોહુ વનફખતો ફીહે મિર્ફૂહી
ફકઉ લહુ સાજેદીન.▲

मैं એક બશરકો મિટ્ટીસે બના રહા હું ઓર જબ
મિટ્ટીમ્ને અપની રૂહ ડાલ હું તો તુમ સબકે સબ ઉસકે સામને
સિજદેમ્ને ગિર જાના.

○ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ
إِلَّا إِبْلِيسَ ط

★ સૂ.સાદ, આ.૬૯ ▲ સૂ.સાદ, આ.૭૧,૭૨

ફસજદલ મલાએકતો કુલ્લોહુમ અજમઉન
ઈલ્લા ઈબ્લીસ.*

તમામ મલાએકાને સિજદા ક્રિયા મગર ઈબ્લીસને
સિજદા નહીં ક્રિયા.

આગાજે હયાત હી મ્ને ઈન્સાનકા ઝઘડા હૈ. ઉસને
સિજદા નહીં ક્રિયા. ઓર જબ ઉસસે પુછા ગયા કે

مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتَ
بِيَدَيَّ ط

મામનઝ્ અકઅ અન તસ્જોદઝ્ લેમા
ખલકતો બેયદય્ય.▲

ક્રિસ ચીઝને તુઝકો ઈસકે સિજદેસે મના ક્રિયા. મૈને
ઉસકો અપની કુદરતે કામેલાસે બનાયા(ખલક ક્રિયા) થા.

ઉસને યે જવાબ નહીં દિયા કે તુઝકો એક માન
કર દુસરે કો સિજદા કેસે કરું? બલકે ઉસને જવાબ દિયા.

خَلَقْتَنِي مِنْ نَّارٍ وَ خَلَقْتَهُ مِنْ
طِیْنٍ ○

★ સૂ.સાદ, આ.૭૩,૭૪ ▲ સૂ.સાદ, આ.૭૫

ખલકતની મિત્રારિવ વ ખલકતહુ મિન તીન.*

મુઝે તુને આગસે ખલક ક્રિયા ઓર ઉસે મિટ્ટીસે.
મૈને અપને આપકો ઉસસે બેહતર જાન કર સિજદા
નહીં ક્રિયા.

આવાઝ આઈ:

○ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ

ફખરૂજ મિન્હા ફઈત્રકઅ રજીમ.*

નિકલ જા યહાં કે બેલા શુબ્હા તુ રાંદએ બારગાહ
હૈ. સિજદાકે બારેમૈં યે ઝઘડા થા, ઓર યે સિલસિલા
બઢતા હી ચલા. મુઝે યે બતલાના થા કે એક મંઝિલે
એહતેરામ હૈ. કે જહાં હમ યે ચાહતે હૈં કે જહાં જિસ
કિસીકે એહતેરામ કો ઝાહિર કરે દુનિયાકી પેશાનીઓંકો
વહાં ખમ કર દે. ઓર ઝાહિર હૈ કે હમને હુકમ દિયા
થા સિજદે કા, કિસી ઓર ને નહીં દિયા થા. હમ ચાહતે
થે સિજદા.

ઈસ તરહ સે યે ઝગડા રોઝે અવ્વલ હી સે ચલા
આ રહા હૈ, ઓર ફિર એક એક નબી કા યે શિઆર બન
ગયા કે હમ સિજદે સે કભી રૂગિરદાની નહીં કરેંગે. કભી

શબ્દાર્થ : રાંદએ બારગાહે ખુદા = ખુદાના દરબારમાંથી ધુતકારેલો, કાઢી મુકેલો.

ખમ કરદે = ઝુકાવી દે. રૂગિરદાની કરના = મોં ફેરવવું, ઈનકાર કરવો.

★ સૂ.સાદ, આ.૭૬ ▲ સૂ.સાદ, આ.૭૭

નહીં હટ્ટેંગે.સિજદા કરનેવાલોંકો હમને દેખા સિજદા
કરનેવાલી કૈફિયતોંસે હમ દોચાર હુએ. બહરહાલ હમ ઉસ
મંઝિલ પર આ ગયે. જહાં ઈકબાલ કહતે હૈં.

ઉનકે ઝેરે તેગ ગોયદ લાએલાહા ઈલ્લલ્લાહ

ઉનકે અઝ ખૂનિશ બરૂયદ લાએલાહા ઈલ્લલ્લાહ

વો જો તલવાર કે નીચે લાએલાહા ઈલ્લલ્લાહ કહે
ઓર વો જિસ કે ખૂન સે લાએલાહા ઈલ્લલ્લાહ નમૂ પાએ.
લાએલાહા ઈલ્લલ્લાહ કા નમૂ ઉસકે ખૂનસે હો.

ફિર કહતે હૈં,

ઉનકે બખશુદ બયકીનારા યકીં

ઉનકે લરઝદ અઝ સોજૂદે ઊ ઝમીં

વો બેયકીનોં કો યકીન દેને વાલા હૈ, વો જિસકે
સજદે સે ઝમીન કાંપ ગઈ.

મીર તકી મીર ને દફતરે ચહારૂમ મૈં કિસ શાન
સે ગુફતગુ કી હૈ,

શૈખ પડે મેહરાબે હરમ મૈં પહરોં દોગાના પઢતે રહૈં
સિજદહ એક ઉસ તેગ તલે કા ઉનસે હો તો સલામ કરેં

તો યે હૈ વો સિજદે કા મકામ જહાં સહી મઅૂની
મૈં બંદગી કા અદબ સિખાયા ગયા. જહાં યે બતલાયા ગયા
રાઝે ઈબાદત ક્યા હૈ,

શબ્દાર્થ : નમૂપાયે = જાહેર થાય, લખાઈ જાય, ઈમામ હુસૈન(અલ.)ના ખૂનથી
લાએલાહા ઈલ્લલ્લાહ તાકિયામત લખાઈ ગયું. ઈસ્લામ ક્યામત સુધી માટે સજ્જવન
થઈગયો. ઈન્શાઅલ્લાહ અમારા પ્યારા ઈમામના ઝહૂર સુધી તે મિટી શકે નહિં.
જવંત રહેશે. ગુફતગુ = વાતચીત

બહરહાલ અગર ઝહેન મેં રહે, ઓર પૈગામકી હિફાઝત કી જાએ તો તડપ કર એક હી સિજદા હાલતે ઈઝતેરાર મેં કર લિયા જાએ. સિફ એક સિજદા.

પહેલી આસમાની વહી

○ **اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ**

ઈકરા બિસ્મે રબ્બેકલ્લાહી ખલક.*

ઔર આખરી આયતે સિજદા ઈસ સૂરે કી, જિસ પર સિજદા વાજિબ હો જાતા હૈ, જહાં કહા ગયા કે યે ઈન્સાન બાગી હો ગયા હૈ.

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ ○ أَنْ رَأَاهُ

○ **اسْتَعْنَى**

ઈન્સાન ઈન્સાનઝ્ લયતગા, અંરઆ હુસ્તગના.▲

જબ ઈન્સાન કા પેટ ભર જાતા હૈ તો વો બગાવત કરતા હૈ.

શબ્દાર્થ : ઈઝતેરાર = વ્યાકુળતા.

★ સૂ.અલક, આ.૧ ▲ સૂ.અલક, આ.૬,૭

كَأَلَّا لَيْنٌ لَمْ يَنْتَهُ لَنْسَفَعًا

○ **بِالنَّاصِيَةِ**

કલ્લા લઈલ્લમ યનતહે, લનસફઅમ બિન્નાસેયહ.*

સય તો યે હૈ કે અગર યે બાઝ ન આએગા, તો હમ ઉસકી પેશાની કે બાલોં સે પકડ કર ખીંચ લેંગે.

○ **نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ**

નાસેયતિન કાઝેબતિન ખાતેઅહ.▲

ઉસ પેશાની સે જો ઝુઠી ઔર ખતાકાર હૈ.

○ **فَالْيَدُ نَادِيَةٌ ○ سِنْدُ الْرَبَانِيَّةِ**

ફલયદઓ નાદેયહ. સનદઉઝઝબાનેયહ.■

વો અપને દોસ્તોં કો પુકારે હમ ભી જહન્નમકે શોલોં કો આવાઝ દેંગે

لَا تُطْعَهُ.....

લાતોતીઝહો.....◆ (સિજદાની આયત છે.)

★ સૂ.અલક, આ.૧૫ ▲ સૂ.અલક, આ.૧૬ ■ સૂ.અલક, આ.૧૭,૧૮

◆ સૂ.અલક, આ.૧૯

वो अपने दोस्तों को पुकारेहम भी जहन्नम के शोलोंको आवाज देंगे. ला तोतीअडो ..... (सिजदानी आयत छे.)

जबरदार उसकी धताअत न करना. सिजदा करके मुजसे तर्कअडो डसिल कर, (मुजसे मिल जा)

पैगंबर को वहीमें ये नुसजा बतलाया. हुसैन(अल.)ने आभरी सांस तक उस पर अमल किया. यानी धताअत नहीं करेंगे. बलके तर्कअडो के लिये सिजदा कल्वा, ला तोतीअडो जबरदार! उसकी धताअत न करना, सिजदा करना और कुर्ब पा लेना और उस शानसे के कोछ सिजदा करनेवाला या जहां काअेनात लरज जाअे अैसा सिजदा.

सिजदेकी तैयारीके लिये कियाम जत्म हुवा. सिजदे की तैयारीके लिये काअेनात छोड रडा है. बेटा नहीं, भाई नहीं,भतीजे नहीं, भानजे नहि, अब घर नहिं, अडले हरम नहिं. नहीं, बलके मैं भी नहीं. अब मैं और मेरा मअबुद ये भी सिजदे की मंजिल है. ये है सिजदे का मकाम. किस शान से सिजदा हुसैन(अल.) को मंजुर है. किस शान से सिजदा मेरे आका व मौला को मंजुर है. ये पैगंबरका नवासा है. उसने अपने नाना को भी सिजदे में देभा है. बहुत नजदीक से देभा है. कांधे पर सवार हो कर

शब्दार्थ : तर्कअडो = नजदीकी, समीपता. कुर्ब पालेना = नजदीकी मेणवी लेवी. काअेनात = विश्व, दुनिया. लरजना = कांपवुं.

देभा है. हुसैन को मअलूम है, सिजदे का धप्लास और धप्लासे बंदगी क्या है. उस सिजदे की तैयारी में सब कुछ छोड कर चले. और आवाज दी,

या जयनबो, या उम्मे कुलसुम, या रुक्यतो, या सौक्यनो अलयकुत्र मित्री अस्सलाम. तुम सब पर मेरा सलाम! सबको रुजसत किया. सवार हुअे मकतल में आअे. डाय वो दसवीं मोहरर्म की नमाजे असर, नमाजे जोहर का वक्त जत्म हो चुका, असर की तैयारी है. हुसैन आभरी सिजदे के लिये बेचैन हैं. कुछ देर तो डमला किया. भूब लडे. फातहे जयनबर का लाल था, कैसे न लडता अेक भरतभा लाशअे पिसर नजर आछ. कडा,

तुमने देभी जंगे पिदर, अय पिदर की जान! अब उसके बाद तलवार को रोक लिया. जम्मी होते चले गअे जुल्जनाड की गरदन में डाय डाल दिये.

करबला के मैदानमें कौन बैन करे, कोन इरियाद करे, मोहंमद(सल.) की बेटी यीजती हुछ केड रडी थी के जयनब निकल! कभी केड रडी थी के,

जंगल से आछ फातेमा जहेरा की ये सदा उम्मत ने मुजको लूट लिया वा मोहंमदा उस वक्त कौन डक्के रफाकत करे अदा है है ये जुल्म और दो आलम का मुक्तदा

उनीस सो हैं जम्म तने याक याक पर जयनब निकल हुसैन तडपता है जाक पर

शब्दार्थ : मकतल = कतलनी जग्या. पिदर = बाप. बैन = वअे आववुं. डक्के रफाकत = दोस्तीनो डक, सगाछ संबधनो डक. मुक्तदा = मुरशिद, धमाम, पेशवा.

અય અર્જ કરબલા! મેરા બચ્યા હૈ બેગુનાહ
અય દશ્તે કરબલા! મેરા બચ્યા હૈ બેગુનાહ
અય નહરે અલકમા! મેરા બચ્યા હૈ બેગુનાહ
અય દહરે બેવફા! મેરા બચ્યા હૈ બેગુનાહ

ઘેરા હૈ ઝાલિમોં ને મેરે નૂરેઅયન કો
અય ઝુલ્ફિકાર તુઝસે મૈં લૂંગી હુસૈન કો
હુસૈન ઈબ્ને અલી પુશ્તે ઝુલ્જનાહ પર ઝુક રહે થે.
દો હાથ કાંપતે હુએ નિકલે ઝમીન સે. એસેમૈં હુસૈન ઈબ્ને
અલી ઝમીન પર આએ. ઓર આતે હી વાદએ તિફલી
યાદ આયા. અંબિયા કી સીરત થી. વો વારિસે આદમ
થે, વારિસે નૂહ વ ઈબ્રાહીમ થે, વો વારિસે મુસા વ ઈસા
થે, વો વારિસે મોહંમદ થે, વો વારિસે અલી થે, ઝમીન
પર આતેહી સિજદા કિયા. યહી સિજદા હૈ જિસે ઈકબાલ
ને ભી ઝિક કિયા. યે યહી સિજદા જિસે સારે શોઅરાને
ભી ઝિક કિયા કે જલતી રેત પર પેશાની કો રખ કર
આવાઝ દી.

રેઝન બે કઝાએહી વ તસ્લીમન લે અમરેહી
મૈં તેરી કઝા પર રાઝી હું ઓર તેરે અમ્ર કો તસ્લીમ
કરતા હું.

વ સબરન અલા બલાએકમ્

શબ્દાર્થ : અર્જ કરબલા = કરબલાની ઝમીન. અમ્રકો = હુકમને. દશ્ત = અરણ્ય,
વન, જંગલ. નેહરે અલકમા = કરબલાની નહેરને અલકમા પણ કહે છે. દહરે બેવફા
= બેવફાની દુનિયા, બેવફા જગત. નુરે ઐન = આંખોનું નૂર, દીકરો.

ઓર તેરે ઈમ્તેહાન પર સબ્ર કરતા હું.

લા માઅબુદઅ્ સેવાકઅ્

તેરે સિવા કોઈ મઅબુદ નહીં હૈ

યા ગેયાસલ મુસ્તગીસીન

ઓર આખિરમૈં સિજદેમૈં એક દુઆ કી.

“પરવરદિગાર! મૈંને અપને વાદેકો પુરા કિયા અબ
તુ અપને વાઅદેકો પુરા કર.”

સિજદા ખત્મ હુવા, સર નહીં ઉઠાયા. ગયા કરબલા
કે મૈદાન મૈં શામ હુઈ. હાય શામે ગરીબાં! એસે મૌકે
પર બહન ભી આઈ, ભાઈ કો સલામ કિયા. રૂપ્સત હો
ગઈ. મગર સકીના કેહ ચુકી થી કે,

મૈં રાત કો મક્તલ મૈં ચલી જાઈ ગી બાબા

જબ ખૈમે જલ ચુકે તો ઝયનબ ને બચ્ચોં કો ગિનના
શુરૂ કિયા તો દેખા કે સકીના નહીં હૈ. એક મરતબા જલે
હુએ ખૈમોં મૈં ઢૂંઢતી રહી. આબિદે બીમાર કો પુછા, ઉમ્મે
કુલસુમ સે પુછા. એક એક બીબી સે પુછા સકીના તો નહીં
હૈ?

કિસી ને જવાબ નહીં દિયા, હર તરફ આવાઝ દી.
હર તરફ ઢૂંઢતે હુએ ફિરીં. જબ કહીં સે કોઈ જવાબ ન
આયા તો દરિયા કી તરફ ગઈ, આવાઝ દી, અબ્બાસ!
સકીના નહીં હૈ.

કોઈ જવાબ નહીં આયા જલ્દી જલ્દી કત્લગાહ મૈં

આઈ. કહા ભાઈ! ક્યા સકીના યહાં આઈ હૈ? આવાઝ
આઈ ઝયનબ! આહિસ્તા બોલો, સકીના અભી અભી સોઈ
હુઈ હૈ. સકીના મેરે સીને પર સો રહી હૈ. ઝયનબ ને
જા કર સકીના કા બાઝુ થામા ઔર કહા, ઉઠો સકીના!
ઈસ તરહ રાતોં કો કોઈ ઘર છોડકર નહીં જાતા.

કહા! ફુફી અમ્મા! મેરે બાબા ભી તો અકેલે સો
રહે હૈં. ઉનકો તન્હા નહીં છોડુંગી.

અલા લાઅનતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝ ઝાલેમીન.

ચોથી મજલિસ

રિક્ક

આ મજલિસમાં આવેલી કુર્આનેપાકની આયાતો તથા
હદીસો, યાદ કરવા, મોઢે કરવા.

(૧)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَالَّذِیْنَ هَاجَرُوْا فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ ثُمَّ
قَتَلُوْا اَوْ مَا تُوُوْا لَیْرُزَقْنَهُمْ اللّٰهُ رِزْقًا
حَسَنًا ۗ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوْ خَبِیْرٌ
○ الرِّزْقِیْنَ

બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ
વલ્લઝીનઅ હાજરૂ ફી સબીલિલ્લાહે સુમ્મ
કોતેલુ અવ માતુ લયરઝોકત્રહોમુલ્લાહો રિક્કન
હસના. વઈત્રલ્લાહઅ લહોવ ખયરૂર રાઝેકીન.
(સૂ.હજ, આ.૫૮)

ઔર વો લોગ જિન્હોને ખુદાકી રાહમેં હિજરત કી ફિર
કત્લ કિયે ગએ યા મર ગયે. ઝરૂર અલ્લાહતઆલા ઉન્હેં અસ્થા
રિક્ક અતા કરેગા.ઔર યકીનન અલ્લાહતઆલા બેહતરીન
રિક્ક દેનેવાલા હે.

(૨)

مَا مِنْ دَابَّةٍ فِی الْاَرْضِ اِلَّا عَلٰی
اللّٰهِ رِزْقُهَا

મા મિન દાબ્બતિન ફિલઅર્ઝેલ્લા
અલલ્લાહે રિક્કોહા.

(સૂ.હૂદ, આ.૬)

ઔર ઝમીન પર ચલનેવાલોં મેં સે કોઈ ભી નહીં મગર
યે કે ઉસકા રિક્ક અલ્લાહતઆલાકે ઝિમ્મે હે.

(૩)

كَأَيِّن مِّن دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا ۗ
اللّٰهُ يَرْزُقُهَا وَاِيَّاكُمْ ۗ

કઅરિયિંમ મિન દાબ્બતિલ લાતહમેલો

रिजकडा अल्लाहो यरजोकोडा वर्धय्याकुम.

(सू.अनकभूत, आ.६०)

जमीन पर चलनेवालों में से बहुत जैसे हैं जो अपनी रोजी नहीं उठाये फिरते. अल्लाहतआला उनको भी रोजी देता है और तुमको भी.

(४)

مَا خَلَقُكُمْ وَلَا بَعَثُكُمْ إِلَّا كَنْفُسٍ

وَاحِدَةٍ ۝

मा खलकोकुम वला बअसोकुम एल्ला
कनफसिं व वाहेदह. (सू.लुकमान, आ.२८)

तुम सबका पैदा करना (मरने के बाद) फिर जिन्दा करके उठाना उसके लिये एक शप्स के पैदा करने और फिर जिला कर उठाने के बराबर है.

(५)

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ

فِي الرِّزْقِ ۝

वल्लाहो इज्जलअ् बाअ्जकुम अला
बाअ्जीन फिर रिजके. (सू.नहल, आ.७१)

और अल्लाहतआला ने तुममें से बाअ्ज को बाअ्ज पर रिजक में इजिलत दी है.

فَمَا الَّذِينَ فَضَّلُوا بِرَأْيِي رِزْقِهِمْ

عَلَى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ

इमल्लजीन इज्जलेकु बेरादी रिजकेहिम
अला मा मलकत अयमानोहुम.

पस वो लोग अपनी रोजीमें से उन लोगों को जिन पर उनका दस्तरस है (लौंडी, गुलाम) पलटते नहिं. (मतलब उनको नहीं देते)

(६)

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا

يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَ مَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّا

رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَ

جَهْرًا ۝ هَلْ يَسْتَوْنَ ۝

जरबल्लाहो मसलन अब्दम ममलुकल ला

यकट्टेरो अला शयर्धव वमर रजकनाडो मित्रा
रिजकन हसनन इडोव युन्डेको मिन्डो सिरर्व
व जडरन डल यस्तपुन.

(सू.नडल, आ.७५)

अस्लाह मिसाल पेश करता है एक गुलाम की जो दूसरों
की मिलकीयत है, जो किसी बात पर कुदरत नहीं रखता और उसकी
जिसे हमने अच्छी रोजी अता की है तो वो उससे भुझिया और
अवानिया भैरात करता है. क्या वो सब बराबर हैं?

(७)

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أَمْوَاتًا ۖ بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
يُرْزَقُونَ ۝ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَ يَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ
لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِّنْ خَلْفِهِمْ ۗ إِلَّا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝

वला तडसभत्रल लजीनअ कोतेलु डी
सभीलिल्लाडे अमवाता बल अडयाउनर्धन्ड
रब्बेडिम युरजकून. इरेडीनअ बेमा
आताडोमुल्लाडो मिन इजलेडी व यसतभशेरुनअ
बिल्लजीनअ लम यल्लकू बेडिम मिन बल्लेडिम
अस्ला भौडून अलयडिम वला डुम यडजून.

(सू.आले धमरान, आ.१६८,१७०)

और उन्हें जो अस्लाहकी राहमें मारे गये हैं. डरगिज
मुरदड न समजो.बलके वो जिन्डड अपने परवरदिगारके यडां
रिजक पाते हैं. और जो कुछ अस्लाहतआवाने उन्हें अपने इजल
से दिया है उस पर भुश हैं और अपने पसमांद्गान के डाल से
जो उनके पास नहीं पहुंचे हैं. वो भुश डोते हैं. के उन्हें कोई भौडू
नहीं है.

(८)

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا
السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ۗ سَوَاءٌ
مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ ۖ

अमलसे बल्ललीनज तरहुस्सय्येआते
अत्रज अलहुम कल्ललीनम् आमनू वअमेदुस
सालेहाते सवाअम मडयाहुम व ममातोहुम.

(सू.जसियड, आ.२१)

क्या जिन लोगोंने गुनाह कमाये ये गुमान किया के हम
उन्हें उन लोगों के मानिन्द करार देंगे, जो ईमान लाये और अमले
नेक किये (के) उनका जना और मरना बराबर है.

थोथी मजलिस रिक्त

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَالَّذِیْنَ هَاجَرُوْا فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ ثُمَّ
قَتَلُوْا اَوْ مَا تُوا لَیْرُزُقْنَهُمُ اللّٰهُ رِزْقًا
حَسَنًا ۗ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوْ خَیْرُ
الرّٰزِقِیْنَ ۝

बिस्मिल्लाहिर रहमानिर रहीम
वल्ललीनम् हाजरु ई सभीविल्लाहे सुम्म
कोतेदु अव मातु लयरओकत्रहोमुल्लाहो रिक्तन
हसना. वईत्रल्लाहम् लहोव भयरुर राजेकीन.*

सुरअे हज में ईरशादे बारीतआला है के “और
वो जिन्होंने अल्लाहकी राहमें हिजरत की फिर कत्ल कर

★ सू.हज, आ.५८

દિયે ગએ” અમવાતુ “યા મર ગએ” સુમ્મ કોતુલઅ
 અવ માતુ “ઉનકે લિયે વાદા યે હૈ કે ખુદા ઉનકો રિઝકે
 હસના અતા ફરમાતા હૈ. ઓર ફિર ઉસ શાન સે વ
 ઈન્નલ્લાહઅ લહોવઅ ખયરુર રાઝેકીન. “ઝાતે વાજિબ
 તો બેહતરીન રિઝક દેને વાલી ઝાત હૈ.”

મસઅલા ચૂંકે હમારી, આપકી ઓર મખ્લૂકાતે
 આલમ કી ઝિન્દગી સે વાબસ્તા હૈ ઈસ લિયે ઈલ્તિફાત
 કે કાબિલ હૈ. મસઅલા “રિઝક” ઝાતે વાજિબ ને અપને
 આપકો “ખયરુર રાઝેકીન” કહા હૈ. ઓર ફિર ઈરશાદ
 ફરમાયા “મેં રિઝકે મતીન હું. દેતા હું સબકો ઓર ફિર
 સબ બિગડતે હૈં.

સૂરએ હૂદ મેં ઈરશાદ હુવા,

مَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى
 اللَّهِ رِزْقُهَا

મા મિન દાબ્બતિન ફિલઅર્ઝે ઈલ્લા
 અલલ્લાહે રિઝકોહા.*

શબ્દાર્થ : હસન = બેહતર, અચ્છા. વાબસ્તા = સંલગ્ન, જોડાયેલું. આલમ =
 દુનિયા. ઝાતે વાજિબ = અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝત. ઈલ્તેફાત = ધ્યાન, તવજ્જોહ,
 કૃપા, દયા. મતીન = ઠોસ, મજબૂત.

★ સૂ.હૂદ, આ.૬

“ઝમીન પર કોઈ ચલને વાલા ઐસા નહિં હૈ મગર
 આંકે ઉસકે રિઝક કી ઝમાનત હમને લી હૈ. ઓર સૂરએ
 અનકબૂત મેં ઈરશાદ હુવા,

كَائِنٌ مِّنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا
 اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ

કઅયિંમ મિન દાબ્બતિલ લાતહમેલો
 રિઝકહા અલ્લાહો યરઝોહોહા વઈય્યાકુમ.*

“કિતને હૈં ઝમીન પર હરકત કરને વાલે કે જો
 અપના રિઝક અપને કાંધો પર લિયે હુવે નહીં ફિરતે, બલ્કે
 હમ ઉનકો રિઝક અતા કરતે હૈં.” વો અપને કાંધે પર
 અપના રિઝક લિયે નહીં ફિરતે.

તો ઐસી સૂરત મેં આઅ્તાએ રિઝક જિસકી
 ઝિમ્મેદારી ઝાતે વાજિબ ને લી હૈ. કભી કભી જબ
 દઅવતે ફિક દે. તો આપ કો યે ગૌર કરના પડતા હૈ
 કે પુરી નૌએ ઈન્સાની નફસે વાહિદ હૈ. રૂએ ઝમીન
 પર કહીં ઈન્સાન રહે.

શબ્દાર્થ : ગૌર કરના = વિચાર કરવો. દઅવતે ફિક = ચિંતન-મનન કરવાની
 વાત. નૌએ ઈન્સાની = સમગ્ર માનવજાત.

★ સૂ.અનકબૂત, આ.૬૦

مَا خَلَقُكُمْ وَلَا بَعَثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ

وَاحِدَةٍ ۝

મા ખલકોકુમ વલા બઅસોકુમ ઇલ્લા
કનફસિંવ વાહેદહ.*

“તુમ્હારી ખિલકત ઓર તુમ્હારી બઅસત, તુમ્હારા પૈદા ક્રિયા જાના તુમ્હારા ઉઠાયા જાના નફસે વાહિદ કી તરહ હૈ.”▲

તો જબ તુમકો પૈદા ક્રિયા ઓર ઝમીન મેં જગહ દી. ઝમીન મેં તુમ્હારે રિઝક કા ઇન્તેઝામ કર દિયા. અબ સારી ઝમીન પર જિતને ભી બંદે જી રહે હૈં, જિતની ભી મખ્લૂક પલ રહી હૈ, ઝમીન મેં ઇતની સલાહિયત હૈ, ઝમીનમેં ઇતની ઇસ્તેદાદ હૈ, ઇતની કાબેલીયત હૈ કે ઇન

શબ્દાર્થ : ઇસ્તેદાદ = પાત્રતા, યોગ્યતા. સલાહિયત = કાબેલીયત

▲ પુરી નૌએ ઇન્સાની નફસે વાહિદ હૈ = સમગ્ર માનવજાત એકજ વ્યક્તિ જેવી છે. અલ્લાહની દૃષ્ટિએ મુશરિકોના આ એતેરાઝ ઉપર કે અલ્લાહતઆલા બધાને પેદા તો કરે છે. પ્રથમ મની, પછી નુતફો, પછી ગોશ્તનો ટૂકડો, પછી સજીવન કરવું, પછી ધીરે ધીરે વૃદ્ધિ વગેરે વગેરે પછી વારાફતરી મોત પણ આવે છે. આ એક કમબદ્ધ નીતિ-નિયમોને આધીન થાય છે. પરંતુ કયામતમાં બધાંને આદમથી લઈને ખાતિમ સુધીને અરબો, ખરબો મખ્લુકને એક સાથે સજીવન કેવીરીતે કરશે? ત્યારે અલ્લાહતઆલાએ ફરમાવ્યું કે તેની શક્તિમાં સમગ્ર માનવજાતને પેદા કરવી એક વાહિદ વ્યક્તિને પેદા કરવા જેટલું સહેલું કામ છે.

★ સૂ.લુકમાન, આ.૨૮

સબ જીને વાલોં કે લિયે વો સામાને રિઝક ફરાહમ કરે ઝમીનકો ઇસ કાબિલ બનાયા.

લેકિન અગર ઝમીન પર આરઝી નઝમ વ નસ્ક રખને વાલે કીમતોં કે ઉતરને ઓર ચઢને કી સૂરત મેં લાખો ડાલર ખર્ચ કરકે ફાઝિલ ગલ્લે કો જલા દેતે હૈં. યા ઝમીનમેં ગાડ દેતે હૈં, યા સમંદર મેં ડાલ દેતે હૈં. તો અલ્લાહ પર કોઈ ઇલ્લામ નહીં આતા. આપ અપને હાથોં રિઝક તબાહ કર રહે હૈં. ઇસ લિયે કે કહી બાઝાર બિગડ ન જાએ. કહીં કીમત પર અસર ન આએ.

ઇસ તરહ બંદે અપને હાથોં સે અતા ક્રિયા હુવા રિઝક બરબાદ કરે તો યે ઉસકી રઝાકિયત પર તો ઇલ્લામ નહીં લગા સકતે, યે તો નહીં કેહ સકતે કે અગર વો રઝાક હૈ તો બંદે ભૂકે ક્યોં મરતે હૈં? કિસકી વજહ સે બંદે ભૂકે મરતે હૈં.

તુમ્હારે નઝમ વ નસ્ક કી વજહ સે ભુકે મરતે હૈં. તો અલ્લાહતઆલા પર વો યે ઇલ્લામ નહીં લગા સકતે કે ઉસને અપને બંદોં કો રિઝક સે મહરૂમ ક્રિયા, યા ભૂકા રખા. સિર્ફ યહી નહીં કે ઉસને સિર્ફ માદ્દે કે લિયે હી રિઝક બનાયા. ઉસને જિસ ચીઝ કો ખલક ક્રિયા ઉસકે લિયે રિઝક બનાયા.

દિમાગ બનાયા તો દિમાગ કે લિયે રિઝક અલગ

શબ્દાર્થ : ફરાહમ કરે = અહિં(ઝમીન માટે) ઉગાડે. નઝમ વ નસ્ક = વ્યવસ્થા કરનારા. આરઝી = હંગામી, થોડા સમય માટે. માદ્દેકે લિયે = પેટના માટે.

है, आंभें दीं तो आंभों के लिये रिजक अलग है, कान बनाओ तो कानों के लिये रिजक अलग है, नाक बनाई तो नाक के लिये रिजक अलग है, लम्स पैदा किया तो कुव्वते लम्स का रिजक अलग है, आगे बढ़कर अकल दी तो रिजके अकल कुछ और है, मुलाहेजा इरमाया! वो रज्जाके मतीन है।

वो जिस चीज को पैदा करता है उस चीज को बगैर रिजक के नहीं रभता. अख्श मन्जर आंभों के लिये रिजक है. अख्शी आवाज कानों के लिये रिजक है. अख्श जामेका जभान के लिये रिजक है. छिकमत की बातें अकल के लिये रिजक हैं और इसी तरह जाते वाजिब ने किसी को बगैर रिजक के नहीं रभा.

वो “अयरुर राजेकीन” है बेहतरीन रिजक देने वाला है. और फिर रहमान है, मुसा(अल.) को भी रिजक देता है, फिरऔन को भी रिजक देता है. ये नहीं के अपने भंटे को रिजक दे और जो उसकी सरताभी करे उसका रिजक भंटे कर दे. ये रहमानियत का तकाजा नहीं है. उसने तय कर लिया है के जब तक जियोगे. रिजक मैं दूंगा. इस लिये रिजक की शिकायत न करना. सबसे बड़ी इन्सान की नाशुकी ये है के वो जाते वाजिब पर ये इल्जाम लगाओ

शब्दार्थ : मतीन = ठोस, मजबूत. लम्स = स्पर्श शक्ति. मन्जर = दृश्य. जामेका = स्वाद. सरताभी = नाइरमानी. जाते वाजिब = अल्लाहतआला. शिकायत = इरियाद. छिकमतकी बातें = बुद्धिनी बातो.

के वो रज्जाक डोते हुओ अपने भंटों को लूका रभता है. भंटे अगर लूके रहते हैं तो ये हमारा अपना बनाया हुवा नज्म व नस्क का अक रास्ता है. जहां जाकर बहुतसे इन्सान सही माअनेमें वो रिजक नहीं पाते. जो उनको पहुंचना चाडिये. देने वाला सबको दे रहा है.

इस मंजिल पर आगे बढ़ कर इरशाद इरमाया,

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ

فِي الرِّزْقِ ۗ

वल्लाहो इज्जलअ् बाअ्जकुम अला बाअ्जीन फिर रिजके.*

बाअ्ज को बाअ्ज पर रिजक में इजीलत दी है, ये भी समजना है के सब के लिये तय कर दिया है के सबको अक ही तरह से रिजक देंगे, नहीं.

इज्जलअ् बाअ्जकुम अला बाअ्ज.

बाअ्ज को बाअ्ज पर रिजक में इजीलत दी है. देखिये! अब इस शुबेको भी निकाल दीज्जो. वो किसको जियाद रिजक देता है, किसीको कम रिजक देता है, क्यों?

शब्दार्थ : बाअ्ज को बाअ्ज पर = केटलाकने केटलाकनी उपर. इजीलत = श्रेष्ठता. वधारे आपवुं (अहीं) शुबेको = शंकाने.

★ सू.नहल, आ.७१

ઝર્ફ કો દેખતા હૈ, સલાહિયત કો દેખતા હૈ, ફિર રિઝક અતા કરતા હૈ, ઈરશાદ ફરમાયા,

“હમને કિસીકો ઝિયાદહ રિઝક દિયા કિસીકો કમ રિઝક દિયા. મગર હુકમ યે હૈ”

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ

فِي الرِّزْقِ ۗ

فَمَا الَّذِينَ فَضَّلُوا بِرَأْيِي رِزْقَهُمْ

عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ

વલ્લાહો ફઝલઅ બાઅઝકુમ અલા બાઅઝીન ફિર રિઝક.

ફમલ્લાઝીનઅ ફુઝ્લુ બેરાદી રિઝકેહિમ અલા મા મલકત અયમાનોહુમ.*

“જિન લોગોં કો ઝિયાદહ રિઝક દિયા ગયા હૈ વો દૂસરોં પર ઉસ રિઝકકો તકસીમ ક્યોં નહીં કરતે. ઉન લોગોં

શબ્દાર્થ : ઝર્ફ = પાત્રતા. સલાહિયત = યોગ્યતા. તકસીમ કરના = વહેંચણી કરવી.

★ સૂ.નહલ, આ.૭૧

પર જો ઉનકે દસ્તનિગર હૈ.”

ઈન્કાર નહીં ફરમાયા, યે નહીં કહા કે હમને રિઝક નહીં દિયા, યે નહીં કહા, બલ્કે યે કહા, હમને સબકો બરાબર દિયા. દરજાત હૈ, જૈસે અક્લ કે દરજાત હૈ, ફિક કે દરજાત હૈ, ઈન્સાનિયત કે દરજાત હૈ, ઈસી તરહ અતાએ રિઝક કે ભી દરજાત હૈ. અતાએ રિઝક કી વજહ સે ઝાતે વાજિબ પર કોઈ તોહમત નહીં લગાઈ જા સકતી. જિસકો જિસ કાબિલ પાતા હૈ ઉતના રિઝક દેતા હૈ.

હમને તુમકો રિઝક દિયા. તુમને ફઝીલત પાઈ. મગર રિઝક કે ઈસ્તેમાલ મેં તો સબ બરાબર હૈ ના. તો ઐસી મંઝિલ પર એક ઔર મસઅલા કુર્આનમેં હલ કર દિયા. હમ બહુતસે લોગોં કે રિઝક મેં ઈઝાફા કર દેતે હૈ. મગર જબ ઉનકે પાસ ઈઝાફે સે રિઝક પહુંચે જાએકે જો ઉનકે દસ્ત નિગર હોં, વો ઉન તક રિઝક કો પહુંચા દે. ઈસ લિયે કે વાસ્તા બનાયા હૈ, હમને ઉનકો ઝરીયા બનાયા હૈ કે હમારે ફૈઝ કે લિયે એક ઝરીયા બન કર રહે. હમારે કરમ કે લિયે એક રાસ્તા▲ બન કર રહે.

યે મદારિજે રિઝક હૈ. ઈસકે બાદ ઈરશાદ હુવા બડી

શબ્દાર્થ : દસ્તનિગર = હાથ નીચેના. ઝાતે વાજિબ = અલ્લાહતઆલા. ઈસ્તેમાલ = ઉપયોગ. ઈઝાફા = વધારો, બઘોતરી. વાસ્તા = ઝરીયો. ▲ રાસ્તા = અહીં ઝરીયાના અર્થમાં આ શબ્દ છે કે શક્તિશાળીઓ ગરીબોને રિઝક પહોંચાડે તે માટે અલ્લાહ તેમને એક રસ્તો બનાવ્યો છે. બીજાને આપવા માટે જ વધારે આપ્યું છે. મદારિજ = દરજાતનું બહુવચન, શ્રેણીયાં, દરજા, તબક્કા.

वजाहत के साथ. देओ! अक मिसाल है. ईस मिसाल को न भूलो.

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا

يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّا

رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَ

جَهْرًا ۗ هَلْ يَسْتَوْنَ ۗ

उरबल्लाओ मसलन अब्दम ममलुकल ला यकदेरो अला शयईव वमर रजकनाओ मित्रा रिजकन उसनन इडोव युन्ईको मिन्डो सिरव व जहरा, उल यस्तपुन.*

अल्लाह अक गुलाम की मिसाल बयान करता है. वो किसी बात पर कादिर नहीं है. दूसरा शप्स है जिसको हमने अपने पास से रिजके उसना दिया है. तो उसका आलम ये है के वो कभी छुप कर देता है, कभी अलानिया देता है. क्या वो दोनों बराबर हो सकते हैं? जिसको हमने रिजके उसना दिया है. वो कभी रातकी तारीकी में देता

शब्दार्थ : मिसाल = दृष्टांत, उदाहरण.

★ सू.नहल, आ.७५

है, कभी दिनकी रोशनी में देता है. वो कभी रिजके उसना को रोकता नहीं. जो ममलुक है, और गुलाम है. वो रिजक को रोके रખता है, आजाद और गुलामकी मिसाल आपने सुनी. आजाद वो के दे तो तकसीम करे. गुलाम वो दे तो रोक रभे.

ईस मंजिल पर उनवान की आयत पर वापस जायें.

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ

قَتَلُوا أَوْ مَا تُوُوا لَيَرْزُقْنَهُمُ اللَّهُ رِزْقًا

حَسَنًا ۗ

वदलजीनअ् डाजर इी सबीलिल्लाहे सुम्म कोतेलु अवमातु लयरजोकनओमुल्लाओ रिजकन उसना.*

जिन्होंने अल्लाह की राह में हिजरत की. फिर वो कत्ल कर दिये जायें या मर जायें तो वाअूदा ये है के भुदा उनको रिजके उसना देता है.

तो वो गुलाम नहीं हैं. वो ममलुक नहीं हैं. वो इिके आजाद रખते हैं. उनकी मौत उनके लिये तकसीमे

शब्दार्थ : तकसीम = वહેंचवुं. उनवान = शरआतना विषयनी आयत.

★ सू.इज, आ.५८

રિઝકમેં માનેઅ નહીં હૈ. ખુદા ઉનકો રિઝકે હસના દેતા હૈ, અગર વો કત્લ હો જાએ. યા મર જાએ દેખિયે રિઝક કા તસવ્વુર તો જીને કે સાથ હૈ ના ઝિન્દગી કે સાથ હૈ. યહાં ઈરશાદ હોતા હૈ, મરને કે બાદ રિઝક દેતે હૈં. મરને કે બાદ ભી રિઝકે હસના દિયે જા રહે હૈં. તો વો ગુલામ નહીં હૈં. વો મમલૂક નહીં હૈં. જબ મરને કે બાદ રિઝક દેતે હૈં તો વો ઔર રિઝક તક્સીમ કર રહા હોગા.

બડી અહમ ફિક પેશ કર રહા હું. જિનકો હમ દેખતે હૈં કે રાહે ખુદા મેં હિજરત કરકે આયા હૈ તો મકાન સે મકાન કી તરફ હિજરત નહીં.* બલકે આદાતે કબીહા કો છોડકર ખસાઈલે હસના કી તરફ આરહા હૈ. ઝુલમાત કો છોડ કર નૂર કી તરફ આ રહા હૈ. બદી કો છોડ કર નેકી કી તરફ આ રહા હૈ. અગરયે અપને મકામ પર બૈઠા હી હો મગર મુહાજિર હૈ. ઈસ લિયે કે હરકત મુસલસલ હૈ, સૈર મુસલસલ હૈ, સૈર અકલાની હૈ, ઝુલમાત સે હટ રહા હૈ, નૂર કી તરફ આ રહા હૈ. બાતિલ સે હટ રહા હૈ. હક કી તરફ આ રહા હૈ. ગયરે હક સે હટ રહા હૈ. હક કી તરફ આ રહા હૈ. ઐસે મૌકે પર મુહાજિર

શબ્દાર્થ : તસવ્વુર = ખ્યાલ. ઉનવાન = શરૂઆતના વિષયની આયત. માનેઅ = અવરોધક કરનારી, અહીં રોકી રાખનારી. અહમ = મહત્વની. ફિક = વિચારો,ખ્યાલો, ગંભીર વિચારો રજૂ થાય છે. ★ જે વ્યક્તિ એહલેબયતની ચાહત તરફ આવે, એહલેબયતના દુશ્મનોથી દૂર થઈ દોસ્તો તરફ આવે સમજો, બારીક વિચારો રજૂ થયા છે. આદાતે કબીહા = ખરાબઆદતો. ખસાઈલે હસના = સારી આદતો. હરકત = ગતિ, સફર. મુસલસલ = લગાતાર. સૈર = સફર. સૈર અકલાની = બુદ્ધિ તરફ સફર. ગયરે હક = અસત્ય, જુઠ. હક = સત્ય.

હૈ. ઔર ઈસ આલમમેં કત્લ હો જાએ, યા મર જાએ તો ઈસકે માઅની યે હૈં કે દુશ્મનને મારા. હક કે દુશ્મનને મારા. ઔર અગર મર ગયા તો કિસી કી મહબ્બતમેં મર ગયા.

અબ દેખિયે, હમ ઉસકો રિઝકે હસના (અચ્છા રિઝક) દેતે હૈં. યાની અબ ઐસે કત્લ હોનેવાલોં કો યા ઐસે મરનેવાલોં કો મુરદહ ન સમઝના. ક્યા દલીલ દી હૈ ઔર જિસકો હમ રિઝકે હસના દેતે હૈં વો રિઝકકો રોકે નહીં રખતા. વો કભી છુપાકર દેતા હૈ, કભી એલાન કરકે દેતા હૈ. તો દેનેકે લિયે ફક્ત હયાતે દુનિયા કી ઝરૂરત નહીં.* સાંસકે ચલનેકી ઝરૂરત નહિં. જિસ્મ કે મુતહરિક હોનેકી ભી ઝરૂરત નહિં. કત્લ હોનેકે બાદ ભી રિઝક બાંટ સકતા હૈ, મરનેકે બાદ ભી રિઝક બાંટ સકતા હૈ. અબ આપને દેખા? ઈસ મંઝિલે રિઝક પર પહુંચકર ચંદ બાતેં વાઝેઅ હો ગઈ. સબસે પહલે યે કે કાએનાત કે ઝરે ઝરે કે લિયે ઈસકે લિયે ઈસકા અપના રિઝક હૈ. રિઝક દેનેવાલા રઝઝાક મતીન હૈ. ઉસને હર શય કો અપની

શબ્દાર્થ : કાએનાત = વિશ્વ, દુનિયા. ઝરે ઝરે = કણ કણ, દરેક વસ્તુ. રઝઝાક = રોજી આપનારો. મતીન = ઠોસ, મજબૂત. શય = વસ્તુ. મુતહરિક = ગતિમાન, હાલતુ ચાલતું.

★ હયાત, જીવતો હોય તો જ આપે, એ જરૂરી નથી. અવલિયાએ ખુદા- શહીદાને ખુદાને ત્યાંથી સેંકડોને રિઝક મળે છે. આ બુઝુર્ગો એલાનિયા(જાહેરરીતે)પણ આપે છે. છુપાવીને પણ આપે છે. ફક્ત રિઝક નથી આપતા ઘણું બધું આપે છે. બધાજ અવયવોનું રિઝક આપે છે. ફક્ત પેટનું નહિ.

ઈસ્તેદાદ કે મુતાબિક રિઝક દિયા છે. તો ઈસી તરહ હિજરત કરનેવાલેકો ભી રિઝક દેતા છે, તો વો રિઝક પાનેવાલા રિઝકકો રોકતા નહિં. વો ઈન્સાફ કિયે જારહા છે, દિયે જારહા છે, કભી છુપા કર દે રહા છે કભી એલાન કરકે દે રહા છે.

અબ ઈસ મંઝિલ એક મરતબા વાપસ આકર એક ઓર આયત કો દેખેં યે આયત સૂરએ આલે ઈમરાન કી છે. આખિર વો રિઝક દેતા કિસકો છે.

ઈરશાદ હુવા,

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ أَمْوَاتًا ۚ بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
يُرْزَقُونَ ۝ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ ۚ وَ يَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ
لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِّنْ خَلْفِهِمْ ۚ إِلَّا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۝

શબ્દાર્થ : ઈસ્તેદાદ = પાત્રતા, યોગ્યતા. મુતાબિક = ના પ્રમાણે.

વલા તહસબત્રલ લઝીનઅ કોતેલુ ફી
સબીલિલ્લાહે અમવાતા બલ અહયાઉન ઈન્દ
રબ્બેહિમ યુરઝકૂન. ફરેહીનઅ બેમા
અતાહોમુલ્લાહો મિન ફઝલેહી વ યસતબશેરૂનઅ
બિલ્લઝીનઅ લમ યલ્લકૂ બેહિમ મિન ખલ્ફેહિમ
અલ્લા ખૌફૂન અલયહિમ વલા હુમ યહઝનૂન.*

અલ્લાહકી રાહમેં કતલ હોજાને વાલોંકો મુરદહ ન કેહના ગુમાન ભી ન કરના. તરજુમા સહી યે હે કે ગુમાન ભી ન કરના કે વો મુરદહ હેં. નહીં વો ઝિન્દહ હેં ઓર ઝિંદગી કી અલામત યે હે કે વો અપને રબ કે પાસ રિઝક પા રહે હેં. કશ્તગાને રાહે ખુદા, ખુશ હેં કે ખુદા કે ફઝલ સે અલ્લાહને ઉનકો યે દિયા હે યે મન્જેલત અતા કી છે. ઉનકો ફરહત હે ઓર બશારત હે કે હમારે બાદ આનેવાલોં કો ન ખૌફ રહેગા, ન હુઝન રહેગા.

મુલાહેઝા ફરમાયા? યે કૌનસી મંઝિલ છે, કે રાહે ખુદામેં કતલ હોને વાલા રિઝક પા રહા છે. ખુશ ઈસ લિયે હે કે અલ્લાહકા ફઝલ યું શામિલે હાલ હે. બશારત વ ફરહત ઈસ લિયે હે કે બાદમેં આનેવાલોં કો ડર નહીં રહા.

શબ્દાર્થ : કશ્તગાને રાહે ખુદા = ખુદાના રસ્તામાં કતલ થયેલા. મન્જેલત = દરજ્જો. ફરહત = હર્ષ, આનંદ. બશારત = શુભ સમાચાર, ઈલહામ. હુઝન = ગમ. મુલાહેઝા ફરમાના = જોવું, નિરીક્ષણ કરવું. ★ સૂ.આલે ઈમરાન, આ.૧૬૮,૧૭૦

અબ જિસકો જહાં ઝરૂરત પડે નામ લે લે કર શહીદ કા ઈસમેં કોઈ કૈદ નહિં હૈ અકીદે કી, હર શખ્સ યે કહતા હૈ કે હમ હુસૈન કે નકશે કદમ પર ચલેંગે. અકીદે કી કૈદ નહીં હૈ, કે ઈસી અકીદે કા હો તો કહે. વહાં રિઝક બટ રહા હૈ, સખી કી બારગાહ હૈ. જબ તક જિસ્મે ઉનસુરી માદીમેં ઉનકી રૂહ કર રહી થી ઉસ વક્ત ભી સખી થે. રોટિયાં ઉઠા કર દે દેતે થે ઓર હલ અતા કો લે લેતે થે.*

મરને કે બાદ ભી રિઝક રૂકા નહિં. શહીદોંને રિઝક દિયા. શુઉર કો રિઝક દિયા, અક્લકો રિઝક દિયા, ફિક્ક કો રિઝક દિયા, ઓર આગે બઢકે અદબ કો રિઝક દિયા, સુખન કો રિઝક દિયા, ફહમે ઈન્સાની કો રિઝક દિયા, તમદુન કો રિઝક દિયા, તેહઝીબ કો રિઝક દિયા. યે શહીદોં કા રિઝક હૈ જિસમેં હમ જી રહે હૈં. વો મુસલસલ અતા ક્રિયા જા રહે હૈં. હર મંઝિલ હર ઈકતેસાબ કરનેવાલે, હર ઈસ્તેદાદ રખને વાલેને હસ્બે હૌસલા શહીદસે રિઝક લિયા.

શબ્દાર્થ : બશારત વ ફરહત = શુભ સમાચાર અને આનંદ. જિસ્મે ઉન્સુરી = દુન્યવી હયાતી દરમ્યાનના શરીરમાં. શુઉર કો = બુદ્ધિને, જ્ઞાનને, સલીકાને. અક્લકો = બુદ્ધિને, શિષ્ટતાને, ફિક્કકો = વિચારોને, કલ્પના શક્તિને. અદબકો = સભ્યતાને, સાહિત્યને. સુખનકો = કથનોને, કવિતાને, શાઈરીને. ફહમે ઈન્સાનીકો = ઈન્સાનની સમજ શક્તિને. તમદુનકો = સંસ્કૃતિને, નાગરિકતાને. તેહઝીબકો = નાગરિકતાને, સભ્યતાને, સંસ્કૃતિને. મુસલસલ = લગાતાર, નિરંતર. અતા કરના = આપવું. હર મંઝિલ પર = દરેક સ્થળે, દરેક મોકા અને સમય પર. ઈસ્તેદાદ = યોગ્યતા. હસ્બે હૌસલા = પોતાના ઉત્સાહ પ્રમાણે. મફહુમ = અર્થ મતલબ, ઉદ્દેશ્ય. ઈકતેસાબ = મેહનતકરનાર. ★ દરેક મુસીબતને લઈ લેતા હતા.

સૂરએ આલે ઈમરાનકી આયત આપ સુન ચુકે. ગુમાન ભી ન કરના કે કશ્તગાને રાહે ખુદા (રાહે ખુદામેં કતલ હોનેવાલે) મુરદહ હૈં. બલ્કે વો ઝિન્દહ હૈં. અલ્લાહકી બારગાહ મેં ઝિંદગી ઓર મૌત કા વો મફહુમ નહીં હૈ જો આપકી ઓર હમારી નિગાહ મેં હૈ, કે યે સાંસ ચલે તો ઝિન્દહ હૈં, હમ હરકત કરે તો ઝિન્દહ હૈં. કુર્આનકી નઝરમેં મૌત ઓર હયાત કા તસવ્વુર હી ઓર હૈ.

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا
السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً
مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ ط

અમહસેબલ્લઝીનજ તરહુસ્સયેઆતે
અત્રજ અલહુમ કલ્લઝીનઝ્ આમનૂ વઅમેલુસ
સાલેહાતે સવાઅમ મહયાહુમ વ મમાતોહુમ.*

ક્યા બદકારી કરનેવાલે યે સમઝતે હૈં કે હમ ઉનકો

શબ્દાર્થ : તસવ્વુર = વિચાર, ખ્યાલ, કલ્પના. મફહુમ = અર્થ, મતલબ, ઉદ્દેશ્ય.

★ સૂ. જાસિયહ, આ. ૨૧

ઈમાનદારોંકી ફેહરિસ્તમેં લાકર ખડા કર દેંગે? ઉનકી હયાત વ મૌત હમારે નજદીક યક્સાં હૈ ખુદાકી નઝરમેં ઉનકી હયાત વ મૌત દોનોં બરાબર હૈં.

તો બદકારીકી ઝિંદગી કુર્આનકે નજદીક મૌત હૈ. સાંસ લેતી હુઈ યાની ચલતી ફિરતી મય્યતેં હૈં. હરકત કરતે હુએ જનાઝે હૈં. મગર કુર્આન જિસકો ઝિંદગી કહતા હૈ વો ઝિંદગી વો હૈ જહાં ઈમાન ઔર અમલે સાલેહ કે બાદ ઈન્સાન અઝમ હિજરત કરે, ઝુલમત સે નૂર કી તરફ આએ. અબ કત્લ હો જાએ, યા મર જાએ. હમ ઉસકો રિઝકે હસના દેંગે, તો કત્લ હો જાનેવાલે કે લિયે શહાદત લાઝિમ, શહાદતકી ઝિંદગી સાબિત. મગર મરને વાલોંકે લિયે ? તો મરને વાલે કે લિયે કહા.

“મન માતઅ્ અલા હુબ્બે આલે મોહંમદિન માતઅ્ શહીદા.”

“જો આલે મોહંમદકી મહબ્બત પર મર જાએ વો શહીદ હૈ.”

મોહબ્બતને કયા કિયા. મોહાજિર બનાયા. ઘર નહીં છોડા આપને, આપને મકાન ભી નહીં બદલા. મોહબ્બતને તજદીદે હસ્તીકી કયફિયત પૈદા કી, આપને ઝિંદગીકો મુનકલિબ કર દિયા, આપકો કહીં સે કહીં પહુંચા દિયા. પસ્તીયોંસે બુલન્દિયોં તક લે

શબ્દાર્થ : તજદીદે હસ્તી = જીવનમાં નયાપન, નવીનતા લાવવું હસ્તીને એટલે સમૂહગું જીવન બદલી નાખવું. મુનકલિબ = પરિવર્તન.

જાનેવાલી મોહબ્બત હૈ.★ મોહબ્બત નામ હૈ તજદીદે હસ્તીએ મોમિનકા જહાં યે મોહબ્બત આએ તો વહાં ભી શહાદત. જહાં તહેયા ખંજર કોઈ જાએ વહાં ભી શહાદત.

રિઝક મિલતા હૈ હર તરહસે મિલતા હૈ તો ઈસી તરહ હમ ઈસી રિઝક કો હાસિલ કર રહે હૈં. જબ શહીદોં કી યાદ મનાતે હૈં તો ખુદા ગવાહ હૈ, યે સમઝ કર યાદ નહીં મનાતે કે મર ચુકે હૈં. શહીદોં કી ઝિંદગી આઅૂતાએ રિઝક કે લિયે લાઝિમ હૈ. દુનિયા મેં જિનકો ભરપુર રિઝક મિલતા હૈ. હાથોંકો અપને રોક લેતે હૈં. ઔર દુનિયા કો ફાકાકશી પર મજબુર કરતે હૈં. મગર અલ્લાહ કી રાહ મેં હિજરત કરનેવાલા, ઔર શહાદત પાનેવાલા, વો રિઝક કો રોકતા નહીં હૈ. વો ઝિન્દહ હૈ, ઉનસે રિઝક લો, અક્લ કે લિયે માંગતે હો તો રિઝક માંગો, અદબ કે લિયે રિઝક માંગતે હો તો માંગો, શુઉર કે લિયે રિઝક માંગતે હો તો માંગો, અપને જીને કે લિયે રિઝક માંગતે હો તો માંગો. ઉસમેં બિદઅત કી બાત નહીં. હયાત સાબિત હૈ. દેનેવાલા વો માલિકે કુલ, દેનેવાલા ખાલિકે કુલ, દેનેવાલા ખયરૂર રાઝેકીન, દેનેવાલા રઝઝાકે મતીન. ઉસને રાસ્તે બના દિયે ઔર યે બતાયા જિસ હાથમેં રિઝક

શબ્દાર્થ : આઅૂતાએ રિઝક = રિઝક આપવા માટે. લાઝિમ = જરૂરી. ફાકાકશી = ભૂખે મારવું. માલિકે કુલ = અલ્લાહતઆલા. ખાલિકે કુલ = અલ્લાહતઆલા. ખયરૂર રાઝેકીન = અલ્લાહતઆલા. રઝઝાકે મતીન = મજબૂત, ઠોસ, રોઝી આપનારો (અલ્લાહ). ★ અધોગિત તરફથી ઉચ્ચતા તરફ.

રૂક જાએગા, ઈનકર દૂસરેકે હાથમેં દે દુંગા. ખબરદાર! રોકો નહિં, દેતે જાઓ, ઈસલિયે કે યે કરમ હૈ કે રિઝક મિલ રહા હૈ.

હિજરી ૧૩૮૭ તેરાસો સત્તાનવે કા મોહરમ હૈ, અભી તક રિઝક મિલ રહા હૈ, ઓર કયામત તક મિલતા રહેગા. યું રિઝક પાતે હું અકલ કો રિઝક દિયા, શુઉર કો રિઝક દિયા ઓર બતલાયા કે દેખો અગર અપને લિયે રાહું ઢૂંઢ સકતે હો તો રિઝક લો. રિઝક દેને કે લિયે તૈયાર હું, મગર કબલ ઈસકે કે યે ફિક હો કે હમ ઉનકે બતલાયે હુએ રાસ્તે પર ચલેંગે, યા ઉનકે આપારે ફદવિયત કો ઢૂંઢતે હુએ યા ઉનકે જઝબાતે કુરબાની કો દેખતે હુએ હમ ભી ઈસી મંઝિલ પર પહુંચકર અપની કુરબાની ઓર ફદવિયત કો પેશ કરેંગે. તો ઈસસે પહલે યે એક મરતબા ઝરૂરી હૈ કે શહીદોંકો કોઈ પેહચાન તો લેં. કિસ મંઝિલ પર ગુફતગુ જા રહી હૈ. અરે શહીદ કો પહલે પેહચાનો. ફિર યે કહો કે હમ ઉનકે કદમ બ કદમ ચલ રહે હું. કૌન હૈ શહીદ? ઈસ્લામમેં એક હી ઝાત અઝમત કે કાબિલ હૈ. ઈસ્લામમેં એક હી રૂહે ઈમાન હૈ. ઈસ્લામમેં એક હી રૂહે કમાલ હૈ. ઈસ્લામમેં મુકમ્મિલ એક હી કુદસી સિફાત હૈ ઓર વો ઝાતે ગિરામી અહમદે મુજતબા મોહમદે

શબ્દાર્થ : શુઉરકે લિયે = બુદ્ધિ, હોશિયારી માટે. ફદવિયત = ફના, કુરબાન થઈ જવું. આપાર = નિશાનીઓ. જઝબાત = ઉત્સાહ. ગુફતગુ = વાત-ચીત. અઝમત = ઈઝ્ઝત. રૂહે કમાલ = ઉચ્ચોચ્ય રૂહ. મુકમ્મિલ = સંપૂર્ણ. કુદસી = પવિત્ર. સિફાત = ગુણો.

મુસ્તફા સલ્લલ્લાહો અલયહે વઆલેહી વસલ્લમ. ઉન્હીંકા કલિમા હૈ, ઉન્હીંસે અઝાન હૈ, ઉન્હીં સે તશહહુદ હૈ, ઉન્હીં કે લિયે સલામ હૈ, ઉન્હીં કે લિયે દુરૂદ હૈ, વોહી મઝહરે સિફાતે જલાલ વ જમાલે ઈલાહી હું. સબ કુછ વો હું.

ઉન્હોંને અલ્લાહકે પૈગામકો આખરી સુરત દેકર યે બતલાયા કે કયામ તક ઈસી પૈગામકો રહના હૈ તો અબ ઐસી સુરતમેં નહી. યે ચાહતે થે કે ઉસ કામકી તકમીલ કે લિયે ફદવિયત ઓર કુરબાની કી મંઝિલ આએ તો ન વો અપના માલ ખ્યાલ કરેં. કેસે ખ્યાલ ન કરેં. ઈસ લિયે અપની ચહીતી બેટી કે બેટે કો પસંદ કરકે સીનેસે લગાકર કહા.

“હુસૈનો મિત્રી વ અના મિનલ હુસૈન.”

“હુસૈન મુઝસે હૈ ઓર મૈં હુસૈન સે હું” યે વો મંઝિલ થી જહાં હુસૈન ઈબ્ને અલીને દેખા કે નાના કે મકસદ કી તકમીલ ઈસીમેં હૈ કે ઘર છૂટે. સહી માઅૂનીમેં હિજરત વાકઈ હો જાએ મદીના છૂટે. મદીના કા એહતેરામ ભી રહ જાએ. મક્કા આએ ઓર મક્કા કી અઝમત ભી બાકી રહ જાએ. ન યહાં લડાઈ હો, ન વહાં લડાઈ હો. દોનોં જગહ કી લડાઈ હુસૈન પસંદ નહીં કરતે થે. ઈસ લિયે પસંદ નહીં કરતે થે કે આગે ચલકર કહીં તારીખ યે ન કેહદે કે કાતિલકા પતા નહીં ચલા. મઅૂલૂમ નહીં

શબ્દાર્થ : મઝહરે સિફાતે જમાલ વ જલાલ = જ્યાંથી સુંદરતાઅને પ્રતાપ પ્રદર્શિત થાય છે. તકમીલ = પૂર્ણતા.

કિસને કત્લ કિયા. મઅલુમ નહીં હાજીઓં કે લિબાસમેં કૌન થા. માલુમ નહીં મદીનેમેં કૌનસી સાજિશ થી. ઈસ લિયે હુસૈન(અલ.) ચાહતે થે કે અબ જો લડાઈ હો ખુલે મૈદાનમેં લડાઈ હો. તક્સીમ બરાબરકી હો. અપના પરાયા માલુમ હો જાએ. યગાના બેગાના પહચાના જાએ. આનેવાલા કોઈ આયે તો હુર બનકે આયે.

ઔર ઐસે મૌકે પર મહોર્મકી દસવીં તારીખ (૬૧) એક્સઠ હિજરી કા પહલા મહીના હુસૈન ઈબ્ને અલી ને તય કર લિયા કે આજ કુરબાની કી મંજિલ હૈ. ઔર ઈસ કુરબાનીકી મંજિલ પર હમને દુનિયાકે બડે બડે અક્લમંદોં કો ભી દેખા મગર ઈસ શાન સે ઈસ મંજિલકો સર કરતે હુએ કિસીકો ન પાયા. હઝરત ઈબ્રાહીમ(અલ.) એક મંજિલ પર રૂક ગએ, ઝકરિયા(અલ.) એક મંજિલ પર રૂક ગએ, હઝરત મૂસા(અલ.) એક મંજિલ પર ગએ, મગર જો યહાં દેખા એક દિનમેં ઈતની લાશોં ઉઠાઈ ગઈ, ૫૭ (સત્તાવન) સિન. કભી ભાનજોં કી લાશોં લા રહે હૈં કભી ભતીજે કી લાશ લા રહે હૈં. આખિરમેં વો મંજિલ ભી આઈ કે અઠારહ બરસ કે જવાન બેટે કી લાશ ઉઠાઈ. ઔર યે કહકર ઉઠાઈ “અય અલી અકબર તેરે બાદ તો જીને પર ખાક હૈ.” અબ જો ફુરસત મિલી તો બત્તીસ બરસકે ભાઈકી લાશ ઉઠાઈ, ઔર યે કહકર ચલે, જાઓ અબ્બાસ જાઓ. અબ હમારી કમર ટૂટ ગઈ. જાનેવાલે જા ચુકે અબ થોડી દેરમેં હમ ભી જારહે હૈં. યહી કઝાએ

ઈલાહી હૈ. યે કહકર કત્લગાહમેં આએ. ઝખ્મી તો હો ચુકે થે. ઘોડેકી ગરદનમેં દોનોં હાથોં કો ડાલ દિયા, ઔર કહને લગે “ઝુલજનાહ”આખરી સવારી હૈ આહિસ્તા આહિસ્તા ચલ. જગહ હમ ખુદ પસંદ કર લેંગે.

એક મકામ પર પહુંચ કર જગહ પસંદ કિયા ઔર બેકરારીમેં ઝમીન પર સિજદએ બારીમેં ગિર પડે, ઔર આવાઝ દી. “તેરે હુક્મ પર રાઝી હું, માલિક મેરે! માબુદ મેરે! તેરે અમ્ર કો માન રહા હું, તેરે સિવાય મેરા કોઈ માબુદ નહીં હૈ. અય પનાહ ન રખને વાલોંકો પનાહ દેને વાલે! અબ મેરી મદદ કર.”

હુસૈન(અલ.) ઝમીન પર આએ, ઉધર ખૈમે કા પરદા ઉલટકર બહેન નિકલી, યે કહતી હુઈ ચલી, ભાઈ નઝર નહીં આતા. કરબલા કે મૈદાનમેં શામ હો રહી હૈ. બહન ભાઈ કો ઢૂંઢ રહી હૈ. ઐસેમેં એક મરતબા આવાઝ આઈ જાઓ બહેન વાપસ જાઓ, વાપસ જાઓ. આબિદે બીમાર કી હિફાઝત કરો, સકીના કી હિફાઝત કરો, ઘરવાલોં કી હિફાઝત કરો.

બહન અબ વાપસ આઈ દેખા ખૈમેં જલ રહે હૈં. તો ઘબરાકર બચ્ચોંકો બાહર ખીંચના શુરૂ કિયા. આબિદે બીમારકા સજજાદા બાહર લાઈ. સકીના બીબી કો સંભાલા ઔર ઐસે આલમમેં જબકે ખૈમેં જલ રહે થે ઔર ઉધર

શબ્દાર્થ : સજજાદા = નમાઝ પઢનેકી ચટાઈ યા દરી. પતલું બીછોનું જેના પર બીમાર ઈમામ આરામ ફરમાવી રહ્યા હતા.

કરબલાકે મૈદાનમેં શામ હો રહી થી.

હાય રે ઝયનબ કી પરેશાની, ઉમ્મે કુલસુમસે કહા, બહન કલકી બાત થી ના, ઈસી જૈમેકે અતરાફ ઔન વ મોહંમદ ભી થે. અબ્બાસ ભી થે, અલી અકબર ભી થે. કાસિમ ઈબ્ને હસન ભી થે. યે બહન આજ કૌન હૈ, ચલો તુમ હમ મિલકર આજ બચ્ચોંકી હિફાઝત કરેં.

યે કહકર એક મરતબા બચ્ચોંકો રેતી પર બિઠાયા અતરાફ ઘુમને લગી. થોડી દેર ગુઝરી થી એક મરતબા દેખા કે તારીકીએ શબમેં કિસીકે આનેકી આવાઝ આરહી હૈ.

ઘબરાકર કહા! અરે કૌન આ રહા હૈ ? પતા ચલાકે કોઈ સવાર આ રહા હૈ, તેજીસે આ રહા હૈ, પુકાર કર કહા, અલીકી બેટી તુજસે કહતી હૈ, રૂક જા મેરે બચ્ચે અભી ભી ઘબરા કર સોએ હૈં. ઈધર ન આ.

મગર વો સવાર ન રૂકતા થા ન રૂકા. અલી કી બેટી કો જલાલ આયા. આગે બઢ ગઈ ઘોડે કે સામને ખડી હોગઈ ઔર એક મરતબા ઘોડેકી લગામ પર હાથ દાલ દિયા ઔર કહા, ધ્યાન નહીં આતા? ફાતેમાકી બેટી તુજસે કેહતી હૈ રૂક જા.સવારને એક મરતબા નિકાબકો ઉલટકર કહા ઝયનબ અલી આયા હૈ, અલી આયા હૈ, હિફાઝત કે લિયે જાઓ ઝયનબ આરામ કરો આજ અલી હિફાઝત કરેગા.

पांचवीं मजलिस

यकीन

आ मजलिसमां आवेली कुर्आनेपाकनी आयातो तथा
उद्दीसो, याद करवा, मोठे करवा.

(१)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ

السَّاجِدِیْنَ ۝ وَعْبُدْ رَبَّكَ حَتّٰی یَاْتِیَكَ

○ الْیَقِیْنُ

बिस्मिल्लाहिर रहमानिर रहीम

इसबिबिल बेउम्हरे रब्बेकअ वकुम
मेनस्साजेदीन वअब्बुद रब्बकअ उता यातेयकल
यकीन. (सू.हज, आ.८८,८९)

पस तुम अपने रब की उम्ह के साथ तस्बीह किया करो.
और भुदाको सिजदा करनेवालोंमेंसे बने रहो. और अपने
परवरदिगारकी ईबादत करो जबतक तुमको मौत न आये.

(२)

○ اَلَمْ ۝ ذٰلِكَ الْكِتٰبُ لَا رَیْبَ ۝ فِیْهِ ۝

هُدًی ۝ لِّلْمُتَّقِیْنَ ۝ الَّذِیْنَ یُؤْمِنُوْنَ

بِالْغَیْبِ وَ یُقِیْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَ مِمَّا

رَزَقْنٰهُمْ یُنْفِقُوْنَ ۝ وَالَّذِیْنَ

یُؤْمِنُوْنَ بِمَا اُنزِلَ اِلَیْكَ وَ مَا اُنزِلَ

مِنْ قَبْلِكَ ۝ وَ بِالْآخِرَةِ هُمْ

○ یُوقِنُوْنَ

अलीफ-लाम-मीम. जालेकल किताबो
लारयब झीडे डोदल्लिल मुतकीनल्लजीन
युअमेनून बिलगयबे व योकीमुनस्सलात व
मिम्मा रजकनाहुम युनईकून. वल्लजीन
युअमेनून बेमा उन्जेल अलयकअ वमा उन्जेल
मिन कब्लेक, वबिल आपेरते हुम युअकेनून.

(सू.बकरह, आ.१थी४)

अलीफ-लाम-मीम. ये किताब ऐसी है जिसमें किसी किस्म का शक नहिये. उन परहेजगारों के लिये छिदायत है जो गयब पर ईमान लाये और ईकामते सलात करें और जो कुछ हमने उनको अता किया है उसका अेक जुठ (हमारी राड में) भर्य करें. और (अय रसूल) जो कुछ तुम पर नाजिल किया गया है और जो कुछ तुमसे पडले उतारा गया. उस पर भी ईमान लाये और आभेरत पर भी. वो (पुरा पुरा) यकीन रभें.

(३)

وَكَذَٰلِكَ نُرِيٓ إِبْرَاهِيمَ مَلَكَوٓتَ

السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُوْنَ مِنَ

المُوقِنِيْنَ ۝

वकालेकम् नोरी ईब्राहीम मलकूतस
समावाते वलअर्जे वलेयकूनम् मिनल मूकेनीन.

(सू.अनआम, आ.७५)

ईसी तरड हमने ईब्राहीमको सारे आसमान व जमीनकी सलतनत का ईन्तेजाम दिभा दिया ताके वो हमारी वडदानियत के यकीन करनेवालों में बने रहें.

(४)

قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلٰٓى

إِبْرَاهِيْمَ ۝

कुलना या नारो कूनी भरदं व सलामन
अला ईब्राहीम. (सू.अंबिया, आ.६८)

हमने इरमाया: अय आग! तु ईब्राहीम पर बिलकुल ठंडी और सलामती का भाअस डो जा.

(५)

فَبَشِّرْهُ بِعُلْمٍ حَلِيْمٍ ۝

इबश्शरनाडो भे गुलामीन उलीम.

(सू.सूरअे साइफात, आ.१०१)

परवरदिगार! मुजे अेक नेकूकार इरजंड अता कर.

(६)

أَنِّي أَدْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرٰى ۝

قَالَ يَا بَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ ۝

अत्री अजबडोक इनजुर माजा तरा. काल
या अबतिइअल मा तुअूमरो. (सू.साइफात, आ.१०२)

बेटा! मैं ज्वाबमें देभता हुं के मैं जुद तुम्हे जबड कर रडा हुं. तुम भी गौर करो, तुम्हारी ईसमें क्या राय है.

(૭)

سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ

○ الصَّبْرِينَ

સતજેદોની ઇન્શાઅલ્લાહો મિનસ્સાબેરીન.

(સૂ.સાફ્ફાત, આ.૧૦૨)

અબ્બાજાન! જો આપકો હુકમ હુવા હૈ ઉસકો બજા લાઈએ.
અગર ખુદાને ચાહા તો મુજે આપ સબર કરનેવાલોંમેંસે પાએંગે.

(૮)

وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا بُرْهَيْمُ ۚ قَدْ

صَدَّقْتَ الرَّءْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي

○ الْمُحْسِنِينَ

વનાદયનાહો અંય યા ઇબ્રાહીમો, કદ
સદક્તર રોઅ્યા, ઇન્ના કઝાલેકઅ્ નજઝિલ
મોહસેનીન. (સૂ.સાફ્ફાત, આ.૧૦૪,૧૦૫)

હમને (આમાદહ દેખ કર) આવાઝ દી. અય ઇબ્રાહીમ
તુમને અપને ખ્વાબકો સચ કર દિખાયા. (અબ તુમ દોનોંકો બડે
મરતબે મિલેંગે) હમ નોકૂકારોં કો યું જઝાએ ખૈર દેતે હેં.

(૯)

○ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ

ઈન્ન હાઝા લહોવલ બલાઉલ મોબીન.

(સૂ.સાફ્ફાત, આ.૧૦૬)

ઈસમેં શક નહીં કે યે યકીનન બડા ઇમ્નેહાન થા.

(૧૦)

○ وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ

વફદયનાહો બે ઝિબ્હિન અઝીમ.

(સૂ.સાફ્ફાત, આ.૧૦૭)

ઔર હમને ઉસકા ફિદયા એક બડી કુરબાની મુકરર કી.

(૧૧)

○ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۖ

વતરકના અલયહે ફિલ આખેરીન.

(સૂ.સાફ્ફાત, આ.૧૦૮)

ઔર ઉસ કે ઝિક્ક કો હમને આઈન્દહ આનેવાલોંમેં બાકી રખા.

(૧૨)

○ سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ

સલામુન અલા ઇબ્રાહીમ. (સૂ.સાફ્ફાત, આ.૧૦૯)

સલામ હો ઇબ્રાહીમ પર.

पांचवीं मजलिस यकीन

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِّنَ
السَّاجِدِیْنَ ۝ وَعْبُدْ رَبَّكَ حَتّٰی یَاْتِیَكَ
الْیَقِیْنُ

बिस्मिल्लाहिर रहमानिर रहीम

इसबिल्ल बेहम्दे रब्बेकम् वकुम
मेनस्साजेदीन वअब्बुद रब्बकम् उता यातेयकल
यकीन.*

सुरअे हिज्ज कुर्आने मज्जदका पंदरहवां सुरा है. ये
सूरेकी आभरी आयतें हैं. वो आभरी आयतका आभरी
लफ्ज मेरा भोजूअ है. याअनी “यकीन”

ईबादत का क्माल सिजदा है और सिजदा ईस
तरह से मुसलसल रहे. ईस तरह से बिलभुलुस रहे और

शब्दार्थ : क्माल = उच्चता, छेल्लीहद. मुसलसल = लगातार, अतूट. बिलभुलुस
= निःस्वार्थ. भोजूअ = विषय ★ सू.हिज्ज, आ.८८,८९

ईबादत की ईस तरह से रह बन जाअे.

ईरशाद होता है “ईतनी ईबादत कर अपने रह
की, यहां तक के तुजे यकीन हासिल हो जाअे.”

ईर जहनमें रभिये “अपने रह के नाम की तस्बीह
कर, और सिजदा करनेवालों मेंसे हो जा. और अपने
रहकी ईतनी ईताअत कर, ईतनी ईबादत कर के तुजे
यकीन आ जाअे.”

यकीनकी मंजिल ईल्म का वो क्माल है जहां गयब
शोडूद से बदल जाअे.*

जहां गयब गयब न रहे. डुजूर बन जाअे. अब
अगर ईल्म, ये मुशाहदा दुनियामें अता करदे तो वो
यकीन और अगर मौत ईस मुशाहदे को भोहय्या करे
तो वो मौत यकीन है.

ईस लिये तफ्सीरमें यकीन के दोनों माअनी लिये
गअे हैं, के ईतनी ईबादत कर के ईल्म मुशाहदाकी मंजिल
पर आ जाअे, या मौत आ जाअे.

ईस लिये अगर मौत कुफ्र के दरवाजे को भोल देती
है, रह को आजाद कर देती है, मावराअे हिजाबे आसिया
को सामने रभती है, और ईन्सानको हर शय से आगाह
कर देती है जिससे वो यहां बेभबर था.

ईतनी ईबादत करके यकीन आ जाअे, यकीन बडी

शब्दार्थ : ईताअत = ताबेदारी. गयब = परोक्ष, जे वस्तु देभाती नथी ते. डुजूर
= प्रत्यक्षता, संभुपता, आंभोनी समक्ष. मुशाहदा = अवलोकन, ध्यानथी जेयेलुं. शोडूद
= अवलोकन. ★ गयब गयब न रहे बलके आंभे जेयेलुं होय अेवुं बनी जाय.

દૌલત હૈ, યાઅની યકીન કો સમઝના હો તો ઝિદ કો સમઝો તે શક ક્યા હૈ. ઉનવાનકી અહમીયત કા અંદાઝા આપ ઈસસે લગા સકતે હૈં કે “કિતાબે ઈલાહી કાનૂને રબ્બાની” કે જો હમારે લિયે ક્યામત તક દસ્તુરે હયાત હૈ, વો ઈસ તરહ સે શુરૂ નહીં હોતા. કે “યે રહમત કી કિતાબ હૈ.” યા “યે ઈલ્મ કી કિતાબ હૈ” યા “યે મઅરેફત કી કિતાબ હૈ.” યા “યે હિકમત કી કિતાબ હૈ.” બલકે શુરૂ કિયા જાતા હૈ ઈસ કિતાબ કો ઈસ તરહ સે,

“ઝાલેકલ કિતાબો લારયબ ફીહે”

યે વો કિતાબ હૈ જિસમેં શક નહીં હૈ રયબ નહીં હૈ.

આપને દેખા? ઈસકી અહમીયત કો? ઓર અજબ બાત યે હૈ કે કુર્આનકા યે દૂસરા સુરા “સૂરએ બકરહ” જો સૂરએ હમ્દ કે બાદ હી શુરૂ હોતા હૈ. ઈસકા જો ઈબ્તેદાઈ હિસ્સા હૈ વો સાહેબાને ઈમાનકી તારીફમેં હૈ. ઈસકે બાદ કાફિરોં કી તારીફ હૈ, ઈસકે બાદ ઉનલોગોંકી તારીફ હૈ જો કભી કુફરકે પાસ જાતે હૈં કભી મુસલમાનોં કે પાસ જાતે હૈં. ઓર ચાહતે યે હૈં કે કભી ઉનકી બાતેં સુનેં કભી ઈનકી બાતેં સુનેં. તો નૌએ ઈન્સાનીકી તકસીમકી ગઈ હૈ. આગાઝે કુર્આનમેં મગર જબ મોઅમેનીનકા તઝકેરા કિયા ઓર કહા,

શબ્દાર્થ : ઝિદ = યકીનના વિરોધ શબ્દને સમજો. યકીનનો વિરોધ શબ્દ શક કરવો. આગાઝે કુર્આન = કુર્આનની શરૂઆતમાં. તઝકેરા = વર્ણન. ઉનવાન = વિષય. અહમિયત = મહત્વતા. તારીફ = સમજ, ઓળખ, પહેચાનવું.

લારયબ ફીહે હોદલ લિલમુતકીનલ
લઝીનઅ યુઅમેનૂનઅ બિલગયબે વ
યોકીમૂનસ્સલાતઅ વ મિમ્મા રઝકનાહુમ
યુનફેકૂન. વલ્લઝીનઅ યુઅમેનૂનઅ બેમા
ઉન્ઝેલઅ એલયકઅ વમા ઉન્ઝેલઅ મિન
કબ્લિક. ઓર ફિર યકીન વ બિલ આખેરતે હુમ
યૂકેનૂન.

યુંહી લોગ હૈં જિનકે લિયે યે કિતાબ હિદાયત બનકર આઈ હૈ જો ગયબ પર ઈમાન રખતે હૈં. નમાઝ કો કિયામ ઉનકા ફરીઝા હૈ ઓર ફિર જો કુછ રિઝક હમને દિયા હૈ ઉસમેં ઈત્તેફાક કરતે હૈં. યે વો લોગ હૈં જો ઈમાન લાતે હૈં. જો કુછ તુઝ પર નાઝિલ હુવા તુઝસે કબ્લ હમને નાઝિલ કિયા ઓર અબ આયત યહાં પર ખત્મ હુઈ.

વ બિલ આખેરતે હુમ યૂકેનૂન.

અંજામે અમલ પર અંજામેકાર પર, આખેરત પર, નતીજે પર, ઈન્તેહા (ક્યામત)પર નઝર નહિં યકીન હૈ (ક્યામત પર) અબ આપને કલામે રબ્બાનીકા આગાઝ હી યે હૈ કે શક નહિ, ઈસ કિતાબ પર. ઓર ઈમાનકા કમાલ યે હૈ કે યકીન કી મંઝિલ પર પહુંચે તો સિજદેકે

શબ્દાર્થ : ગયબ = અપ્રત્યક્ષ. કિયામ કરના = કાયમ કરવું. ઈત્તેફાક કરના = એકતા ઈત્તેહાદ. અહીં ખૈરાત કરવું, ખર્ચ કરવો આગાઝ = શરૂઆત. કમાલ = ઉચ્ચતા.

બાદ જો મંજિલ હાસિલ હોતી હૈ વો બજુઝ યકીન કુઇ નહિં. અબ ઈસ તરહ સે આપ મુલાહેઝા ફરમાએંગે તો કુર્આને કરીમમેં મુખ્તલિફ મકામાત પર “યકીન” સે ગુફ્તગુ કી ગઈ હૈ. કહીં “અયનુલ યકીન” પર ગુફ્તગુ હૈ. કિસી મકામ પર યે બતલાયા કે કિસી તરહ સે ઈન્સાન મનાઝિલે યકીનકો તય કરતા હૈ.

મુખ્તસર સે વક્તમેં એક ઝરાસા જાએઝા લેના યાહતા હું કુર્આનકો બયાનસે મિલા કર. કુર્આનને અઠ્ઠાઈસ મકામાત પર યકીન પર ગુફ્તગુ કી હૈ. ઓર ઈસ તરહ સે કલામે મઅસુમને જો સરાહત કી હૈ મેં ઉસકો ભી પેશ કરના યાહતા હું.

ઈરશાદ ફરમાતે હેં સુનો! વો યે હૈ

ઈલ્મ વ યકીન બડી દૌલતેં હેં ઓર ઈસ તરહકી દૌલતેં હેં કે “ઈઝા અલીમ્તુમ ફઅમલૂ” અગર ઈલ્મ હૈ તો અમલ કરો. “વઈઝા કયકન્તુમ ઈકદામૂ” ઓર અગર યકીન હૈ તો ઈકદામ કરો.

યે ઈલ્મ ઓર યકીન કી મંજિલ હૈ.

“લા તજઅલૂ ઈલ્મકુમ જહલન વ યકીનકુમ શક્કા.”

ખબરદાર! અપને ઈલ્મકો જહલસે ન બદલો. ઓર

શબ્દાર્થ : બજુઝ = સિવાય. મુલાહિઝા = નિરીક્ષણ, અવલોકન. મુખ્તલિફ = જુદી જુદી. મકામાત = જગ્યાઓ. ગુફ્તગુ = વાત-ચીત. અયનુલ યકીન = યકીનની આંખો., યકીનનો શ્રોત. જાએઝા = પરિક્ષણ. મુખ્તસર = થોડો. સરાહત = વ્યાખ્યા, તફસીર, ઈકદામ = પ્રગતિ, આગળ વધવું.

અપને યકીન કો શકમેં તબ્દીલ ન કરો.

ઈલ્મ અપની મંજિલ પર રહે. ઈલ્મકી ઝિદ શક હૈ, ઓર જહાં શક આ જાયે. ઓર શક પર શક આએ, ઓર મુસલસલ શક આએ તો ફિર વો બીમારી હૈ. દિલકી બીમારી હૈ. રૂહ કી બીમારી હૈ.

જિસ્મકી છ હાલતેં હેં. જિસ્મ ખ્વાબીદહ હૈ યા બેદાર, જિસ્મ મુરદહહૈ યા ઝિન્દહ, જિસ્મ સેહતમંદ હૈ યે બીમાર.

બિલકુલ ઈસી તરહ રૂહ કી છ હાલતેં હેં. રૂહ કી ઝિંદગી ઈલ્મ હૈ, રૂહકી મૌત જહલ હૈ, રૂહ કે લિયે નીંદ ગફલત હૈ, રૂહ કે લિયે બેદારી ઈન્તબાહ હૈ, તમ્બીહ કરતે જાના હૈ કે હાં હોશિયાર ઓર રૂહ કી બીમારી શક હૈ રૂહકી સેહત યકીન હૈ. સેહતે રૂહ યકીન. ઓર જબ ઈન્સાનકો યે દૌલત મિલ જાતી હૈ તો રૂહ અપની સેહત કે સાથ કલ્બકી બીમારીયોંકો દૂર કરકે ઈન્સાન અપને આપકો મઅરેફતકી રાહોંમેં પાતા હૈ.

ઈરશાદ ફરમાયા કે ઈમાનકે લિયે લાઝિમ હૈ સબ્ર

શબ્દાર્થ : તબ્દીલ કરના = ફેરવવું, બદલવું. ઈલ્મકી ઝિદ શક હૈ = ઈલ્મનું વિરોધી શક છે. મુસલસલ = લગાતાર. ખ્વાબીદહ = ઊંઘમાં. બેદાર = જાગૃત. મુરદહ = મરેલું. ઝિન્દહ = જીવતું. સિહતમંદ = તંદુરસ્ત. રૂહકી ઝિંદગી ઈલ્મ = ઈલ્મ હોય તો તે જ રૂહ જીવંત છે. જાહિલની રૂહ મરેલી હોય છે. જહલ = જહાલત, અજ્ઞાનતા. રૂહ કે લિયે નીંદ ગફલત = રૂહ ગાફિલ થઈ જાય તો સમજો કે તે ઉંઘે છે. ઈન્તબાહ = ચેતવણી, તમ્બીહ. સિહત = તંદુરસ્તી. કલ્બ = હૃદય. મઅરેફત = અલ્લાહની ઓળખ, પેહચાન. લાઝિમ = ફરજિયાત, જરૂરી.

વ યકીન, અદ્લ વ જેહાદ. યકીનકી ચાર હાલતેં. એક તબસેરતુલ ફિતનત યાની ઝીરકીમેં ડૂબા હુવા. અક્લમંદી હી અક્લમંદી હો યકીનકી પહલી હાલત દૂસરી હાલત, તઅવ્વલિલ હિકમત. જબ અક્લમંદી ડૂબ જાએ તો હિકમતકે મોતી લાએ. તીસરી હાલત તબસેરતુલ મોએઝત કે બરાબર દુનિયા દેખતા જાએ ઓર ઈબરત હાસિલ કરતા જાએ, સાહબે યકીન ઈબરત હાસિલ કરતા જાએ. ચૌથે સુન્નતે માઝયીન. જાને વાલોં પર નઝર રહે કે ઉનકે યકીનકો ક્યા આલમ હૈ. ઈસ લિયે કે હમારા મુસ્તકબિલ હમારે માઝીસે કટા હુવા નહીં હૈ. માઝી સે કટકે જી નહીં સકતે હૈં. હમ અપને યકીન કો ઈસી યકીન સે મિલાના ચાહતે હૈં.

અગર હિજાબહાએ આસમાની મેરી આંખોંકે સામને સે હટા દિયે જાએ તો યકીનકી મંઝિલ સે હમ હટંગે હી નહિં. જો યકીન મેરા ઈસ વક્ત હૈ, ઉસસે આગે નહીં બઢેગા. તો યે હૈ માઝીયન કા તઝકેરા.

બેટેકો વસીયત કી યાની ઈમામ હુસૈન(અલ.)કો સિફફીન સે વાપસી પર વસીયતનામા લિખા. ઈસમેં

શબ્દાર્થ : અદ્લ = ઈન્સાફ. તબસીરતુલ ફિતનાહ = ફિત્નાથી વાકેફ, આંખો રોશન ધરાવનાર. ઝીરકીમેં ડૂબા હુવા = અક્લમાં ડૂબેલો. તઅવ્વલિલ હિકમત = હિકમત અને દાનાઈની તફસીર જાણનાર તેને વિસ્તારથી સમજનાર. તબસેરતુલ મોએઝત = નસીહતની પેહચાન કરનાર, ઓળખનાર. માઝયીન = ભૂતકાળના લોકો વિશે જાણકારી. મુસ્તકબિલ = ભવિષ્ય. માઝી = ભૂતકાળ. કટા હુવા = અલગ. હિજાબહાએ આસમાની = આસમાનના પડદા. માઝીયીન = ગઈ ગુજરી ઘટનાઓ, ભૂતકાળ.

ઈરશાદ ફરમાતે હૈં,

“બેટા! અપને દિલકી ઝિંદગી ચાહતે હો તો હમેશા ઈસ દિલકો નસીહત કરતે રહો. ઓર ઝોહદકી બાતેં સુના કરો. ઉસે ગોશાનશીન રખો. ઉસકો કિસી એક મકામ પર સુકૂનસે રહને દો. દિલકો નૂરે હિકમત દો ઓર ઉસકો યકીનસે કુવ્વત અતા કરો.”

દેખા આપને! દિલકો કુવ્વતે યકીન દો. દિલકી કુવ્વત યકીન હૈ. ગયબ કો શોહૂદમેં બદલના યકીન હી સે મુમકિન હૈ. ઓર યે ઈસ તરહસે નહીં આતા કે ઈન્સાન ફલસફિયાના અફકારમેં અપને આપકો મુબ્તેલા કરકે યકીનકો ઢૂંઢે. યે યકીન આતા હૈ કે “અપને રબકી ઈતની ઈબાદત કર કે યકીન આ જાયે.” અગર થોડીસી તવજ્જોહ ઓર દી જાએ ઈસ બયાન પર. ઈરશાદ હુવા,

“ઈલ્મ મઅરેફતે ઈલાહીકા મદાર કુછ મસાએલ પર હૈ. આરિફોંકી ઝિંદગી તીન ઉસૂલોં પર કાયમ હૈ. યા ખૌફ પર, યા ઉમ્મીદ પર, યા મોહબ્બત પર. આરિફોંકી બાતોંકી બુનિયાદેં તીન ઉમૂર પર હૈં. યા ખૌફ હૈ યા ઉમ્મીદ હૈ યા મોહબ્બત હૈ.

ફિર ઈરશાદ હુવા, ખૌફ નહીં પૈદા હોતા જબતક કે ઈલ્મ ન હો. ઈસલિયે કુર્આનને કેહ દિયા,

શબ્દાર્થ : ઝોહદ = પરહેઝગારી. ગોશાનશીની = એકાંતમાં રહેવું. ગયબકો શોહૂદમેં બદલના = અપ્રત્યક્ષને પ્રત્યક્ષમાં ફેરવવું. મુમકિન = શક્ય. ફલસફાના = વૈજ્ઞાનિક, દાર્શનિક. અફકારમેં = વિચારોમાં. મઅરેફત = અલ્લાહની ઓળખ. આરિફ = અલ્લાહવાળો. ઉમૂર = બાબતો.

અલ્લાહસે ડરને વાલે વોહી હેં જો સાહેબાને ઈલ્મ હેં.” ખૌફ ઝરૂરી હૈ ઈન્સાનકે દિલમેં મગર અલ્લાહકે લિયે યે ખૌફ હો ઓર ખૌફ પૈદા નહીં હોતા જબતક ઈલ્મ ન હો.

બાદ ઈરશાદ હુવા: “ઉમ્મીદ બનતી કેસે હૈ? અગર યકીન ન હો તો કોઈ ઉમ્મીદ ન બાંધે. જિસકી ઝાતમેં યકીન હોતા હૈ ઉસીસે ઉમ્મીદેં ભી વાબસ્તા હોતી હૈ, જિસકી ઝાત પર યકીન નહીં હોતા, ઉસસે ઉમ્મીદેં વાબસ્તા નહીં હોતી. ઈસલિયે લાઝેમા હૈ ઉમ્મીદકા તલબ. ઓર તલબ કિસી ઐસે સે ન હો જો ખાલી હાથ લૌટા દે. ઈસ મકામ પર સાકિબ લખનવી મરહુમને કહા થા,

દે સદાએ દિલ મગર નકશે કદમ કો દેખ કર
ઐસે ભી દર હેં કભી જિન પર કોઈ સાઈલ ન થા

તો ઉમ્મીદ વહીં હૈ જહાં ઈન્સાન અપની તલબ કે લિયે આગે બઢે ઓર તલબ ઉસી વક્ત મુમકિન હૈ કે જહાં ઈન્સાનકો યકીન આજાએ, કે જિસસે માંગ રહા હું ઉસમેં સલાહિયત ભી હૈ.

ઈસલિયે ફરમાયા “અપને રબ કી ઈબાદત કર” રબસે બઢકર કૌન હૈ? યહાંતક કે તુઝે યકીન આ જાએ. તાકે રિઝાએ માઅબુદે હકીમ હો તલબ ઉસીકી બારગાહસે હો. સો આપને દેખા! યે ખૌફ હૈ, યે રિઝા હૈ, કે જહાં

શબ્દાર્થ : સાહેબાને ઈલ્મ = ઈલ્મ ધરાવનારા. વાબસ્તા = જોડાયેલી. લાઝમી = જરૂરી. તલબ કરના = માંગવું, માંગણી કરવી. લૌટાના = પાછો કાઢવો. મુમકિન = શક્ય. સલાહિયત = યોગ્યતા. રિઝા = આશ, આશા.

ઈન્સાન અપને આપકો આરેફીનમેં શામિલ કરતા હૈ.

તીસરી મંઝિલ ખૌફ ફરએ ઈલ્મ હૈ રેઝા ફરએ યકીન હૈ, મોહબ્બત ફરએ મઅરેફત હૈ. મઅરેફત નહીં તો મોહબ્બત નહીં. યકીન નહીં તો ઉમ્મીદ નહિં. ઈલ્મ નહીં તો ખૌફે ખુદા નહિં.

તો યે મંઝિલ હૈ યકીનકી કે જહાં ઈન્સાન અપને આપકો એક ઐસી રાહ પર પાતા હૈ જહાં અગર યે યકીન મિટ જાએ તો ફિર સામના હૈ શકકા. ઓર શકકી હાલત યે હૈ કે ઈસમેં તમારી હૈ, તરદુદ હૈ, હૌલ હૈ, ફરાર હૈ, યે ચાર બાતેં તમારી યાની બેકાર બેમૌકા બેમહલ ગુફત વ શનીદ શક અગર હૈ તો બાતેં હી બાતેં હૈ. દૂસરે અગર શક હૈ તો હરઆં હૌલ હૈ.

દેખિયે! વહાં લફઝે ખૌફ ઈસ્તેમાલ હુવા હૈ. યહાં લફઝે હૌલ ઈસ્તેમાલ કિયા. ખૌફ કુઇ ઓર હૈ હૌલ કુઇ ઓર હૈ. મોહબ્બત કી મંઝિલ પર ખૌફ હૈ, ઓર જહાં ઈન્સાન અપની જાનકી હિફાઝતકે લિયે હમેશા પરેશાન હો વો હૌલ હૈ, ખૌફ નહિ. હૌલ સે તેમારી હૈ. ઉસકા લાઝમી નતીજા તરદુદ હૈ. આગે બઢો, ન બઢો, પીછે હટો, કહાં જાઉં! જહાં શક પૈદા હો, તરદુદ પૈદા હો, જહાં તરદુદ

શબ્દાર્થ : આરેફીન = અલ્લાહને ઓળખનાર, વલીઅલ્લાહ. ફરઁ = બુઝુર્ગીની જગ્યા પર સ્થાપિત થવું. તમારી = નકામી વાતો, શકમાં પડી જવું. હૌલ = ગભરાહટ. ફરાર = ભાગવું. તરદુદ = શક. ગુફત વ શનીદ = વાતચીત. બેમૌકા બેમહલ = સમય અને સંજોગો જોયા વગર. હરઆં હૌલ = દરેક ક્ષણે ગભરાહટ. લફઝ = શબ્દ. હૌલ = ગભરાહટ. તેમારી = શક, તરદુદ. ઈસ્તેમાલ = ઉપયોગમાં. હૌલ સે તેમારી = ગભરાહટમાં શક થવો.

આયા નતીજા યે કે હકકી રાહમેં આગે બઢના મુમકિન નહિં. બજુઝ ફરાર કે જહાં ફરાર પાઓ તો સમજો કે યકીન મિટ ગયા. જહાં હકસે ફરાર હૈ સમજો કે યકીન નહીં હૈ.

અબ આપને જબ ઉન મનાઝિલ કો તય કિયા તો યકીનન આપકો ઈલ્મ હો ચુકા હોગા કે અંબિયાકો અલ્લાહને યકીન કી દૌલત અતા કી. ઓર ઈસ મંઝિલ પર જો કાબિલે ઝિક દૌલત હૈ જિસકો કુર્આન મજ્હદને બહુત હી ખાસ અંદાઝમેં બયાન કિયા હૈ.

وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ

الْمُوقِنِينَ ○

વકાલેકઅ નોરી ઈબ્રાહીમ મલકૂતસ
સમાવાતે વલઅર્ઝે વલેયકૂનઅ મિનલ મૂકેનીન.*

“હમને ઈબ્રાહીમકો ઝમીન વ આસમાનકા Hold બતલા દિયા. ઈરતેબાત બતલા દિયા. કાએનાત કા તઅલ્લુક બાહમી બતલા દિયા. ઓર યે બતલાયા કે ઈસકા

શબ્દાર્થ : મુમકિન = શક્ય. બજુઝ ફરારકે = ભાગ્યા વગર. ઈરતેબાત = સંગઠન.

કાએનાત = વિશ્વ, દુનિયા. તઅલ્લુક = સંબંધ. Hold હોલ્ડ = ભંડાર

★ સૂ.અનઆમ, આ.૭૫

ઈરતેબાત ઓર ઈકતેદાર કિસકે હાથમેં હૈ. ફક્ત ઈસ લિયે કે ઈબ્રાહીમ કે દિલમેં યકીન પૈદા હો.”

નબીએ ઉલુલ અઝમ, શૈખુલ અંબિયા સાહબે શરીઅત ખિલઅત વ વરઅ, નબુવ્વત વ રિસાલત વ ઈમામતકી મંઝિલ પર ફાએઝ હૈં. જિનકે લિયે ખિતાબ. ઉનકે લિયે ઈરશાદ હુવા,

“હમને ઈબ્રાહીમકો આસમાન વ ઝમીનકે મલકૂત દિખા દિયે તાકે વો યકીનકી મંઝિલ પર આ જાએ. યહાં યકીન મૌત નહિ હૈ બલકે કલ્બે ઈબ્રાહીમમેં વો સેહતે રૂહ પૈદા હો જાએ, કે અંદાઝા હો સબકા માલિક તો વોહી હૈ.”

અબ અગર નમરૂદ યે કહે કે બહુત બડા મકાન બનાઓ, ચહાર દીવારી બનાઓ, ઉસમેં આગ ભરો, ઉસકો આગમેં ડાલ દો, તો યકીને ઈબ્રાહીમ મુતઝલઝલ નહીં હોતા. જિસે યકીન હોતા હૈ વોહી આગમેં જાકર મહફૂઝ રહ સકતા હૈ.

નમરૂદને હુકમ દિયા. ઉસકો આગમેં ડાલો (હઝરત ઈબ્રાહીમ(અલ.)કો) ઓર ફિર યહાં યકીનકા યે આલમ કે જહાં યે કહા ગયા કે હકીકતમેં યકીન જાને કલીલ આતિશ નહીં હૈ કે વો રૂહે ખલીલ હૈ, આગમેં બૈઠનેવાલા

શબ્દાર્થ : ઈકતેદાર = પ્રભુત્વ, કંટ્રોલ. ખિલઅત = અધિકાર પદ. વરઆ = બુદ્ધિમતા, કુશળતા. મલકૂતી = બાદશાહી, સલ્તનત, હુકમરાની, નિઝામ વ્યવસ્થા. કલ્બે ઈબ્રાહીમ = ઈબ્રાહીમના હૃદયમાં. સિહતે રૂહ = આત્માની તંદુરસ્તી. રૂહની તંદુરસ્તી. મુતઝલઝલ = ડગમગવું, હાલવું, કાંપવું.

હૈ. ઉસે માલુમ હૈ કે મૈને મલકૂતે સમાવાત વલઅર્ઝ કો દેખા હૈ.

આગ ઉસને જલાઈ હૈ, કંટ્રોલ ઉસકા હૈ. Hold (હોલ્ડ) ઉસકા હૈ. આવાઝ ઈધરસે આતી હે, તો યકીને મિસલે ખલીલ આતિશનશી હૈ. બસ યકીને મિસલે ખલીલ આતિશ નશી હૈ. યકીન અલ્લાહ પર એક મસ્તી, એક કૈફ હૈ. જિસકા અંદાઝ વોહીકર સકતા હૈ જિસકો અલ્લાહને યે દૌલત દી હૈ.

“સુન અય તહઝીબે હાઝિરકે ગિરફતાર!
ગુલામી સે હૈ બદતર બેયકીની”

ઈકબાલકી યે આવાઝ શાયદ કિસીને ન સુની હો,
“યકી મોહકમ, અમલ પૈહમ, મોહબ્બત ફાતહે આલમ”

યકી મોહકમ ન હો તો અમલ કિસ કામ કા. ઈસી મંઝિલે યકીન પર જબ ઈબ્રાહીમ કો વો કમાલ અતા હુવા આગકી તરફ યલે ઓર મલકૂતે સમાવાતે વલ અર્ઝ કો દેખા. ઉસકા યકીન કર લિયા, તો કહા જિબ્રઈલ હટ જાઓ
“મેરા ખલીલ તુમસે બેહતર જાનતા હૈ કે વો કબ મેરી મદદ કરે.”

قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَيَّ

إِبْرَاهِيمَ ○

શબ્દાર્થ : મલકૂતે સમાવાત વલ અર્ઝ = સંપૂર્ણ ખુદાઈ નિઝામ. મોહકમ = દબ, અશિથિલ, મજબુત. પયહમ = નિરંતર., લગાતાર. Hold = પકડ, કંટ્રોલ.

કુલના યા નારો ફૂની બરદંવ વ સલામન
અલા ઈબ્રાહીમ.*

રબને હુકમ દિયા, “અય આગ ઠંડી હો જા, સલામત રખ ઈબ્રાહીમ(અલ.) કો” અબ મૈ જા રહા હું અપને રબકી તરફ અબ વોહી મેરી હિદાયત કરેગા. ઈબ્રાહીમ(અલ.) તુમહારા રબ કહાં નહીં હૈ.

*યે તીન મંઝિલે હૈ આપકી મઅરેફત તલબ નિગાહોં ઓર દિલોં કે લિયે. યે ઉમૂર મઝીદ રોશની મોહય્યા કરતે હૈ. “ઈન્ની ઝાહેબુન” મૈ જા રહા હું રબકી તરફ યાની જહાં હોં વહીં હોં. મગર સફર કમાલે ઈન્સાનિયત કી મનાઝિલ તય કર રહા હૈ. ખયરે કમાલે બશરમેં બઢ રહા હું. ઓર વહીં હોં મુઝે હરકત કરનેકી ઝરૂરત નહીં હૈ. કદમ ઉઠાકે રખના નહીં હૈ. બૈઠો ઓર સફર કરો. અપની જગહ પર રહો ઓર તરક્કી કરો.

પરવરદિગાર ! તેરી તરફ આ રહા હું.

અબ એક બેટા આતા હૈ, આપ ફરમાતે હૈ. યકીનકા આલમ હૈ, યકીનકી દૌલતેં હૈ. ઈબ્રાહીમ ઝઈફ હૈ, ઓર ઓલાદ નહીં હૈ, ઈબ્રાહીમકી બીબી ઝઈફા હૈ. ઓર ઓલાદ નહીં હૈ. મગર જાનતે હૈ યકીન ઉસ પર હૈ.

★ સુ. અંબિયા આ.૬૯

❖ આ તમામ ફકરો આપણને અલ્લાહની ઓળખ જે ઈન્સાનની રૂહાની આંખો અને રૂહાની દિલ દ્વારા થાય છે. જેમાં ઈન્સાન કમાલે ઈન્સાનિયતની મંઝિલો તરફ પ્રગતિ કરે છે. આગળ વધે છે. રૂહાનિયત તરફ તેનું હૃદય સફર કરે છે જેમાં જગ્યા છોડવાની નથી. હરકત કરવાની નથી. બસ કમાલે બશરીયત હાસિલ કરવાની છે. બશર તો બધાજ ઈન્સાનો છે. પરંતુ રૂહાનિયત પેદા કરવાની વાતો છે.

परवरदिगारा ! मुझे अकेले अता कर.

एब्राहीम ! अल्लाहकी तरफ जानेमें और बेटे के लिये हुआमें क्या रब्त है? मैं जा रहा हूँ अपने रबकी तरफ, मुझे अता तो अता कर ताके मेरे यकीनका और भी एभ्तेहान हो जाये. अब इस मंजिल पर रुकता हूँ.

अमीरुल मोअमेनीन यकीनकी तअरीफ़ इरमाते हैं. “इस्लाम तस्लीम है, तस्लीम यकीन है, यकीन नाम है तसदीक का, तसदीक अतेराफ़ है, अतेराफ़ इर्ज़ की बजाआवरी है, और इर्ज़ की बजाआवरी अमलको कहते हैं.”

तो इस्लाम नहीं है मगर तसलीम, तसलीम नहीं है मगर यकीन और जहां यकीन आया तसदीक की, जहां यकीन नहीं आया तसदीक नहीं की गइ.

इस लिये कहा गया है अक्लको जो बेहतरीन दौलत दी गइ है वो यकीनकी दौलत है. यानी उसका काम ये है के वो यकीनके साथ ये पहचाने के अल्लाह पर सय कौन बोल रहा है, उसकी तसदीक करे, और अल्लाह पर जूट कौन बोल रहा है और तकज़ीब करे. तसदीक व तकज़ीब अमल का काम है. और ये उस वक्त मुमकिन है जब यकीन हो.

इस्लाम नहीं है मगर यकीन, सुबह से शाम तक

शब्दार्थ : रब्त = संबंध. तसलीम = कबूल करवुं, मानवुं तसदीक = सख्खाएने मानवुं. अतेराफ़ = ज़बथी स्वीकारवुं. तकज़ीब = ज़ुहूँ समजवुं, षंउन करवुं.

कोई “लाअेलाहा इल्लल्लाह” हज़ारो मरतबा कह जाये मगर यकीन न हो तो क्या होगा? और सुबह से शाम तक “मोहंमदुर रसूलुल्लाह” कह जाये और यकीन न हो तो क्या होगा ?

अकेले मरतबा सिर्फ़ अकेले मरतबा कोई यकीनसे कह दे तो वो हज़ारों मरतबा बेयकीनी के आलममें कहनेसे बेहतर है.

इस लिये इरशाद इरमाया; जनाब अमीरुल मोअमेनीन(अल.)ने,

अमलुल कलील बिलयकीन

अयूरुम मिनकसीरुन अमल बेला यकीन.

मतलब इसका ये है के यकीनके साथ अमले कलील का अंजाम देना उस कसीर अमल से कहीं बेहतर है, जो बे यकीनीके आलममें किया जाये.

इबादत करनेका शौक अगर शक के साथ है बेयकीनीके साथ है तो इससे यकीनके आलममें सो जाना बेहतर है.

बेयकीनी की इबादत न तो अल्लाह को पसंद है, न इरिशते इस इबादत को कुबूल करके ले जाते हैं. और न अंबियाको ये इबादत पसंद है. जो उनकी उम्मतोंने बेयकीनीमें इबादत की.

तसलीम यकीनी है. “तु मुझे अकेले अता कर.”

शब्दार्थ : कलील = थोड़े, नानो अमल. कसीर = बड़ी बड़ी अमल. बिलयकीन = यकीन साथे. बेला यकीन = यकीन वगर.

○ فَبَشِّرْهُ بِعِلْمٍ حَلِيمٍ

ફબશશરનાહો બે ગુલામીન હલીમ.*

બેટા અતા હુવા ઓર જબ યે બચ્ચા અપને બાપ કે સાથ ચલને કે કાબિલ હો ગયા તો ઉસને કહા,

أَنِّي أَدَّبُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَىٰ ط

قَالَ يَا بَتِ افْعَلْ مَا تَأْمُرُ ۚ

અત્તી અઝબહોક ફનઝુર માઝા તરા. કાલ
યા અબતિફઅલ મા તુઅમરો.▲

“બેટે! મેં દેખ રહા હું ખ્વાબમેં કે મેં તુમકો ઝબહ કર રહા હું. તુમહારી ક્યા રાય હે?

બાપને ખ્વાબકા ઝિક ક્રિયા. બેટે સે રાય પૂછી. યે ઈબ્રાહીમ કે ઘરાનેકી દૌલતે યકીની કે જહાં બેટેને ફૌરન કહા,

سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ

○ الصَّابِرِينَ

સતજેદોની ઈન્શાઅલ્લાહો મિનસ્સાબેરીન.◆

★ સૂ.સાફફાત, આ.૧૦૧ ▲ સૂ.સાફફાત, આ.૧૦૨ ◆ સૂ.સાફફાત, આ.૧૦૨

“બાબા! બજા લાઈએ, જો હુકમ આપકો મિલા હૈ.”
બેટેને યે નહીં કહા કે “આપને ખ્વાબ દેખા હૈ. બેટા ખ્વાબકો હુકમે ઈલાહી સમઝ રહા હૈ. કેહતા હૈ કે “ઈન્શાઅલ્લાહ આપ મુઝે સબર કરનેવાલોંમેંસે પાએંગે. આપ હુકમ તો બજા લાએ.”

બાપકે યકીનકા યે આલમ કે ખ્વાબકો હુકમે ઈલાહી જાને. ઓર બેટા જિસને ખ્વાબ નહીં દેખા બાપકી ઝબાનસે સુન રહા હૈ. બાપ પર ઈતના યકીન કે મેરા બાપ ગલતી નહીં કર સકતા. ઝબહકી મંઝિલ પર આયે. યે વો મંઝિલ થી જબ દોનોંને તસલીમ ક્રિયા.

અત્તસલીમો હોવલ યકીન

ઈરશાદે ઈલાહી હુવા,

وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا بُرْهَيْمُ ۚ قَدْ

صَدَّقْتَ الرَّءْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي

○ الْمُحْسِنِينَ

વનાદયનાહો અંય યા ઈબ્રાહીમો, કદ
સદક્તર રોઅ્યા, ઈન્ના કઝાલેકઅ નજઝિલ
મોહસેનીન.*

★ સૂ.સાફફાત, આ.૧૦૪,૧૦૫

○ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ

ईन्न हाहा लडोवल बलाउल मोबीन.*

○ وَقَدَيْنَهُ بِذُبْحٍ عَظِيمٍ

वडडयनाडो बे डिबिडन अजीम.▲

○ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ

वतरकना अलयडे डिल आपेरीन.♦

○ سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ

सलामुन अला ईब्राहीम.✽

हमने आवाज दी. ईब्राहीमने ज्वाबको सख्या कर दिआया. हमने नेकी करनेवालोंको यही सुलह देते हैं. ये जुला ईभ्तेहान है. हमने उसे जभडे अजीमसे बदल दिया है और हमने छोड दिया है उसे आपिर जमानेके लिये. सलाम हो हमारा ईब्राहीम पर.

ये यकीन की मंजिल है, जहां बाप ज्वाबमें हुकम

★ सू.साइफ़ात, आ.१०६ ▲ सू.साइफ़ात, आ.१०७ ◆ सू.साइफ़ात, आ.१०८

✽ सू.साइफ़ात, आ.१०८

पाओ, और बेटेको जभल करने पर आमादल हो जाओ. बेटा ईन्कार न करे और कहे, हां आप अमल कीजिये. उस घरानेसे अगर मोहंमदे अरबी(सल.) ईस यकीनकी दौलतको आगे लेकर बढते हैं और अगर अपने छोटे नवासेको ये केहते हैं के “मैं तुजसे हुं, तु मुजसे है” तो मुजे ईसलिये डयरानी नहीं है के कुर्आनने पहले ही से कल दिया था के “ईब्राहीमसे कुर्ब (नजदीकी) रबनेवाला वो है जो ईब्राहीम पर ईमान लाओ.”

ये हमारे प्यारे नबी पांय हजर बरसके बाद आते हैं और ईब्राहीमकी मिल्तको अपनी मिल्त कलते हैं. ईन्सानोंमें सबसे जियादल करीब ईब्राहीम से वो है जो उनपर ईमान लाओ या हमारे नबी हजरत मोहंमद सल्लल्लाहो अलयडे व आलेही वसल्लम.

हमारे नबी हजरत मोहंमद(सल.)केहते हैं “तु मुजसे है मैं तुजसे हुं.” किससे केह रहे हैं? ईमाम हुसैन(अल.)से केह रहे हैं.

देआ आपने! ये यकीन नसलन बाद नसलन आया. ईस घरानेमें आया. आप क्या हुंढते के ईमान कहां था? कहां न था? ईस्लाम कहां था कहां न था?

ये घराना यकीनका घराना, सिद्धक व अदालतका घराना. और ईस घरानेकी कैफ़ियत ही ये है के जहां बेयकीनोंको यकीन अता हो.

ईस मंजिल पर बेकरार हुं के ईकबालने ओक अज्जब
ईसला किया.

“उनके अपशद बेयकीनारा यकीन.

उनके लरजदाज सुजूदे ओ जमीन
वो ईन्सान जो बेयकीनोंको यकीन अता करता है,
ये वो ईन्सान है जिसके सिजदेसे जमीन कांपती है.

“लाईलाहा ईल्लेलाह” की तलवार के सायेमें
जिसका पून बड़े तो उसके पूनकी बुंदसे आवाज आये
“लाईलाहा ईल्लेलाह” वो हुसैन है, जो बेयकीनोंको
यकीन अप्शता है.

अहाईस रजबको मदीनेसे निकले सत्ताईसका दिन
गुजरनेके बाद रौजअे रसूल पर आये. बडे यकीनसे आये
और ओक मरतबा रौजअे रसूल को हाथमें थामा और
आसमानोंकी तरफ सर उठाकर कहा,

परवरदिगारा! ये तेरे नबी मोहंमद(सल.)की कबर
है. मैं तेरे नबीकी बेटीका बेटा हुं. अब देजिये यकीनका
आलम.

“ईलाही! वो वक्त आ गया है जिसका तुजको ईल्म
है.” ये यकीन की मंजिल है. ईब्ने अब्बासने हुसैन से
पुछा.

मौला कहां जाओगे?

कहा “ईराक” जाउंगा.

कहा मौला! दुश्मन बहुत हैं बर्ये साथ हैं.

ईरमाया: ईब्ने अब्बास! हुकुमे ईलाही यही है.

अर्ज किया: बहनोंको तो छोडते जाईये.

नागाह किसी भीबीका हाथ परदअे मेहमिल पर
पडा. और आवाज आई “ईब्ने अब्बास! क्या तुम
बहनोंको भाईसे जुदा करना चाहते हो ?”

ईब्ने अब्बासने मुनासिब नहीं जाना. ईमामने
तसल्ली दी. “ईब्ने अब्बास! मेरे नानाका भी यही हुकुम
है.”

ईस्माईल अपने पिदरे गिरामीका हुकुम ले रहे हैं.
हुसैन ईब्ने अली कहते हैं के नाना का भी यही हुकुम
है. अल्लाहने भी यही याहा है के तुम ईस राहमें कत्ल
हो जाओ. ये बहनें दरबदर फिरें.

“यकीनकी मंजिल है.”

मंजिलों पर मंजिले तय करते हुवे तीसरी शाबानको
मक्कअे मोअज्जमा से चले. मंजिले सअलबिया पर
पहुंचे. बेटेने आकर सलाम किया. और अर्ज किया,

बाबा! मैंने ज्वाब देजा है के आपका बायां हाथ
कट गया है, और दायां हाथ भी कट गया है, आपकी
कमर तूटी हुई देष रहा हुं.

कहा: सच है जो कासिम हैं जो कत्ल किये जाओगे,

शब्दार्थ : नागाह = अचानक. मेहमिल = उटनी काठी. मुनासिब = योग्य.
तसल्ली = आश्वासन. पिदरे गिरामी = माननीय पिताज्ज. दरबदर = ओक
दरवाजेथी भीजा दरवाजे. अईज्जा = साथीओ संतानो.

वो अब्बास हैं जो मारे जायेंगे. मेरे अर्धज्जा कत्ल किये जायेंगे. मैं करबलाकी तरफ़ जा रहा हूँ.

आखिस्तासे कहा: बाबा! वो आपका सीधा हाथ कौन है, वो आपका सीधा हाथ कौन है?

हुसैन एब्ने अली तेजीसे षडे हुवे अली अकबरका हाथ थामा जरा मैदानकी तरफ़ चले और कहा:

“अली अकबर! तुम्हारी मा सुन रही है, बेटा आखिस्तासे बोलो, वो सीधा हाथ तुम हो मेरे वाला.”

यकीनकी मंजिल

तो अली अकबरने बरजस्ता कहा, बाबा! क्या हम हक पर नहीं हैं?

हम हक पर हैं बेटा!

अर्ज किया: “जब हम हक पर हैं तो हमको मौत से कोई डर नहीं.”

वो जिसे यकीनकी मंजिल हासिल हो. मौत से नहीं डरता. उसको तीर व सिनान व षंजर व शमशीर नहीं डरा सकते. उनको लश्करों का हुजूम षाईफ़ नहीं करता. ईस तरह से मैदाने करबलामें आये. यौथी मोहर्म्म से लश्कर पर लश्कर आने लगे. हुसैन(अल.)के षैमें दरिया से उटाओ गओ. सातवीं से पानी बंद हुवा. आठवीं और नवींको हुसैन(अल.) लश्करोंकी कसरत की वजहसे घिरते चले गओ. नवीं मोहर्म्मको हुसैन एब्ने अली महसूर हो

शब्दार्थ : अर्धज्जा = साथीओ संतानो. हुजूम = टोणों टोणों, समूह. बरजस्ता = तुरंत. सिनान = तीरनी अशी. महसूर = अटकायतमां, घेरावमां.

युके थे.

अल्लाह! अल्लाह! दसवींका दिन आया क्रियामतका दिन था. ओकके यकीनने बहत्तरके दिलोंमें यकीन पैदा कर दिया. अब सब यकीनके आलममें आगे बढे. त्मांजे गये, त्मतीजे गये, अर्धज्जा गये, अहबाब गये, अठारह बरसका लाल गया, बत्तीस बरसका त्माई कया, और अब ईमाम अकेले रह गये. सरसे पांच तक जम्मी थे. षैमेंमें आये सबको षुदा हाकिम कहा. आबिदे बीमारका बाजु थामा. सुरओ हम्दकी तिलावत की. बीमारने आंभें षोली तो देखा बाबा जम्मी हैं. षुषा बाबा! क्या चचा मारे गओ?

बेटा! सब मारे गये.

बीमारने कहा: बाबा! मुझे ईजाजत दीजिये कहा “नहीं बेटा! नहीं, नस्ले मोहंमद बाकी रहेना है.”

षुदा हाकिम कहकर चले, जाते जाते बहनसे सिई ईत्ना कहा: “आबिदे बीमारका ष्याल रषना, और आबिदे बीमार तुम सबका ष्याल रषेंगे, मगर जयनब! बद्दुआ न करना.” ये कहकर ओक भरतबा षैमेंके करीब आये. घोडोंको आवाज दी कोई है मेरी सवारीका लानेवाला! घोडा चलकर आया. बहनने आगे बढकर रकाबको थामा. हुसैन घोडे पर आगे बढे. षैमेंसे आगे बढे मगर घोडेने चलनेसे ईन्कार कर दिया.

शब्दार्थ : अहबाब = दोस्त, बिरादर. रकाब = लगाम.

પુછા: તો ઘોડેને ગરદનકો ઝુકા લિયા. દેખા તો ઘોડે કે પાંવ સે સકીના લિપટી હૈ. ઈસ મંજિલ પર બેટીકો રૂખ્સત કિયા કહા: સકીના ન રોઈયે બેટે શાયદ મેં પાની લા સકું.

સકીનાને સિર્ફ ઈતના કહા: “ચચા અબ્બાસ ભી યહી કહકર ગએ થે.”

હુસૈન ગએ કરબલાકે મૈદાનમેં શામ હોતી ગઈ. સકીના દરવાઝે પર ખડી રહીં. બાબા! શાયદ અબ આએંગે, અબ આએંગે.

હાય! કોઈ બેટી ઈસી તરહ મુન્તઝિર ન હો શામ હો ગઈ. બાબા ન આયે. દૌડકે ફુફીકે પાસ ગઈ.

ફુફી અમ્મા! મેરે બાબા નહીં આએ?

કહા: બેટા! બાબા નહીં આએ તો ફુફી જાતી હૈ ફુફી મૈદાનમેં આઈ. હર તરફ આવાઝ દેતી ચલી મેરા ભાઈ કહાં હૈ? મેરા ભાઈ કહાં હૈ ?

એક લાશએ કે કરીબ પહુંચકર આવાઝ આઈ, ઈધર આવ બહન! ઈધર આવ!

ભાઈકો ખુદા હાફિઝ કહા: ભાઈને કહા જાવ! અબ ખૈમેમેં જાવ! ખૈમેમેં બાહર ન આના. ઈન્તેહા થી ના! શહાદતે હુસૈન ઈમ્તેહાન થા ન ! કત્લે હુસૈન!

ઈસકે બાદ ઝરૂરત કયા રહી થી. લશકરે શામને કહા, “દિલ તો હમારા સૈર હો ચુકા, ખૈમે તો જલ ચુકે, બચ્ચે

શબ્દાર્થ : મુન્તઝિર = પ્રતિષ્ઠક, અશાન્વિત, આસ લગાએ હુએ.

તમાંચે ખા ચુકે, બીબિયાં લુટ ચુકી અબ ઈતની ઈજાઝત ઔર દેં કે કૌમે અરબ, કે કૌમે અરબ, જિસકો ઝલીલ કરતે હેં. ઉસકી લાશકો ઘોડોંસે રૌંદતે હેં, પામાલ કરતે હેં.

ઈજાઝત મિલ ચુકી, હુરકા કબીલા સામને આયા. તલવારેં ખીંચ લીં, કહા: હમારા સરદાર અમીરે કૌમ થા બડી ઝિલ્લતકી બાત હૈ, અગર ઉસકા લાશા પામાલ હુવા. હમ ઉસકી ઈજાઝત ન દેંગે. કહા અચ્છા જાવ. એક એક કબીલા આતા રહા ઔર એક એક લાશા ઉઠાકર લે જાતા રહા. સારી લાશેં ઉઠ ગઈ. મગર કૌન થા વારિસ ઈસ લાશકો ઉઠાનેવાલા. કરબલાકે મૈદાનમેં.....

